

НОРМА МАСЛАХАТЧИ

СОЛИҚЛАР
БУХГАЛТЕРИЯ
ҲУҚУҚ

2005 йил июлдан чиқа бошлаган

ЯНГИ ҲУЖЖАТЛАРНИ ТАҚДИМ ЭТАМИЗ

ДАВЛАТНИНГ
«ОЛТИН АКЦИЯСИ»

2007 йилнинг 1 августидан бошлаб мамлакат иқтисодиёти учун устувор аҳамиятга эга бўлган стратегик тармоқларнинг хусусийлаштириладиган айрим акциядорлик жамиятларини бошқаришда давлат иштирокининг махсус чекланган ҳуқуқи («олтин акция») жорий этилди. Бундай қарор Президентнинг 2007 йил 20 июлдаги «Иқтисодиётнинг стратегик тармоқлари корхоналарини хусусийлаштириш жараёнини чуқурлаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» ПФ-3897-сон Фармони билан белгиланган.

У билан, хусусан, хусусийлаштириладиган айрим акциядорлик жамиятларини бошқаришда давлат иштирокининг махсус ҳуқуқи («олтин акция») ҳар бир алоҳида ҳолатда стратегик аҳамиятга эга бўлган ҳамда республиканинг иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилишни таъминлайдиган давлат корхоналарини хусусийлаштириш ёки акциядорлик жамиятларининг давлат акция пакетларини хусусий мулк этиб сотишда Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг қарорига асосан жорий этилиши белгиланган.

«Олтин акция» қийматга эга эмас, бирининг ихтиёрига ўтказилмайди ва гаровга топширилмайди, устав фонди миқдорини белгилашда ва дивидендларни ҳисоблашда ҳисобга олинмайди. Уни акциядорлик жамиятларида жорий этишда белгиланган тартибда давлат вакиллари тайинланади, улар акциядорлик жамиятининг кузатув кенгаши таркибига киради ва акциядорларнинг умумий йиғилишларида қатнашишлари шарт. «Олтин акция»га эгалик қилиш ҳукумат томонидан вакил қилинган орган – Давлат мулк қўмитасига зарур ҳолларда акциядорлик жамиятлари бошқарув органларининг баъзи қарорларига «вето» қўйиш ҳуқуқини беради.

Президентнинг 2007 йил 20 июлдаги ПФ-3897-сон Фармони бажариш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси 2007 йил 24 июлда 151-сон билан Давлат томонидан акциядорлик жамиятларини бошқаришда иштирок этиш махсус ҳуқуқи («олтин акция»)дан фойдаланиш тартиби тўғрисида низомни тасдиқлади («Норма маслаҳатчи»нинг ўтган сонидagi хужжатлар пакетида чоп этилди).

У билан Давлат вакилини тайинлаш тартиби, унинг мажбуриятлари, ваколатлари ва уларни амалга ошириш тартиби, шунингдек давлат вакили фаолиятини назорат қилиш тартиби белгиланган.

ҲАММАСИ
ХУСУСИЙЛАШТИРИШГА

Президентнинг 2007 йил 20 июлдаги «2007-2010 йилларда хусусийлаштириш жараёнини янада чуқурлаштириш ва хорижий инвестицияларни фаол жалб қилиш чора-тадбирлари тўғрисида» ПК-672-сон қарори билан қуйдагилар тасдиқланди:

– давлат активлари очик савдоларда хусусий мулк сифатида тўлиқ сотиладиган корхона ва объектлар рўйхати;

– Давлат тендер комиссиясининг қарорига асосан давлат акциялари пакетлари, жумладан назорат пакетлари ишлаб чиқаришни модернизация қилиш, техник ва технологик қайта жиҳозлаш, рақобатбардош ва экспортбоп маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича аниқ инвестиция мажбуриятларини олиш шарти билан очик савдоларда сотилиши лозим бўлган иқтисодиётнинг етакчи тармоқлари акциядорлик жамиятларининг рўйхати;

– барча зарур муҳандислик коммуникацияларига эга, жойлаштирилмаган давлат активлари аниқ инвестиция лойиҳалари ва янги инвесторлар маблағлари ҳисобидан тўлиқ молиялаш мажбуриятларини олиш шарти билан бепул берилиши лозим бўлган фаолият кўрсатмаётган, самарасиз, шу жум-

ладан қурилиши тугалланмаган корхона ва объектлар рўйхати.

ЁШЛАР УЧУН ҚАЙТА
МОЛИЯЛАШ СТАВКАСИ

2007 йилнинг 18 июлида 1697-сон билан Адлия вазирлиги томонидан Марказий банк бошқарувининг «Тижорат банклари томонидан ёш оилаларга имтиёзли асосда кредитлар бериш тартиби тўғрисида низомни тасдиқлаш ҳақида» қарори рўйхатдан ўтказилди («Норма маслаҳатчи»нинг шу сонидagi хужжатлар пакетида чоп этилмоқда).

Тижорат банкларининг ўз маблағлари ҳисобидан ёш оилаларга кредитлар қуйидаги имтиёзли шартлар асосида берилади: – оилавий тадбиркорликни ташкил этиш учун микрокредитлар бўйича фоиз ставкаси Марказий банкнинг амалдаги қайта молиялаш ставкасидан ортиқ бўлмаган миқдорда ўрнатилади;

– ёш оилаларга бериладиган ипотека кредитлари уч йиллик имтиёзли давр билан фоиз ставкаси Марказий банкнинг амалдаги қайта молиялаш ставкасидан ортиқ бўлмаган миқдорда белгиланади;

– ёш оилаларга бериладиган молиявий истеъмол кредитлари бўйича олти ойлик имтиёзли давр белгиланади.

Имтиёзли давр ўрнатилган ҳолда берилган кредитлар асосий қарзни тўлаш бўйича имтиёзли давр тугагандан кейинги ойдан бошланади, имтиёзли давр кредит бўйича фоизлар ҳисоблаш ва ундиришга таъбиқ этилмайди. Бунда фоизлар ёш оилаларга кредит бўйича қарздорликнинг амалдаги қолдиги кунлик ҳисоблаб борилади ва ойда бир марта ундирилади.

Ҳужжат 2007 йил 28 июлдан кучга кирди.

Меърий-ҳуқуқий хужжатларнинг қисқача шарҳлари «Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами»нинг 29-30-сон асосида 2007 йил 14 июлдан 27 июлгача бўлган давр учун тайёрланди.

ҲЎЖАЛИК ЮРИТУВЧИ СУБЪЕКТЛАР ДИҚҚАТИГА

Ўзбекистон Республикаси молия вазирлигининг 2007 йил 17 июлдаги 874-аф-сонли буйруғига асосан «INFO-SERVIS» МЧЖ аудиторлик ташкилотига 2002 йил 26 январда берилган 00370-сонли лицензиянинг амал қилиши 2007 йилнинг 17 июлидан тугатилди.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг 2007 йил 17 июлдаги 874-аф-А-сонли буйруғига асосан қуйидаги аудиторлик ташкилотларининг лицензияларининг амал қилиши 2007 йилнинг 17 июлидан тугатилди:

1. МЧЖ шаклидаги «Sado-audit» аудиторлик ташкилотига 2001 йил 13 июнда берилган 00069-сонли лицензия;
2. «MARGILON-AUDIT-R» хусусий аудиторлик ташкилотига 2001 йил 12 июлда берилган 00106-сонли лицензия.
3. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг 2007 йил 18 июлдаги 874-аф-б-сонли буйруғига асосан МЧЖ «Мадад-аудит» аудиторлик фирмасига 2001 йил 26 мартда берилган 00018-сонли лицензиянинг амал қилиши 2007 йилнинг 18 июлидан тугатилди.

1. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг 2007 йил 27 июлдаги 876-аф-сонли буйруғига асосан «MULKDOR AUDIT» хусусий аудиторлик фирмасига 2001 йил 8 октябрда берилган 00228-сонли лицензиянинг амал қилиши 2007 йилнинг 27 июлидан тугатилди.

2. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг 2007 йил 27 июлдаги 877-аф-сонли буйруғига асосан МЧЖ «MEZON-AUDIT» аудиторлик ташкилотига 2005 йил 9 мартда берилган 00637-сонли лицензиянинг амал қилиши 2007 йилнинг 27 июлидан тугатилди.

С.БЕКЕНОВ,

молия вазири ўринбосари.

ХОРИЖИЙ ВАЛЮТАЛАРНИНГ СЎМГА НИСБАТАН ҚИЙМАТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2007 йил 7 августдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек божхона ва бошқа мажбурий тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:*)

1 Австралия доллари	1082,27	1 Малайзия ринггити	366,23
1 Англия фунт стерлинги	2574,07	1 Польша злотийси	457,38
1 Дания кронаси	233,24	1 СДР	1942,42
1 БАА дирҳами	345,57	1 Туркия лираси	987,46
1 АҚШ доллари	1269,08	1 Швейцария франки	1054,58
1 Миср фунти	224,40	1 ЕВРО	1734,83
1 Исландия кронаси	20,47	10 Жанубий Корея вони	13,75
1 Канада доллари	1194,88	10 Япония иенаси	106,94
1 Хитой юани	167,67	1 Россия рубли	49,64
		1 Украина гривнаси	251,30

*) Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ўшбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.

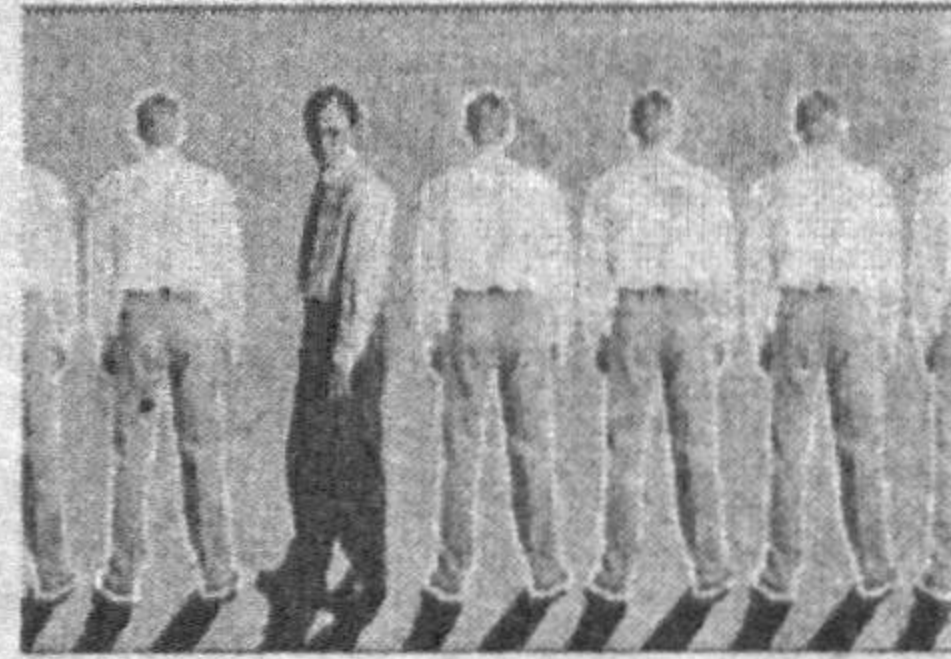
МДҲ ВА БОЛТИҚБЎЙИ МАМЛАКАТЛАРИ ВАЛЮТАЛАРИНИНГ
АҚШ ДОЛЛАРИ, ЕВРО ВА РОССИЯ РУБЛИГА НИСБАТАН КУРСЛАРИ

Мамлакат	Сана	АҚШ доллари		Евро		Россия рубли	
		бирлиги	курси	бирлиги	курси	бирлиги	курси
Озарбайжон	8.08.2007	1	0,8539	1	1,1741	1	0,0335
Арманистон	8.08.2007	1	337,21	1	465,15	1	13,24
Беларусь	9.08.2007	1	2145	1	2949,27	1	84,17
Грузия	9.08.2007	1	1,665	1	2,2885	1	0,0653
Қозғоғистон	9.08.2007	1	124,53	1	171,33	1	4,89
Қирғизистон	14.07.2007	1	37,95	1	52,3312	1	1,4886
Латвия	9.08.2007	1	0,511	1	0,702804	1	0,0201
Литва	9.08.2007	1	2,5145	1	3,4528	10	9,8672
Молдова	8.08.2007	1	12,0849	1	16,6638	1	0,475
Тожикистон	9.08.2007	1	3,4401	1	4,7453	10	1,3499
Ўзбекистон	7.08.2007	1	1269,08	1	1734,83	1	49,64
Украина	8.08.2007	100	505	100	696,597	10	1,9827
Эстония	8.08.2007	1	11,3822	1	15,6466	1	0,446744

Манба: www.prime-tass.ru

АҚШ ДОЛЛАРИ ВА ЕВРОНИНГ ВАКОЛАТЛИ БАНКЛАР ТОМОНИДАН
АЙИРБОШЛАШ ШОХОБЧАЛАРИДА 2007 ЙИЛ 7 АВГУСТ ҲОЛАТИГА
ЎЗБЕК СЎМИГА НИСБАТАН ЖОРИЙ ЭТИЛГАН КУРСИ

Банк номи	АҚШ доллари		Евро	
	харид	сотиш	харид	сотиш
ЎЗР ТИФ МБ	1270,00	1273,00	1735,00	1755,00
“Асака” банки	1270,00	1274,00	1735,00	1738,00
“Ўзсаноатқурилишбанк”	1270,00	1275,00	1736,00	1746,00
“Пахтабанк”	1270,00	1275,00	1735,00	1740,00
Халқ банки	1270,00	1274,00	1735,00	1748,00
“Ипотека-банк”	1270,00	1273,00	1735,00	1740,00
АБН АМРО банк НБ	1270,00	1272,00	1753,00	1756,00
Ўзбекистон А.Ж.				
“UzKDBбанк”	1269,50	1272,00	1730,00	1750,00
“Ғаллабанк”	1270,00	1275,00	1735,00	1744,00
“Трастбанк”	1270,00	1275,00	1735,00	1745,00
“Алп Жамол банк”	1269,50	1276,00	1735,00	1745,00
“Алоқабанк”	1269,50	1275,00	1735,00	1761,00
“Ў-Т банк”	1270,00	1275,00	1740,00	1760,00
“Туронбанк”	1268,00	1272,00	1750,00	1755,00
Ўзбекистон-Германия	1269,50	1275,00	1735,00	1750,00
“Савдогар” АТБ				
“Ипак йўли” банки	1269,50	1274,00	1735,40	1741,56
“Микрокредитбанк”	1270,00	1275,00	1736,00	1743,00
“Туркистон” банк	1269,50	1280,00	1749,00	1755,00
“Даврбанк”	1270,00	1276,00	1735,00	1745,00
“Кредит-Стандарт” банки	1269,50	1274,00	1735,00	1760,00
“Капитал банк”	1270,00	1275,00	1734,90	1760,00
“Содерат банк”	1270,00	1275,00	1749,00	1769,00
“Ҳамкор банк”	1270,00	1278,00	1710,00	1750,00
“Универсалбанк”	1270,00	1280,00	1741,00	1745,00
“Парвинабанк”	1270,00	1272,00	1736,00	1740,00
“Равнақбанк”	1269,50	1275,00	1740,00	1760,00

ҲАФТАНИНГ САЛМОҚЛИ САВОЛИ

МАНА, ЙИЛНИНГ ЯРМИ ТУГАБ, СОЛИҚ ВА СТАТИСТИКА ОРГАНЛАРИГА, ХАЛҚ БАНКИГА ХИСОБОТЛАР ТОПШИРДИНГИЗ. АНА ШУ ТУЗИЛМА ХОДИМЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВ СИЗДА ҚАНДАЙ ТААССУРОТЛАР ҚОЛДИРДИ? НИМАДАН ХУРСАНД БЎЛДИНГИЗУ, НИМАЛАРДАН КЎНГЛИНГИЗ ТЎЛМАДИ? СИЗГА ҚОЛСА, НИМАЛАРНИ ЎЗГАРТИРГАН БЎЛАРДИНГИЗ?

● Бош бухгалтер Нодира Миробидовна:

– Ҳаммаси одатдагидек ўтди. Бора-бора ҳаммининг ёнига оғир-босиқлик билан борадиган, ортиқча муаммолар келиб чиқишдан қочадиган бўлиб қолар экансан киши. Ҳамма ҳисоботларни топшириш рисоладагидек ўтди. Аввало солиқ инспекциясига тақдим этган маълумотлар бенуқсон эканлигига ишонаман. Қолаверса инспекция ходимлари ҳеч нарсани пайсалга солишмади. Бунинг учун улардан миннатдорман. ДСИда бироз навбат кутишга тўғри келди. Ҳисоботни муддат тугашига тақаб эмас, озгина фурсат борида топширганим учун шундай бўлди шекилли. Солиқчилар бизларни қизиқтираётган масалалар юзасидан вақти-вақти билан оғзаки маслаҳат беришга ҳаракат қилишади. Ёзма сўровингизни ҳам эътиборсиз қолдиришмайди. Шундай бўлиши ҳам керак-да! ДСИ ходимлари бажонидил ёрдам беришга ҳаракат қилишади, банд бўлишмаса, албатта.

Солиқ инспекцияси ишини яхшилаш хусусида бирон-бир таклиф-истакларим йўқ. Уларнинг ишида ҳам, статистика органлари ишида ҳам одамни ранжитадиган нарсаларга дуч келганимча йўқ.

● Бош бухгалтер Эльмира Шоқировна:

– Эндиликда солиқ органларига ҳисоботларни топшириш осонлашди, соддалашди. Ортиқча виза йиғишу турли бўлимлар бўйича югуриб юришлар, сарсонгарчилик барҳам топди. Навбатда туриш... ҳали ҳам бор. Тўғри, навбатлар илгаригидек катта эмас. Илгарилари Юнусобод ва Ҳамза туман солиқ инспекциялари хизматидан фойдаланардик, уларда ҳамиша одам тир-банд бўлар эди. Визабозлик қилишга, ДСИнинг деярли барча ходимлари билан бақамти бўлишга тўғри келарди...

Ҳозир бутунлай бошқача. Масалан, Ҳамза туман солиқ инспекциясида ярим йиллик ҳисоботимизни узоғи билан ярим соатда топширдим. Аммо бу жиҳатдан статистика органида тафовут катта. Балки улардаги йўриқнома ҳаддан ташқари чўзиқ ва ноаниқликлар кўплиги сабабидандир? Шу боис уларда баъзан арзимаган нарсаларни ҳам дастак қилиб овора қиладилар.

Келгусида ҳамма ҳисоботлар электрон шаклда топширилишини хоҳлардим, ана шунда ҳисоботни ҳар хил инстанцияларда визалатишга ҳожат қолмасди. Ўзимиз ҳисоботда ҳа-толикка йўл қўймасак бас. Ана шунда муаммолар ҳам кама-яди. Бош бухгалтер ҳам у идорадан бу идорага бориб кела-вериш ғалвасидан қутулади. Билишимча, жаҳондаги кўпгина мамлакатларда ҳисоботлар айна шундай, электрон ифодада топширилар экан.

Умуман солиқ инспекциямиз ходимлари ишдан мамнунмиз. Статистика органларида ҳам ишлар шу тахлит йўлга қўйилса ёмон бўлмасди.

● Бош бухгалтер Нигора Олимжоновна:

– Ҳисобот топшириш асносида солиқ ва статистика органлари иши ҳақида менда дуруст фикр қарор топди. Табиийки, қандайдир масалалар чиқиб қолса, расмий сўров бериш билан билиб олишга тўғри келади. Аммо улар оғзаки мурожаат қилинган кезларда ҳам ёрдам беришдан қочишмайди. Масалан, Миробод туман инспекцияси бўлим бошлиғи Раъно Раҳимовна жуда эътиборли, дилкаш аёл, шунга ўхшаш вазиятларда бизга ён босади, саволимизга муфассал жавоб оламиз ҳамиша ундан.

Низоли масалалар ёки корхонанинг ўзига хос хусусиятларини инобатга олган ҳолда махсус тушунтириш-изоҳ талаб этадиган масалаларга келганда, расмий сўров билан мурожаат этган маъқул: белгиланган вақтда албатта жавоб оласиз.

Ёқмайдиган жиҳати, у ҳам бўлса сўровга берилган жавоб тариқасида кўпинча қуруқ расмий тил билан ёзилган йўриқномадан кўчирма юборишади. Биз эса у ёки бу корхона фаолиятининг ўзига хос жиҳатларини инобатга олган ҳолда тушунарли тилда ёзилган аниқ жавоб олишни истардик. Айтайлик, биз мана бундай шaroитда мана шулар билан шуғулланаётимиз – биз учун қандай солиқ ставкалари белгиланган деб сўрасак, муфассал, лўнда жавоб ўрнига йўриқномадан расмий кўчирма юборишади. Аслида биз норматив ҳужжатни яхши тушуна олмаганлигимиз учун ҳам сўраган эдик. Шу сабабли статистика органлари ёки ДСИ вакиллари билан айна корхонамизни қизиқтирадиган жиҳатларга алоҳида эътибор қаратган ҳолда гаплашишга ҳаракат қиламиз.

Мени статистика органларининг иши қаноатлантиради. Таъқиқ иқтисодий фаолият бўйича бизга хизмат кўрсатувчи Галина Рафиковна мижозларни ҳамиша очик чехра билан кутиб олади ва уларнинг саволларига жавоб беришга, қизиқтираётган нарсалар ҳақида муфассал гапиришга ҳаракат қилади. Унга телефон орқали мурожаат этганимизда ҳам саволларимизга тўлиқ жавоб оламиз.

Ишдаги яна бир ютуқ шуки, навбатда туриш анчагина камайди.

Тўғри, ҳисоботни электрон йўл билан топшириш имконияти яратилса, янада яхши бўларди. Аввало бу нарсани ишимизни энгиллаштириш, вақтни тежайди, қолаверса хонама-хона юриш ташвишидан холи қилади. Билишимча, шунга тайёргарлик ишлари кетаётган экан. Бу усул дуруст натижа бераётган кўринади, чунки олис хориж мамлакатларидагина эмас, балки Қозоғистон ва Россияда ҳам шу усулни қўлламоқдалар. Ҳисоботларни муқо-бил тарзда почта орқали жўнатиш усулига келганда (ўзим бу усулдан сира фойдаланган эмасман), бу ҳам вақтни олади, кўп нарсани почта ходимларига боғлиқ бўлиб қолади. Солиқ органлари ҳисоботларни қатъий белгиланган муддатда топшириш-ни зиммамизга юклаб қўйишган, қоида бузилса, жарима жа-золари қўлланилади. Шунинг учун ҳам ҳозирча ДСИга ҳисоботни ўзим олиб бораман, масала чиқиб қолгудек бўлса, ўша ернинг ўзида ҳал қиламан.

● Савдо соҳасидаги бош бухгалтер Хусан Ғиёсов:

– Ярим йиллик ҳисоботни топшираётим, умуман олганда, солиқ инспекцияси ва статистика органлари ходимларининг ишидан қониқиш ҳосил қилдим. Бунинг учун уларга чин юракдан миннатдорчилик билдираман. Биргина мулоҳаза шуки, расмий сўровга жавоб бераётганда ҳар бир солиқ тўловчи бемалол фойдаланиши мумкин бўлган ахборотларни расмий гап билан қўшиб жўнатишмаса дердим. Ишимизда дуч келаётган масалаларга тўла-роқ ва муфассалроқ жавоб бўлишини хоҳлардим...

● Бош бухгалтер Машхура Самадовна:

– Ўтган давр юзасидан ҳисоботни топшириш одатдагидек кечди. Кўпдан буён ҳисоботларни ўша, бир хил одамларга топшираман: уларни яхши биламан, улар ҳам мени яхши билишади. Шу сабабли бўлса керак, ҳеч бир муаммо йўқ, бўлиши ҳам мумкин эмас. Бирон чигаллик чиқиб қолгудек бўлса, одатда улар билан олдиндан маслаҳатлашиб оламан.

Бу сафар мени бир нарсани ажаблантирди: ҳисоботни солиқ инспекциясига топширишим беш дақиқага ҳам бормади, ҳаммаси силлиққина ўтди. Навбат деган нарсани йўқ, чунки ҳамма шаклан-дюзаларни ҳисобот кампанияси бошларида топширишга ҳаракат қиламан. Хуллас, ҳаммаси тинч, яхши ўтди. Уларга менда ҳам ҳеч қандай эътироз бўлмади. Солиқчиларга ва туман-шаҳар статистика органлари ходимларига, менга қолса, ташаккур эълон қилиш керак – мен шундай қилган бўлардим.

● Бош бухгалтер Омина Фаёзовна:

– Хоҳ ишонинг, хоҳ ишонманг, солиқ инспекторлари билан қалин дўстимиз. Кўпдан буён биргаликда ишлаб келмоқдамиз. Компьютердаги балансларга доир маълумотларни қайд этиш бўйича ҳам, балансларни қабул қилиб олиш бўйича ҳам ҳамкорлигимиз ёмон эмас. Муносабатларимиз яхши, ҳисобот бo-расида шу пайтгача ўртамизда муаммо келиб чиқмаган.

Статистика органларида ходимлар ўзгарди, уларга янги мутахассислар келишди, лекин булар билан ҳам муаммо чиққанча йўқ. Чунки бухгалтериямиз ходимлари ҳамиша улар билан маслаҳатлашиб туришади, ёрдам олишади. Шунинг учун ҳам улардан мамнунмиз. Ишни янада яхшилашлари учун нималар қилиш хусусида бир нарсани дейишим кийин.

Авваллари одамлар узундан-узук навбат кутиб туришар, натижада мижозлар ҳисоботни кун бўйи навбатда туриб топшира олмаган пайтлар ҳам бўларди. Энди бўлса оворагарчилик ҳам, сансалорлик ҳам йўқ. Ҳаммаси тез ва силлиққина ўтмоқда. Қулайлигини айтмайсизми?! Асаббозарликлар ҳам барҳам топди.

● Бош бухгалтер Мадина:

– Очиғини айтганда, солиқ ва статистика органлари фаолияти тўғрисида ҳар сафар таассуротларим ёмонлашиб бормоқда. Сабабини тушунтиришга ҳаракат қиламан.

Мен бир неча туман солиқ инспекцияларига ҳисобот топшираман. Бирон муаммо чиқиб қолиб, улардан ахборот олай деса-санг, умуман ахборот бермасликлари мумкин. Бу йил, масалан, биз дивидендлар бўйича ҳисобот топширишимиз керак эди. ДСИда уни қандай, қайси муддатларда топшириш кераклиги, дивидендларни қаерда кўрсатиш кераклиги ҳақида бир нарсани дея олишмади. Демак, бир нарсани тушунтиришдан кўра фирмага жарима солиш уларга осонроқ шекилли деган таассурот уйғонди. Бизга тушунтириш хати ёзиб беринг деб баланддан келишдию, у ёки бу муаммо ҳақида гаплашишни исташмади. Яхшиямки, бу ҳисобот топширишнинг охириги куни эмасди. Ишхонага қайтиб, ҳужжатларни кўтаришга, бутун йўриқномаларни қайта варақлаб чиқишга тўғри келди. Улар айтган талаб бўйича ҳисоботни қайта туздик, лекин барибир қабул қилишмади. Кейинчалик дивидендлар бўйича ҳисобот йилнинг охирида, фақат бир марта топширилади деган тушунтиришни ўзим топдим. Ана шу йўриқномани кўтариб ДСИга борсам у ердаги солиқчи менга бунақасини билмайман,

бизда бундай йўриқнома йўқ деб туриб олди. Масъул ходимнинг, қандай ҳисоботлар қачон қабул қилинишини билиши шарт бўлган ходимнинг гапи бу! Жарима соламан деб дўқ-пўписа қилиш унга осонроқ шекилли. Бу йўриқнома унинг ёдидан кўтарилган ёки чиндан ҳам борлигини билмаган тақдирда ҳам, ҳужжатни кўриб чиқиши, йўриқномага қараши керак эмасмиди?...

Ўтган йили статистика органларида ҳам шунга ўхшашроқ бўлган-ди. Уларнинг ходимлари қандайдир масалалар бўйича маслаҳат беришни исташмади, ҳолбуки биз улардан мазкур ҳисоботнинг бутун тафсилотларини тўлиқ айтиб беришларини сўрамагандик. Барибир қандайдир даражада ёрдам беришса, чакки бўлмасди. Солиқ инспекциясида ҳам вазият қарийб шундай. Кўнғироқ қилиб жарима соламиз деб пўписа қилиш осон шекилли уларга. Менимча, ҳамма ерда мансаб йўриқномалари эмас, балки инсон омили асосий роль ўйнаши керак. Шу сабабли солиқ идоралари ва статистика органларида билимдон, муомалали одамлар ишласа деймиз.

Ўз тажрибамдан яна бир қанча воқеа хотирамда қолган. Бухгалтерия бир солиқ бўйича ортиқча, бошқаси бўйича кам тўлаган ҳоллар ҳам учраб қолади. Лекин тегишли инстанцияларда бу масала хусусида ахборот олиш қийин. Маълум вақтдан кейин корхонага инкассо топшириқномаси тақдим этилиб жарима солинади.

Баъзан ўзим солиқни ортиқча тўлаб юборганимизни билиб қоламан, шунда ДСИга мурожаат этсам, тайинли жавоб беришмайди. Хуллас, биз бир сўм кам тўлаган бўлсак, боқимонда муносабати билан тушунтириш хати ёзишга мажбур бўламиз. Бошқа қилиб айтганда, қилган хатоси учун фақат солиқ тўловчилар жавоб беради, солиқ инспекцияси ва статистика органлари ходимлари эса ҳеч қандай жавобгарликни зиммага олмайдилар.

Яна бир гап. Бу идораларга борганингда бирида компьютер ишламай қолган, бошқасида чойхўрлик қилинмоқда ёки ҳисоботни қабул қилиб оладиган ходим қаёққадир кетган бўлади. Умуман кундалик мажбуриятларига муносабат, юмшоқроқ қилиб айтганда, уларда кўнғилдагидек эмас. Мен ҳамма ходимлар шундай демокчи эмасман, лекин шундай ҳолатларга кўп марта дуч келганман.

Тўғри, ижобий тусдаги воқеалар ҳам учраб қолади. Масалан, мен бот-бот ҳисобот топширадиган Яққасарой туман инспекциясида инспекторлар ҳамиша ёрдам беришга, керак бўлса тушунтиришга ҳаракат қилишади. Бектемир туман ДСИда бутунлай тескариси. Хуллас, ярим йиллик юзасидан ҳисобот топширишда муаммолар шу. Мен бу муаммоларнинг илдиизи айна одамларда, уларнинг ўз ишига бўлган муносабатда деб биламан. Зотан биз ҳам хизмат кўрсатиш соҳасида ишлаймиз, лекин ҳеч қачон мижозларимизга бундай муносабат, муомала қилмаймиз.

● «EMILIYA BARAKA» масъулияти чекланган жамият директори Рагида Нурмуҳаметова:

– Навбат кутишларда зада бўлиб қолган бухгалтер билан биргаликда бу ҳисобот даврида ҳамма ҳисобот шакллари охириги муддатга қолдирмай, ҳисобот топширишнинг дастлабки кунларидаёқ топширдик. Бу ишда биз учун муаммо бўлмади, барча органларнинг ходимлари ҳужжатларни хотиржам қабул қилиб олмақдалар – улар ўз ишларини яхши уддаламоқдалар.

Ҳисобот топшириш эндиликда анча жўнроқ, осонроқ бўлиб қолганини мени шодлантиради. Бухгалтер бўлиб ишлаган кезларим ҳисобот даври якунланганига қадар кўп вақт сарфлардим. Бизга алоқаси бўлмаган ҳисобот шакллари ҳам тўлдиринишга тўғри келарди. Энди бўлса ўз фаолиятингга ҳақиқатда тааллуқли бўлганларинигина тўлдирасан.

● Ноширлик маркази бош бухгалтери

Турсуной Эшонова:

– Ниҳоят, «Норма маслаҳатчи» газетасидаги ҳафтанинг салмоқли саволига ўз фикримни билдиришга қарор қилдим.

Мана биринчи ярим йиллик ҳам тугади. Вақт учар қуш дейдилар – яқиндагина Янги йилни оиламиз даврасида, дўстлар, ҳамкасблар билан кутиб олган эдик, энди бўлса...

Йилнинг чораклари бир-бирини қувиб ўтмишга айлашиб бормоқда. Биз ҳисоботларни топширдик, солиқларни тўладик. Ҳисоботларни топшириш борасида мен учун бирон бир жиддий муаммо йўқ. Саволлар чиқиб қолгудек бўлса, олдиндан ҳал этишга, аниқлаштиришга ҳаракат қиламан. Менинг корхонам бўйича ҳисоботларни қабул қилиб олувчи инспекторларга тикка йўлиқаман, чунки бизда ечимини топмаган муаммо йўқлигига ишончим комил. Ҳамма ишни вақтида қилиш, вақтида чора кўриш, ёрдам сўраб мурожаат этишда ҳам фурсатни қўлдан бермаслик керак. Ўз ишини пухта биладиган, иш жойида ўз бурчини профессионал даражада бажараётган одамлар билан мулоқотда бўлиш жуда кўнғиллидир.

Чилонзор туман ДСИ ходимларига солиқ тўловчиларга бўлган самимий муносабатлари, сабр-матонатлари учун миннатдорчилик билдирмоқчиман. Чунки ҳозир янги иш бошлаган бухгалтерлар кўп. Баъзан улар бераётган саволларни эшитган одамнинг қулгиси кистайди – солиқчилар эса эринмай уларга тушунтиришади.

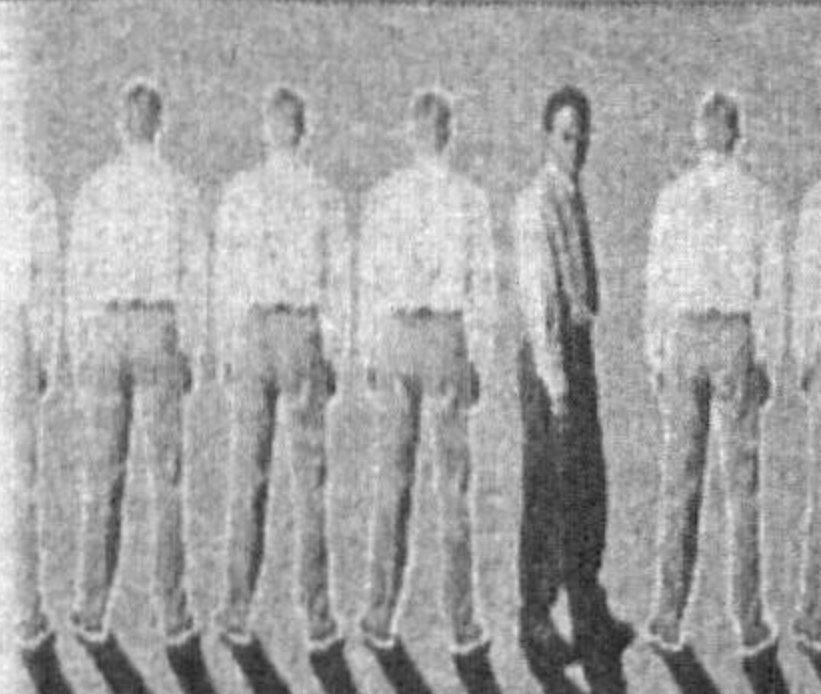
Ўзбекистонда ҳозир солиқ органлари янги, янада юқори ороқ даражага кўтарилди деб ҳисоблайман. Шу муносабат билан солиқ тўловчилар ҳам орқада қолмасликлари, ўз билимларини ошириб боришлари зарур. Бу борада биз, бухгалтерларга сизларнинг «Солиқ ва божхона хабарлари», «Норма маслаҳатчи» газеталарингиз, шунингдек ўзимиз оладиган бошқа махсус адабиётлар жуда қўл келмоқда. Бунинг учун сизларга раҳматлар айтаман.

Ўтган ҳафта саволларига жавобларни
Олег БУРЕНОВ ёзиб олди.

КЕЛГУСИ ҲАФТАНИНГ САВОЛИ:

«ҲАФТАНИНГ САЛМОҚЛИ САВОЛИ» РУКНИ ОСТИДА БЕРИЛАЁТГАН МАТЕРИАЛЛАРНИ АЛОҲИДА ҚИЗҚИШ БИЛАН ЎҚИБ БОРАМАН. БУ ЎЗИГА ХОС МУЛОҚОТ ВА ФИКР АЛМАШУВДИР. САВОЛЛАРНИНГ АКСАРИЯТИ ҚИЗҚАРЛИ. ЭНДИ ЎЗИМ ҲАМ САВОЛ БЕРМОҚЧИМАН: ОИЛАВИЙ МУНОСАБАТЛАРГА БУХГАЛТЕР КАСБИНИНГ, ЭРКАК ЁКИ АЁЛ БУХГАЛТЕР БЎЛИБ ИШЛАЁТГАНЛИГИДАН ҚАЪБИ НАЗАР, ТАЪСИРИ ҚАНДАЙ? АНА ШУ МУТАХАССИСЛИК БЎЙИЧА ОЛИНГАН БИЛИМЛАР ОИЛА БЮДЖЕТИНИ ТЎҒРИ ЙЎЛГА ҚЎЙИШГА ЁРДАМ БЕРМОҚДАМИ?

Жавобларингизни 144-44-45 факси ёки normapress@mail.ru электрон почтаси орқали юборишингиз мумкин. Сўровимизнинг энг фаол иштирокчилари ярим йиллик якунлари бўйича таҳририятнинг махсус соврини билан мукофотланадилар. Келгуси муҳокамалар учун саволларингизни юборишни ҳам унутманг.

Тахририятимизга келиб тушган саволларга экспертимиш Лидия ЮГАЙ Тошкент шаҳар Давлат солиқ бошқармаси юридик шахсларга солиқ солиш бўлими шўъбаси бошлиғи Зоя ТУЧКОВАдан жавоб беришни илтимос қилди.

ИМТИЁЗЛАР ҚАЙТАР КУЧГА ЭГА ЭМАС

? Масъулияти чекланган жамият (ХХТУТ 18144 – пиво ишлаб чиқариш) ягона солиқ тўловини тўлайди. Корхонамиз хорижда харид қилган, ишлаб чиқаришга мўлжалланган технологик ускуна учун қандай имтиёзлар мавжуд? Ускуна хариди учун банк томонидан 2005 йилда 2007 йилнинг охиригача тўлаши керак бўлган кредит берилган.

Ольга Мацкель.

– Ишлаб чиқариш микрофирмалари ва кичик корхоналари учун Президентнинг «Ишлаб чиқаришни модернизациялаш, техник ва технологик қайта жиҳозлашни рағбатлантиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармонида асосан (2007 йил 14 март, ПФ-3860-сон) ва Ишлаб чиқаришни модернизациялаш, техник ва технологик қайта жиҳозлашни амалга оширувчи хўжалик юритувчи субъектлар

томонидан имтиёзларни қўллаш тартиби тўғрисидаги низомга мувофиқ (МВ, ИВ, ДСК, ДБКнинг АВ томонидан 2007 йил 11 июнда 1688-сон билан рўйхатдан ўтказилган қарори билан тасдиқланган) беш йил давомида ягона солиқ тўлови тўлашда солиққа тортиладиган базани 2007 йилнинг 14 мартидан кейин харид қилинган янги технологик жиҳозлар қийматига тенг, аммо солиққа тортиш базасининг 25 фоизидан

кўп бўлмаган миқдорда камайтириш кўри-нишидаги солиқ имтиёзлари тақдим этилган.

Президент Фармонининг 4-банди билан кўрсатилган солиқ имтиёзлари янги жиҳозлар ишлаб чиқаришга жорий этилган пайтдан бошлаб навбатдаги солиқ ҳисоботи даври учун қўлланилиши белгиланган.

«Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида»ги Қонуннинг (2000 йил, 14 декабрь 160-II-сон) 26-моддасига мувофиқ Президент фармонлари расман эълон қилинган кундан бошлаб кучга киради. Президентнинг ПФ-3860-сон Фармони 2007 йилда эълон қилинган, яъни 2007 йилдагина кучга кирди. Тегишинча, шу пайтдан бошлаб тегишли имтиёзлар амал қилади, ундан олдинги даврларга эса улар татбиқ этилмайди.

ВОСИТАЧИДАН – 33%

? Янги ташкил этилган хусусий фирма уяли алоқа компанияси ва интернет-провайдер билан қуйидаги хизматларни бажаришга шартнома тузмокда:

- 1) янги абонентларни улаш;
 - 2) экспресс-тўловларни қабул қилиш;
 - 3) интернет-карталарни қабул қилиш;
 - 4) «Раунет» воситасида тўловларни қабул қилиш.
- Биз қайси фаолият турига алоқадормиз? Ягона солиқ тўловини қайси ставка бўйича тўлашимиз лозим?

Эльмира.

– Агар корхонангиз воситачилик (топширик) шартномаси (агентлик шартномаси) бўйича хизматларни кўрсатаётган бўлса, мазкур фаолият **воситачилик** фаолияти сифатида қаралади. Тегишинча, воситачилик (топширик) **шартномаси бўйича бажарилган хизматлар учун** мукофот суммаси кўринишида олинган ялпи тушум **33 фоиз ставка бўйича солиққа тортилади** (Президентнинг 2006 йил 18 декабрдаги «Ўзбекистон Республикасининг 2007 йилги асосий макроектисодий кўрсаткичлари прогнози ва Давлат бюджети параметрлари тўғрисида»ги ПҚ-532-сон қарорига 23-илова).

САВДО АЛОҲИДА ҲИСОБГА ОЛИНАДИ

? Кичик корхона – ягона солиқ тўлови тўловчиси қадоклаш пакетларини ишлаб чиқариш билан шуғулланади. Бир вақтнинг ўзида қуйидаги савдо фаолияти билан ҳам шуғулланади: маҳсулот харид қилиб, уни қадоклайди ҳамда нақд ва нақд пулсиз ҳисоб-китоб бўйича сотади.

У алоҳида ҳисоб юритиши ва савдо фаолияти бўйича ягона солиқ тўловини ҳам тўлаши керакми?

– Ягона солиқ тўловини ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низомнинг (МВ ва ДСКнинг Адлия вазирлиги томонидан 2007 йил 28 мартда 1667-сон билан рўйхатдан ўтказилган қарори билан тасдиқланган) 18-бандига мувофиқ ягона солиқ тўловининг турли солиқ солиш объектлари ва (ёки) ставкалари белгиланган бир неча фаолият турлари билан шуғулланадиган ЯСТ тўловчилари, шунингдек сотишдан тушадиган тушумга ЯСТ

солинадиган фаолиятни амалга оширишда шу фаолият турлари бўйича алоҳида-алоҳида ҳисоб юритишлари ва тўловчининг тегишли тоифалари учун белгиланган ставкалар бўйича ягона солиқ тўловини тўлашлари шарт.

Шунинг учун ҳам корхонангиз савдо фаолияти (олиб сотиш мақсадида харид қилинган товарларни сотиш) бўйича алоҳида ҳисоб юритиши ва товар айланмасидан ягона солиқ тўловини тўлаши керак.

КИЧИК КОРХОНА ЎССА

? Умумбелгиланган солиқларни тўловчи корхона ярим йиллик якунлари бўйича кичик корхона ҳисобланиб, 9 ой якунлари бўйича эса кичик корхона мезони талабларига жавоб бермай қолди. Шундай экан, корхона 9 ой учун бухгалтерия баланси, молиявий натижалар тўғрисидаги ҳисобот ҳамда дебиторлик ва кредиторлик қарзлари тўғрисидаги маълумотномани тақдим этиши керакми?

Раъно Содикова,
бош бухгалтер.

– Микрофирмалар ва кичик корхоналар **ҳисобот даври учун ходимларнинг ўртача йиллик сонидан** келиб чиқиб аниқланади (МВ ва ДСКнинг Адлия вазирлиги томонидан 2007 йил 28 мартда 1667-сон билан рўйхатдан ўтказилган қарори билан тасдиқланган Ягона солиқ тўловини ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низомнинг 7-банди). Агар корхона олдинги йил якунлари бўйича кичик корхона сифатида эътироф этилган бўлса, у ҳолда жорий йилда:

– биринчидан, **солиқ солиш мақсадида** у умумбелгиланган солиқларни ёки ягона солиқ тўловини тўлашни танлаш ҳуқуқига эга;

– иккинчидан, **молиявий ҳисоботни топшириш мақсадида кичик корхона** жорий йилда фақатгина **йиллик молиявий ҳисоботни** ҳисобот йилидан кейинги йилнинг 15 февралидан кечиктирмасдан тақдим этади (Адлия вазирлиги томонидан 2000 йил 3 июлда 942-сон билан рўйхатдан ўтказилган Чораклик ва йиллик молиявий ҳисоботларни тақдим этиш муддатлари тўғрисидаги низомнинг 4-банди). Кичик корхоналарнинг йиллик молиявий ҳисоботи бухгалтерия баланси (1-сон шакл), молиявий натижалар тўғрисида ҳисобот (2-сон шакл) ва дебиторлик ҳамда кредиторлик қарзи тўғрисида маълумотнома (2а-сон шакл)дан иборат (Адлия вазирлиги томонидан 2000 йил 24 январда 879-сон билан рўйхатдан ўтказилган «Кичик тадбиркорлик субъектлари томонидан соддалаштирилган тартибда ҳисоб юритиш ва ҳисоботлар тузиш тўғрисида» 20-сон БҲМСнинг 5.9-банди);

– учинчидан, статистик ҳисоботни тақдим этиш мақсадларида кичик корхоналар 1-КБ шакллари (чораклик ва йиллик) топширадиган (1-сон (кичик бизнес) шакли бўйича «Микрофирма ва кичик корхона ҳисоботи»ни тузиш тартиби тўғрисида йўриқнома, Адлия вазирлиги томонидан 2002 йил 28 мартда 1119-сон билан рўйхатдан ўтказилган).

Шу сабабдан 9 ой якунлари бўйича кичик корхоналар мезони талабларига жавоб бермай қолган тақдирда ҳам корхонангиз **ҳисоботни кичик корхоналар учун** белгиланган ҳажм ва тартибда топшириши керак.

Бизнинг маслаҳатлар

ИШ БЕРУВЧИ ЁРДАМ БЕРИШГА МАЖБУР ЭМАС, БИРОҚ ҲАҚЛИ

? Мен Сурхондарё вилоятидаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институтида амалий фанлар кафедраси доценти бўлиб ишлайман. Бундан ташқари, маҳаллий газета тахририятида 0,5 ставкада ўриндошлик асосида ишлайман.

Мен мунтазам ўқиб борадиган газетангиз саҳифаларида босилган жавоблардан ўриндошларга бир йилда энг кам иш ҳақининг 12 барабари миқдорида моддий ёрдам берилиши кераклигини билдим. Бироқ бухгалтериямиз шунча йиллар давомида ўриндош сифатида уни олишга ҳаққим йўқлигини уқтириб келмокда.

Икки қарама-қарши фикр юзага келмокда. Учинчи фикр ҳам мавжуд. Менга таниш бўлган бошқа тахририятлардаги бухгалтерлар моддий ёрдам берилиши керак, бироқ ўриндош бўлганлигим учун – унинг фақат ярми берилиши керак деб тасдиқламокдалар.

Ўриндош сифатида мен моддий ёрдам олишим керакми, керак бўлса, қанча миқдорда?

Алия Маматказина,
газета мухбири.

– Гапни кимга моддий ёрдам **берилиши кераклиги** ҳақида ҳеч қачон ёзмаганлигимиздан бошлайлик. Зеро қонунчилигимизда уни бериш мажбурияти белгиланмаган. Бироқ биз иш берувчи уни тўлаши тартиби ҳақида бир неча бор тушунтириб ўтганмиз. Айнан у штатдаги ходимларига имконияти бўлганда моддий кўмак бериш **ҳуқуқига эга**.

Моддий ёрдам бериш корхона, муассаса раҳбари ваколатига киради. Кишининг (хатто у бу корхона, муассасада ишламаса ҳам) моддий шароити оғирлашганда раҳбар унга моддий ёрдам кўрсатиш ҳақидаги масалани кўриб чиқиши мумкин. Буни ҳал қилиш ҳам молиявий имкониятларга ва мазкур ёрдамни молиялаш манбаининг мавжудлигига бориб тақалади.

Қонунчилик моддий ёрдам ҳажмини ҳам чекламайди, бироқ жисмоний шахсларнинг даромадига солинадиган солиққа тортилмайдиган моддий ёрдам миқдорини белгилайди – у бир йилда энг кам иш ҳақининг 12 бараварини ташкил этади. Мазкур имтиёз ҳам асосий иш жойида, ҳам ўриндошлик

асосида ишлайдиган ходимларга тақдим этилиши мумкин.

Раҳбар буйруғи мавжуд бўлганида корхона бухгалтерияси ўриндошларга моддий ёрдам беришни ҳам, имтиёз қўллашни ҳам рад эта олмайди. Бухгалтерия ходимлари мазкур имтиёзни ўриндошларга ҳам қўллашлари керак. Январ ойида ходимга бир йил ичида тўланган даромадлар тўғрисидаги маълумотларни ДСИга топширишда унинг суммасини ҳисоблаб ёзилган даромадларнинг ойлар бўйича расшифровкада кўрсатиб ўтиш керак.

Этибор беринг: асосий иш жойингиздаги даромаддан (у ерда моддий ёрдам ҳам олган бўлсангиз) солиқ олинмаган бўлса, имтиёз икки марта қўлланган бўлиб чиқади. Мазкур номувофиқлик йил якунлари бўйича ДСИга жами даромад ҳақидаги декларацияни топшираётган пайтингизда тузатилади.

Баъзи ўриндош ходимлар йил якунлари бўйича даромадларини декларациялаш мақсадида солиқ энг юқори ставкада ушлаб қолиниши ҳақида бухгалтерияга ариза берадилар. Ҳам асосий, ҳам қўшимча

иш жойида имтиёз қўлланган тақдирда декларация албатта топширилиши керак, зеро бу декларациялаш якунлари бўйича солиқни қўшимча ҳисоблашга олиб келади.

МИСОЛ. Ходим 2006 йилда қуйидаги даромадларни олди:

- асосий иш жойи бўйича иш ҳақи – 1 800 000 сўм;
- ўриндошлик бўйича иш ҳақи – 1 200 000 сўм;
- асосий иш жойи бўйича моддий ёрдам – 200 000 сўм;
- ўриндошлик бўйича ишдаги моддий ёрдам – 150 000 сўм.

2006 йил учун даромад солиғи шкаласи:

Солиқ солинадиган даромад миқдори	Солиқ суммаси
(5 x 124 440) = 622 200 сўмгача	даромад суммасининг 13 фоизи
622 201 сўмдан (10 x 124 440) = 1 244 400 сўмгача	80 886 сгм + 622 200 сўмдан ортиқ сумманинг 20 фоизи
1 244 401 сўм ва ундан юқори	205 326 сгм + 1 244 400 сўмдан ортиқ сумманинг 29 фоизи

I корхона (асосий иш жойи):

жами даромад – 2 000 000 сўм (1 800 000 + 200 000);
моддий ёрдамнинг имтиёзли миқдори – 149 040 сўм (12 420 x 12);
солиқ солинадиган даромад – 2 000 000 – 149 040 = 1 850 960 сўм;
солиқ суммаси – 205 326 + (1 850 960 – 1 244 400) x 29% = 381 228 сўм 40 тийин.

II корхона (ўриндошлик бўйича иш):

жами даромад – 1 350 000 сўм (1 200 000 + 150 000);
моддий ёрдамнинг имтиёзли миқдори – 149 040 сўм (12 420 x 12);
солиқ солинадиган даромад – 1 350 000 – 149 040 = 1 200 960 сўм.
Солиқ энг юқори ставка бўйича ушлаб қолиниши ҳақидаги ариза мавжуд бўлганда солиқ суммаси: 1 200 960 x 29% = 348 278, 4 сўм.

Ходимнинг икки манбадан олинган жами солиқ суммаси 381 228,4 + 348 278,4 = 729 506,8 сўм.

Икки манбадан олинган даромад солиғи суммаси:

жами даромад – 3 350 000 сўм (1 800 000 + 1 200 000 + 200 000 + 150 000);
имтиёзли моддий ёрдам миқдори – 149 040 сўм (12 420 x 12);
солиқ солинадиган даромад – 3 350 000 – 149 040 сўм = 3 200 960 сўм;
жами даромаддан солиқ суммаси – 205 326 + (3 200 960 – 1 244 400) x 29% = 772 728 сўм 40 тийин.

Тўлашга қўшимча ҳисобланган жами даромаддан солиқ суммаси: 772 728, 40 – 729 506,8 = 43 221,6 сўм.

Мазкур фарқ моддий ёрдамни тўлашга икки марта имтиёз қўлланишидан (асосий ва қўшимча иш жойи бўйича) юзага келди (149 040 x 29% = 43 221,6 сўм). У бюджетга тўланиши керак.

Муҳиддин ЗАЙНИДДИНОВ, эксперт, Солиқ маслаҳатчилари палатасининг аъзоси.

КРЕДИТ НОТИЖОРИЙ БЎЛИШИ МУМКИН ЭМАС

Фуқаролик кодекси, "Нодавлат нотижорат ташкилотлари тўғрисида", "Микрокредит ташкилотлари тўғрисида", "Микромолиялаштириш тўғрисида"ги қонунларда нотижорат ташкилот шаклидаги микрокредит ташкилотини ташкил этишни ман этадиган қоидалар мавжуд эмас. Нотижорат ташкилот шаклидаги микрокредит ташкилотини ташкил этиш масалалари яна қандай қўшимча қонун ҳужжатлари билан тартибга солинади?

Владимир Дю.
Нукус ш.

Сиз келтириб ўтган меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларда тўғридан-тўғри таққис мавжуд эмаслигига қарамай, микрокредит ташкилотлари нотижорат ташкилот шаклида тузилиши мумкин эмас. Бунинг тасдиғи сифатида амалдаги қонунчиликда мавжуд бўлган бир қатор ҳужжатларни таҳлил қиламиз.

"Микрокредит ташкилотлари тўғрисида"ги Қонуннинг¹ (бундан кейин - Қонун) 7-моддасида ҳар қандай микрокредит ташкилоти фирма (!) номига эга бўлиши керак деган маънони англаса бўладиган қоида мавжуд. Мазкур модданинг иккинчи қисми микрокредит ташкилотларининг муҳрига бўлган талабларни белгилайди, улардан бири - унда фирма номи давлат тилида тўлиқ ёзилишидир.

"Фирма номлари тўғрисида"ги Қонуннинг² 3-моддасига биноан фирма номи **юридик шахс бўлган тижорат ташкилотининг индивидуал номи** бўлиб, унга доир мутлақ ҳуқуқ у давлат рўйхатидан ўтказилган вақтда юзага келади. Шундай қилиб, мазкур қоидалар, шунингдек Фуқаролик кодексининг (бундан кейин - ФК) 46-моддасининг маъносидан **фирма** номи бўлиши ҳақидаги талаб фақатгина тижорат ташкилотларига қўйилади³.

Қонуннинг 6-моддаси микрокредит ташкилоти **устав фондини** шакллантириш масалаларини тартибга солади. Амалдаги қонун ҳужжатлари меъёрлари, хусусан, "Хусусий корхона тўғрисида"ги Қонуннинг (2003 йил 11 декабрь, 558-И-сон) 12-моддаси, "Хўжалик ширкатлари тўғрисида"ги Қонуннинг (308-И-сон, 2001 йил 6 декабрь) 9-моддаси, "Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида"ги Қонуннинг (223-И-сон, 1996 йил 26 апрель) 19-моддаси, "Масъулияти чекланган ҳамда қўшимча масъулиятли жамиятлар тўғрисида"ги Қонуннинг (310-И-сон, 2001 йил 6 декабрь) 14-моддаси, ФК 70-моддасининг

учинчи қисмига асосан **амалдаги қонунчилик устави** **фонди бўлиши ҳақидаги талабни фақатгина тижорат ташкилотларига қўяди**, зеро устав фонди - бу тижорат ташкилотларини ташкил этишда унинг фаолиятини таъминлаш мақсадидаги пул билан баҳоланадиган, миқдори унинг таъсис ҳужжатлари ёки қонунчилик билан белгиланадиган қўйилмалар йиғиндисидир.

Юқорида айтиб ўтилганлардан келиб чиқадики, ҳар қандай микрокредит ташкилотининг асосий мақсади фойда олишдир. Нотижорат ташкилотларига келсак, "Нодавлат нотижорат ташкилотлари тўғрисида"ги Қонуннинг (763-И-сон, 1999 йил 14 апрель) 2-моддасига мувофиқ даромад (фойда) олиш унинг асосий мақсади бўлмасдан, бундай ташкилот жисмоний ва юридик шахсларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини, бошқа демократик қадриятларни ҳимоя қилиш, ижтимоий, маданий ва маърифий мақсадларга эришиш, маънавий ва бошқа номоддий эҳтиёжларни қондириш ва бошқа мақсадларда тузилади.

Хулоса қилиб айтганда, амалдаги қонунчилик микрокредит ташкилотларига унинг нотижорат ташкилоти шаклида тузилишини истисно этадиган бир қатор талабларни қўяди.

Шундай бўлса-да, "Нодавлат нотижорат ташкилотлари тўғрисида"ги Қонуннинг 31-моддасига биноан нотижорат ташкилотлари ўз устав мақсадларига мос келадиган доираларда тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш ҳуқуқига эга. Шунга мувофиқ ННТ қонунчилик қўядиган талабларга риоя этган ҳолда ўз устав мақсадларига мос келадиган доирада микромолиявий хизматларни кўрсатиш билан шуғулланиши мумкин. Бироқ бунда олинган фойда ННТ муассислари ўртасида тақсимланмасдан, фақатгина ўз устав мақсадларига эришиш учун ишлатилиши мумкин.

Ўзбекистон мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди

Мамлакатимиздаги ёш истеъдод эгаларини кашф этиш, уларни қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантириш мақсадида "Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми" жамғармаси ва "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати Марказий Кенгаши томонидан анъанавий ўтказиб келинаётган "Келажак овози" республика кўрик-танловини ёшлар орасида кенг тарғиб қилиш, унинг иштирокчилари ва ғолиблари ютуқларини оммалаштириш мақсадида ахборот агентликлари, босма оммавий ахборот воситалари ва Интернет тармоғи журналистлари ўртасида эълон қилган танлов давом этади.

Танлов шартлари

Танловга "Келажак овози" танлови жараёнлари, иштирокчилари ва ғолиблари фаолияти, эришган ютуқларини ёритувчи ва 2007 йилнинг 1 мартдан 2008 йилнинг 1 январигача бўлган муддат давомида газета ва журналларда, Интернет нашрларда берилган материаллар 2008 йилнинг 10 январига қадар қабул қилинади.

Танловга тақдим этилган материаллар сони 6 тадан кам бўлмаслиги ва даврий нашрларнинг асл нусхаси ёки кўчирма нусхада топширилиши лозим.

Тақдим этилган материаллар ўзбек ёки рус тилида тайёрланган бўлиши керак.

Ишга босма нашр тўғрисида маълумотлар - нашр номи, ихтисослашуви, адади, тарқатилиш ҳудуди, манзили.

Муаллиф тўғрисида - фамилияси, исми, профессионал фаолияти тўғрисида қисқача маълумот, паспортга оид маълумотлар илова қилинади.

Танловга топширилган ижодий ишлар тақриз қилинмайди ва қайтарилмайди.

Танлов номинациялари

Танлов икки номинация бўйича ўтказилади:

- "Келажак овози" республика кўрик-танловини ёритиш бўйича матбуотда чоп этилган энг яхши материаллар тўплами;

- "Келажак овози" республика кўрик-танловини ёритиш бўйича интернетда берилган энг яхши материаллар тўплами.

Ғолиблар ҳар икки номинация бўйича қуйидаги тартибда мукофотланади:

- битта 1-ўрин;

- иккита 2-ўрин;

- учта 3-ўрин;

Ғолиблар диплом ва қимматли совғалар билан тақдирланадилар.

Материаллар "Келажак овози" республика кўрик-танловини ёритишга" деган кайд билан танлов матбуотда эълон қилинган кундан бошлаб Ўзбекистон мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фондига қуйидаги манзилга жўнатилади: Тошкент шаҳри - 100129, Навоий кўчаси 30-уй, 3-кават, 5-хона. Телефон/факс: 144-12-51, 144-15-96, www.mmf.uz, e-mail: mmf@uzpak.uz.

Ташкилий қўмита.

Савдо-саноат палатаси банк манфаатлари йўлида кредит шартномасини тугатиш ва кредит суммаси ва у бўйича фоизларни ундириш аризаси билан хўжалик судига

муурожаат қилди. Даъвогарнинг талабларига мувофиқ қайтариладиган сумма асосий қарзни ва сўнгги тўлов кунни - 2006 йил 10 апрелгача фоизлар суммасини ташкил этиб, даъво аризаси 2006 йил 1 майда берилди. Декабрь ойида бош офис хати билан 90 кундан ортиқ вақтга кечиктирилган тўловларга фоизларни ўстирмаслик мақомини бериш қарори қабул қилинган бўлишига қарамай, суд даъвогарнинг талабларини қондириб, 2006 йил 29 июндаги қарори билан 2006 йил 10 апрель ҳолатига қара асосий қарз ва у бўйича фоизларни гаровга қўйилган мол-мулкдан ундиришни белгилади. Тегишинча, қарз суммаси асосий қарз ва биринчи кечиктириш ёки банк қарори қабул қилинган пайтдан бошлаб фоизлардан иборат бўлиши керак эди.

Суд ижрочилари 2006 йил 31 июлда ижро бўйича иш юритишни бошладилар ва гаровга қўйилган мол-мулк савдога қўйилди. 2007 йил 19 мартда у қабул қилиш-топшириш далолатномасига кўра банк балансига топширилди.

Бугун банк қуйидаги талаблар билан яна судга муурожаат этмоқда:

- 2006 йил 10 апрелдан (сўнгги тўлов кунни) 2006 йил 29 июнгача (суд қарор қабул қилган кун) бўлган давр учун асосий қарз бўйича фоизларни ундириш ҳақида;

- 2006 йил 29 июндан 2007 йил 19 мартгача (банк ўз балансига мол-мулкни қабул қилган кун) бўлган давр учун банк фоизларини тўлаш ҳақида.

1. Банк тадбиркорлик фаолияти субъекти ҳисобланадими? Савдо-саноат палатаси судда унинг манфаатларини ёқлаб чиқиши мумкинми?

2. Мазкур предмет бўйича суд қарори чиқарилган бўлса, хўжалик суди банк талабини кўриб чиқиш учун қабул қилиши керакми?

3. Суд кредит шартномасини бекор қилган ва, тегишинча, низо предмети бўлмаса, биз фоизларни тўлашимиз керакми?

Доимий ўқувчингиз.

БАНК БИЛАН НИЗОЛАШГАНДА

- 1. «Банклар ва банк фаолияти тўғрисида»ги Қонуннинг (216-И-сон, 1996 йил 25 апрель) 1-моддасига мувофиқ, банк - тижорат ташкилоти, яъни Фуқаролик кодекси (бундан кейин - ФК) 40-моддаси биринчи қисмининг қоидаларига биноан - фойда олишни ўз фаолиятининг асосий мақсади қилиб олган юридик шахс. Мазкур қоидага ва «Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида»ги Қонуннинг (69-И-сон, 2000 йил 25 май, бундан кейин - Қонун) 3-моддасига асосан банк амалга оширадиган фаолият - ўз мулкий жавобгарлиги остида даромад (фойда) олишга қаратилган, демакки, тадбиркорлик фаолиятидир. Қонун 4-моддасининг биринчи қисми билан белгиланишича, тадбиркорлик фаолияти субъектлари бўлиб белгиланган тартибда рўйхатдан ўтган ҳамда тадбиркорлик фаолиятини амалга ошираётган юридик шахслар ҳисобланади, шунга мувофиқ **банк тадбиркорлик субъектидир**.

«Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат палатаси тўғрисида»ги Қонун (712-И-сон, 2004 йил 3 декабрь) 13-моддаси биринчи қисмининг 12-банди Савдо-саноат палатасига ўз аъзолари манфаатларини кўзлаб судга даъво тақдим этиш ҳуқуқини тақдим этади. Мазкур Қонуннинг 9-моддасига мувофиқ бундай аъзолик ҳақида Палата билан шартнома тузган Ўзбекистон Республикаси тадбиркорлик фаолиятининг исталган субъекти Палата аъзоси бўлиши мумкин. Шундай қилиб, Палата банк унга аъзо бўлган тақдирда ва бу тегишли шартнома билан тасдиқланганда банк манфаатларини ёқлаган ҳолда хўжалик судига даъво аризасини бериши мумкин.

Бироқ бунда судда вакиллик билан қуйидаги сабабларга кўра адаштирмаслик керак:

- биринчидан, вакиллик қилаётганда вакилликни топширувчи ўз вакилига ишончнома ёки қонун ҳужжатларида белгиланган бошқа ҳужжатларни расмийлаштириш йўли билан тегишли ваколатларни

топширади¹. Палата эса «Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат палатаси тўғрисида»ги Қонун билан унга берилган ҳуқуқларини амалга ошириш учун у ёқлаётган банк билан ҳеч қандай қўшимча ҳужжатларни расмийлаштирмайди;

- иккинчидан, Хўжалик-процессуал кодексининг 52-моддасига биноан (бундан кейин - ХПК), вакиллик қилаётганда вакил уни вакил қилган шахс номидан иш юритади ҳамда ўз аъзоси манфаатларида иш кўрувчи Палатадан фарқли ўлароқ, даъво аризасини имзолаш ҳуқуқига эга эмас.

2. ХПК 117-моддаси биринчи қисмининг 2-бандига кўра судья даъво аризасини аниқ бир шахслар ўртасидаги, аниқ бир предмет тўғрисидаги ва аниқ бир асослар бўйича низо юзасидан ишни юритишни тугатиш тўғрисида хўжалик судининг қонуний қучга кирган ҳал қилув қарори бўлса қабул қилишни рад этиши шарт. Биз кўриб чиқаётган вазиятда судьяда аризани қабул қилишни рад этишга асослар мавжуд бўлмаган. Бунга қуйидагича изоҳлаш мумкин:

- дастлаб банк - Палата аъзоси манфаатлари йўлида хўжалик судига Палатанинг ўзи (даъвогар) муурожаат қилган, кейинги ўрида эса судга банк (даъвогар) муурожаат этди. Шу тариқа биз биринчи ва иккинчи ҳолларда томонларнинг фарқини кўришимиз мумкин;

- Палатанинг даъвоси бўйича низо предмети бўлиб кредит шартномаси ва сўнгги тўлов кунни - 2006 йил 10 апрелгача бўлган фоизлар суммасини тугатиш, банкнинг даъвосига кўра - асосий қарз, яъни кредит суммасига 2006 йил 10 апрелдан (сўнгги тўлов кунни) 2006 йил 29 июнга (суд қарор қабул қилган кун) қадар бўлган фоизларни ундириш, шунингдек 2006 йил 29 июндан (суд қарор қабул қилган кун) 2007 йил 19 мартгача (банк ўз балансига мол-мулкни қабул қилган кун) бўлган давр учун банк фоизи ставкасини ундириш бўлган.

Юқоридагилардан келиб чиқиб, банкдан даъво аризасини қабул қилишни рад этиш учун судда асослар бўлмаганлигини, юзага

келган низо эса моҳиятига кўра кўриб чиқилиши кераклигини кўришимиз мумкин.

3. Фуқаролик кодексининг 385-моддасига биноан шартнома суд тартибида бекор қилинган тақдирда **тарофларнинг мажбуриятлари суднинг шартномани бекор қилиш ҳақидаги қарори қонуний қучга кирган пайтдан бошлаб** бекор қилинган ҳисобланади. ХПКнинг 158-моддасига кўра хўжалик судининг ҳал қилув қарори қабул қилингандан кейин бир ой ичида қонуний қучга қиради. Қонунчиликнинг мазкур меъёрларини биз кўриб чиқаётган ҳолатга қўллаган ҳолда банкнинг 2006 йил 10 апрелдан 2006 йил 29 июнгача (суд қарор қабул қилган кун) бўлган давр учун кредит суммасига фоизларни тўлаш ҳақидаги талаби **ҳаққоний** деган фикрга қелишимиз мумкин.

ФКнинг 744, 736-моддаларидан келиб чиқиб, ФКнинг 327-моддасига мувофиқ 2006 йил 29 июндан 2007 йил 19 мартгача бўлган давр учун банк фоизининг ҳисоб ставкаси миқдоридида фоизларни ундириш ҳақидаги суднинг талабларини ҳаққоний деб топиш учун **банкнинг пул маблағларини гайри-қонуний ушлаб қолиш, уларни қайтариб беришдан бош тортиш ёхуд уларни тўлашни бошқача тарзда кечиктириш натижасида сиз томондан улардан фойдаланганлик далилини аниқлаш** лозим.

Биз кўриб чиқаётган ҳолатда юқорида кўрсатилган бирорта далил аниқланиши мумкин эмас: Палатанинг даъволари тўлиқ қондирилганлиги ҳақидаги суднинг қарори мавжуд, суднинг мазкур ҳал қилув қарорига асосан ижро бўйича иш юритиш очилган, унинг доирасида кредит бериш ҳақидаги шартнома бўйича гаровга қўйилган мол-мулк савдога қўйилган. Ушбу санаб ўтилган ҳоллар 2006 йил 29 июндан 2007 йил 19 мартгача бўлган давр учун суднинг ҳал қилув қарорига асосан тўланиши керак бўлган суммаларни жавобгар томонидан ушлаб қолиниши, қайтариб беришдан бош тортиш ёхуд тўлашни кечиктириш далилларини истисно этади.

Шундай қилиб, кўрсатилган давр учун сиздан банк фоизининг ҳисоб ставкаси миқдоридида фоизларни ундириш ҳақидаги банк талаби **ҳаққоний** эмас.

Маслаҳатларни "НОРМА МАСЛАХАТЧИ" газетаси эксперт-юристи Екатерина БУХТИЯРОВА тайёрлади.

СОТИШНИНГ ҲАМ ҚОИДАСИ БОР

ИШНИНГ МОҲИЯТИ

Масъулияти чекланган жамият (сотиб олувчи) Давлат мулк кўмитаси (сотувчи) билан бино олди-сотди шартномасини тузди. Объект қиймати ҳақининг бир қисмини масъулияти чекланган жамият ўз муддатида тўлади, қолган қисмини эса етти ой кечиктириб тўлади. Жамият асосий мажбуриятни бажаришни кечиктириб юборганлиги учун неустойка тўламаганлиги сабабли давлат органи мулк ҳуқуқини тасдиқловчи ордер бермаётир. Сотиб олувчи сотувчининг ҳаракатларини қонунга ҳилоф деб ҳисоблаб, давлат органини давлат ордери беришга ҳамда хусусийлаштирилган мол-мулкка бўлган эгалик ҳуқуқи ўзига ўтганлигини давлат кадастрида қайд этишга мажбур қилиш тўғрисидаги даъво билан судга мурожаат қилди. Биринчи инстанция суди даъвогарнинг талабларини қаноатлантиришни рад қилди. Апелляция инстанцияси суди унинг қарорини ўзгаришсиз қолдирди. Масъулияти чекланган жамият бунга қўшилмади ва илгари қабул қилинган суд ҳужжатларини бекор қилиш ҳамда даъвони тўла ҳажмда қаноатлантириш тўғрисида кассация шикоят билан Олий ҳўжалик судига мурожаат қилди.

СУД ҚАРОРИ

Суд ҳайъати тарафлар вакилларининг тушунтиришларини, шикоятни асоссиз деб ҳисоблаган прокурор фикрини эшитиб, ишга оид масалаларни ўрганиб чиқиб шуни белгиладики:

– 2005 йилнинг феврида масъулияти чекланган жамият билан Давлат мулк кўмитаси ўртасида мол-мулк олди-сотди шартномаси тузилган бўлиб, унда сотиб олинаётган мол-мулк қиймати кўрсатилган ҳамда ҳақини тўлаш билан боғлиқ тўловларни киритиш тартиби назарда тутилган;

– сотиб олувчи объектнинг ҳақини тўлов қийматининг 30,7 фоизини шартномада белгиланган муддатда, 69,3 фоизини етти ой кечиктириб тўлаган.

Кассация ҳайъати қонун ҳужжатлари қоидаларини таҳлил этиш асосида шуни аниқладики:

– Фуқаролик кодексининг 182-моддасига мувофиқ мулк ҳуқуқининг вужудга келиш асосларидан бири давлат мол-мулкни хусусийлаштиришдир;

– Давлат мулки объектларини давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш тартиби тўғрисидаги низомнинг (Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 9 мартдаги 119-сон қарори* билан тасдиқлан-

ган) 64-бандига биноан сотиб олувчи объект тўлиқ қийматини тўлаганидан ва Давлат мулк кўмитаси ёки унинг ҳудудий бошқармаси давлат ордерини берганидан кейингина объектга бўлган мулк ҳуқуқини қўлга киритади;

– шартнома шартларини ижро этар экан, даъвогар тўловларни муддатини ўтказган ҳолда бажарган, аммо мол-мулкнинг тўлов ҳақини тўлиқ тўлаган;

– юридик шахс сотиб олинган мол-мулк қийматини тўлаганлиги факти унга давлат ордери бериш учун асос бўлади. Бунда асосий мажбуриятни ижро этиш кечиктирилганлиги учун неустойка тўланган-тўланмаганлигининг аҳамияти йўқ;

– шартномада назарда тутилган ҳақ тўловлари кечиктирилганлиги учун неустойка тўлаш масаласини эса жавобгар алоҳида даъво киритиш йўли билан суд тартибида низолашишга ҳақли.

Юқорида айтилганларга асосан ва Хўжалик процессуал кодексининг 187, 188, 189-моддаларига амал қилиб, суд ҳайъати жавобгарни даъвогарнинг сотиб олинган мол-мулкка бўлган мулк ҳуқуқини тасдиқловчи ордер беришга мажбур қилиш тўғрисидаги талабларини қаноатлантиришга қарор қилди.

МАСЪУЛИЯТИ ЧЕКЛАНГАН ЖАМИЯТНИНГ ПОЗИЦИЯСИ

Масъулияти чекланган жамият билан Давлат мулк кўмитаси ўртасида бино олди-сотди шартномаси тузилган. Сотиб олинаётган мол-мулкнинг шартномада назарда тутилган қиймати даъвогар томонидан тўлиқ ҳажмда тўланган. Шу сабабли давлат органининг мулк ҳуқуқини тасдиқловчи ордер беришни рад этаётганлиги қонунга ҳилофдир.

ДАВЛАТ ОРГАНИНИНГ ПОЗИЦИЯСИ

Масъулияти чекланган жамият билан Давлат мулк кўмитаси ўртасида тузилган шартномада тўловларни тўлаш тартиби белгилаб қўйилган. Жамият мол-мулк қийматининг каттагина қисмини етти ой кечиктириб тўлаганлиги боис шартномага биноан давлат органига неустойка тўлаши керак. Юқорида зикр этилган барча тўловлар тўланганидан кейингина масъулияти чекланган жамиятга сотиб олинган мол-мулкка бўлган мулк ҳуқуқини гувоҳлантирувчи ордер берилади.

ШАРҲ

1991 йил 19 ноябрда қабул қилинган «Давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш тўғрисида»ги 425-ХII-сон Қонуннинг (бундан буён матнда Қонун деб юритилади) 1-моддасининг иккинчи қисмида белгиланишича, хусусийлаштириш жисмоний шахслар, нодавлат юридик шахслар томонидан давлатдан оммавий мулк объектларини ёки давлат-акциядорлик жамиятлари акцияларини сотиб олиш демакдир. 119-Низомнинг 6-бандига биноан хусусийлаштириш Давлат мулк кўмитаси томонидан амалга оширилади. Фуқаролик кодексининг 182-моддасида хусусийлаштириш мулк ҳуқуқи вужудга келишининг асосларидан бири эканлиги айтилган. Қонуннинг 4-моддасига кўра оммавий мулк объектлари хусусийлаштирилиши жоиз. Аммо ер, ер ости бойликлари, маданий мерос, давлат бюджети маблағлари ва шу сингарилар хусусийлаштирилмайди.

Суд томонидан кўрилган ҳолатда масъулияти чекланган жамият Давлат мулк кўмитаси билан мол-мулк олди-сотди шартномасини тузган. Бу битим, бир тарафдан, давлат мулкни хусусийлаштириш бўлса, иккинчи тарафдан, сотиб олинаётган мол-мулкка нисбатан жамиятда мулк ҳуқуқи вужудга келиши учун асос бўлиб хизмат қилади.

Мазкур ҳуқуқий муносабатлар-

га олди-сотди тўғрисидаги қоидалар (Фуқаролик кодексининг 29-боби) татбиқ этилади. Фуқаролик кодекси 244-моддасининг биринчи қисмига биноан шартномада товар ҳақини тўлашни кечиктириш назарда тутилиши мумкин: шартномада тўловларнинг тегишли тартиби, муддати ва миқдорлари белгилаб қўйилиши керак.

Ишга оид материаллардан шундай хулосага келиш мумкинки, юридик шахс мол-мулк сотиб олиш учун шартнома тузган, унинг шартларида тўловларни кечиктириш назарда тутилган, бинобарин тўлов икки қисмга бўлиб амалга оширилган. Шуниси ҳам борки, сотиб олувчи биринчи қисмни ўз муддатида тўлаган, қолган қисм тўлови эса бир неча ойга кечиктириб юборилган.

Фуқаролик кодексиде неустойка тўлаш шартнома бўйича мажбуриятларнинг ижро этилишини таъминлаш воситаси сифатида белгиланган. Шу Кодекс 160-моддасининг биринчи қисмига биноан қонун ҳужжатлари ёки шартнома билан белгиланган, қарздор (сотиб олувчи) мажбуриятни бажармаган ёки лозим даражада бажармаган тақдирда кредиторга (сотувчига) тўлаши шарт бўлган пул суммаси неустойка ҳисобланади. Неустойка жарима ёки пеня шаклида бўлиши мумкин.

Суд томонидан кўриб чиқил-

ган низода неустойка тўлови шартли тузилган шартнома қоидаларида назарда тутилган. Тадбиркорлик субъектлари шунга эътиборда тутишлари керакки, улар неустойкани ундириш тўғрисидаги талаб юзасидан алоҳида даъво киритиш йўли билан низолашишлари мумкин.

Сотиб олинган товар ҳақини тўлашда тўлов муддати кечиктирилган ҳолларда бу товарга бўлган мулк ҳуқуқининг ўтиши мол-мулк қиймати тўлиқ ҳажмда тўланганидан кейингина амалга оширилади. 119-Низомнинг 59 ва 60-бандларида белгиланишича, хусусийлаштирилган мол-мулкка бўлган мулк ҳуқуқининг ўтиши шу ҳуқуқни тасдиқловчи давлат ордери бериш йўли билан амалга оширилади. Ордер Давлат мулк кўмитаси томонидан олди-сотди шартномаси асосида ҳамда сотиб олинаётган мол-мулк ҳақини тўлаш юзасидан барча мажбуриятлар сотиб олувчи томонидан битим шартларига мувофиқ равишда бажарилганлиги тасдиғи асосида берилади.

Бундан шундай хулоса чиқариш мумкинки, суд томонидан кўриб чиқилган ҳолатда масъулияти чекланган жамият томонидан ҳақи тўлаб сотиб олинаётган мол-мулкнинг тўлиқ қиймати тўланганлиги факти муҳим аҳамиятга эга, чунки бу иш ниҳоясига етказилганидан кейин давлат органи мулк ҳуқуқини тасдиқловчи давлат ордерини жамиятга беришни рад этиш

ҳуқуқига эга эмас. Шу билан бирга юридик шахс томонидан тўлов кечиктирилганлиги учун неустойка тўланган-тўланмаганлиги аҳамиятсиздир.

Сотиб олинган мол-мулкка бўлган мулк ҳуқуқини давлат рўйхатига олиш масаласига келганда шуни айтиш керакки, Бинолар ва иншоотлар давлат кадастрини юритиш тартиби тўғрисидаги низомнинг (Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 2 июндаги 278-сон қарори билан тасдиқланган) 7-бандига бино ва иншоотларнинг мулкдорлари ёки уларга оид ашёвий ҳуқуқлар эгалари бўлиши барча юридик ва жисмоний шахслар ўзларига қарашли бинолар ва иншоотлар давлат рўйхатига олинганлиги тўғрисидаги ҳужжатга эга бўлишлари шарт. Бино ёки иншоотни рўйхатдан ўтказиш мажбурияти эса уларнинг мулкдори ёки уларга оид ашёвий ҳуқуқлар эгаси бўлган шахс зиммасига юклатилади. Улар бино ёки иншоотни рўйхатдан ўтказишга доир зарур тартиб-таомилларни амалга оширишнинг ҳамма ёки айрим мажбуриятларини учинчи шахслар зиммасига юклашга ҳақлидир.

Шундай қилиб, суд кўриб чиққан ишда даъвогарнинг жавобгарни хусусийлаштирилган мол-мулкка бўлган мулк ҳуқуқи ўтганлигини давлат кадастрида қайд этишга мажбур қилиш тўғрисидаги талаблари қонунга ҳилофдир, чунки бу даъвогарнинг бевосита мажбурияти ҳисобланади.

Хорижда

ЮТҚАЗГАН ҲАММАСИ УЧУН ТўЛАЙДИ

Россия солиқ ходимлари узоқ вақт суд текширишлари учун давлат пошлинаси тўламаслик ҳуқуқидан фойдаланиб келишди. Лекин бу имтиёзга нуқта қўйилганга ўхшайди.

РФ Олий арбитраж суди (ОАС) раёсати судларда ишни кўрганлик учун давлат пошлинаси тўлаш қоидаларини ўзгартириш тўғрисида қарор қабул қилди. ОАСнинг ахборот мактуби эълон қилинди. Бу мактубда Солиқ кодексининг пошлина тўғрисидаги бобини қандай қилиб амалда қўлланish тушунтириб берилган. Қарорга мувофиқ солиқ тўловчилар ютиб чиққан ишлар бўйича суд қарорлари устидан шикоят қилинганда солиқ ходимлари давлат фойдасига пошлина тўлашлари ёки даъвогар тўлаган пошлинани қайтаришлари керак. Аввал бундай ҳолларда харажатларни тўлаш хазина зиммасига тушарди.

Чамаси, ОАС раёсатининг қарори биринчи навбатда судларда кўриладиган ишларни камайтиришга қаратилган. 2006 йилда арбитраж судлари 800 мингга яқин маъмурий ишни кўрди, уларнинг тахминан 80 фоизи солиқ низолари бўйича бошланган бўлиб, уларнинг 70 фоиздан кўпроғи солиқ тўловчилар фойдасига ҳал қилинган. Барча маъмурий ишларнинг ярмидан кўпроғи фақат солиқ ходимларининг даъвоси билан куруқдан-куруқ бошланганини кўрсатади.

КИМ ЙўЛ ҚўЙДИ

Қандай қилиб бундай вазият вужудга келди деган саволга жавоб топиш осон. РФ Солиқ кодексига мувофиқ солиқ органлари умумий судлов судларида кўриладиган ишлар бўйича давлат пошлинаси тўлашдан озод қилинган. Шунингдек келтирувчи судларда ҳам тўламайди. Бу қоидалар том маънода талқин қилинадиган бўлса, улар давлат ёки жамоат манфаатларини ҳимоя қилиб судга мурожаат қилган тақдирдагина давлат пошлинаси тўлашдан озод қилинади. Солиқ инспекторларининг ўзлари баҳсга сабаб бўлган қарорни қабул қилган орган ҳисобланганда улар учун имтиёз белгиланмаган.

Бироқ ОАСнинг кўриб чиқилаётган мактуби эълон қилингунга қадар судьяларнинг кўпчилиги ёзилмаган келишувга мувофиқ процессуал тўсдиғи ҳар қандай ҳаракатлари учун давлат пошлинаси тўлашдан озод қилиб келганлар. Солиқ органлари эса бундай эрк берилишидан зўр бериб фойдаланганлар, шунинг учун улар жазо олишди. ОАС раёсати ўз мактуби билан уларнинг попугини пасайтириб қўйишга қарор қилди.

ЭНДИ ЎЙЛАБ ИШ ТУТИШАДИ

Киритилган янгилик оддий солиқ тўловчига нима беради? ОАС раиси Антон Ивановнинг айтишича, давлат органининг пошлина тўлашга маблағ ажратишни асослаб бериши унинг ходимларининг ҳаракатларини назорат қилиш ва баҳолашга имкон беради. Агар улар ўзлари бошлаган ишни судда ютқазиб қўйишса, текширувчи тузилмаларда ўзларининг даъволари асосли эканини кўриб чиқишга баҳона бўлади.

Энди солиқ органлари асоссиз қарорлар қабул қилишнинг ўзлари учун салбий оқибатлари тўғрисида ўйлашга мажбур бўладилар. Шу босқичнинг ўзиде ютқазилар қаторига тушмаслик учун ишни судга оширмасдан туриб улар суд тажрибасини ҳисобга оладилар ва ташкилотлар ва фуқаролар фойдасига чиқарилган суд қарорлари устидан камроқ шикоят қиладилар.

Ютқазилиш олдиндан маълум бўлган ишни бошлаганлик учун солиқчилар шахсан жавобгар бўлиши ёки жавобгар бўлмаслиги ҳозирча номаълум. Лекин ҳар нима бўлганда ҳам улар ўз ишталарини тийиб туришларига тўғри келади. Агар солиқчиларнинг судга мурожаатлари олдинги даражада қолса ва олдингидек улар камдан-кам ютиб чиқиши тахмин қилинса, давлат пошлиналари жами миқдори жуда юқори бўлади. Бу катта маблағни улар «давлат пошлинасига харажатлар» тарзида сметага киритишларига йўл қўйишмайди.

Хорижий матбуот саҳифаларидан.

ИШНИНГ МОҲИЯТИ

МЧЖнинг мансабдор шахсларига нисбатан қўзғатилган жиноят иши доирасида Солиқ, валютага оид жиноятларга ва жиноий даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш департаменти жамиятнинг молия-ҳўжалик фаолиятини тафтиш қилди. Унинг натижалари бўйича аниқланган ҳуқуқбузарликлар тўғрисида далолатнома тузилди. Давлат органи МЧЖга нисбатан молиявий жазо қўллаш тўғрисида судга даъво билан мурожаат қилди. Биринчи инстанция судининг ҳал қилув қарори билан аризадаги талаблар тўлиқ қаноатлантирилди. Апелляция судининг қарори билан ҳал қилув қарори ўзгартиришсиз қолдирилди. Суд ҳужжатларига қўшилмаган МЧЖ Олий ҳўжалик судига илгари қабул қилинган суд ҳужжатларини бекор қилиш ва ишнинг янгидан кўришга юбориш тўғрисида кассация шикоят билан мурожаат қилди.

ДАВЛАТ ОРГАНИНИНГ ПОЗИЦИЯСИ

Текшириш чоғида қуйидаги ҳуқуқбузарликлар аниқланган: 2004-2005 йилларда улгуржи савдо фаолияти лицензиясиз амалга оширилган; даромад (фойда) солиқдан яширилган; Пенсия жамғармаси, Республика йўл жамғармаси, Мактаб таълими жамғармасига тўловлар суммалари ҳам ҳисоблаб ёзилган;

2005 йилда бажарилган қурилиш-монтаж ишлари ва кўрсатилган хизматлар бўйича даромад (фойда) солиғи, Республика йўл жамғармасига, Мактаб таълими жамғармасига мажбурий тўловлар, ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғи ҳам ҳисоблаб ёзилган.

МЧЖ ПОЗИЦИЯСИ

Юридик шахс қонун билан белгиланган муддатларда биринчи инстанция судининг ҳал қилув қарори устидан апелляция судига шикоят қилди. Келиб тушган шикоят бўйича иш материалларини кўриш даврида 2006 йил 10 октябрдаги «Тадбиркорлик субъектларини ҳуқуқий ҳимоя қилиш тизими такомиллаштирилганлиги ҳамда уларнинг молиявий жавобгарлиги эркинлаштирилганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги ЎРҚ-59-сон Қонун қабул қилинди, унга кўра юридик шахс содир этган ҳуқуқбузарликлар учун жарима миқдорлари камайтирилди. Юридик шахсга нисбатан мазкур Қонунда назарда тутилган қоидалар қўлланиши керак.

ЕНГИЛЛАШТИРИЛГАН ОРҚАГА ҚАЙТИШ

СУДНИНГ ҚАРОРИ

Суд ҳайъати иш материалларини ўрганиб, тарафларнинг фикрларини тинглаб, қуйидагиларни аниқлади:

– 2006 йил августида жиноий ишлар бўйича суд МЧЖ мансабдор шахсларига нисбатан ҳукм чиқариб, уларни мансаб сохтакорлигида (ЖКнинг 209-моддаси); ҳужжатлар, штамплар, муҳрлар тайёрлаш, уларни қалбақлаштириш, сотиш ёки улардан фойдаланишда (ЖКнинг 228-моддаси); белгиланган тартибда рўйхатдан ўтишдан бўйин товлаб савдо ёки воситачилик фаолияти билан шуғулланишда (ЖК 188-моддасининг учинчи қисми) айбдор деб топган;

– қарорга асосан қўзғатилган жиноят иши доирасида Бош прокуратура ҳузуридаги Солиқ, валютага оид жиноятларга ва жиноий даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш департаменти МЧЖнинг молия-ҳўжалик фаолиятини текширган;

– апелляция инстанциясида иш юритиш даврида 2006 йил 10 октябрдаги ЎРҚ-59-сон Қонун чоп этилган ва кучга кирган.

Кассация ҳайъати қонун қоидаларини таҳлил қилиб, қуйидагиларни белгиледи:

– Солиқ кодексининг 3-моддасига кўра солиқ соҳасидаги ҳуқуқбузарликлар учун жавобгарликни энгиллаштирадиган ёки бартараф этадиган қонун ҳужжатлари орқага қайтиш кучига эга;

– ЎРҚ-59-сон Қонун қабул қилиниши ва кучга киришига қадар лицензиясиз фаолият турлари билан шуғулланганлик ва даромадни яширганлик учун кўрсатилган фаолиятдан олинган барча даромад ва шунча миқдорда жарима ундирилган;

– Солиқ кодексини 135-моддаси (янги тахрирда) биринчи қисмининг 2-бандига мувофиқ даромадни яширганлик учун фақат даромад суммаси ундирилади;

– ЎРҚ-59-сон Қонун тахририда Солиқ кодекси 135-моддаси биринчи қисмининг 5-бандида назарда тутилишича, фаолият турлари билан қабул қилиниши ва кучга кириши муносабати билан тадбиркорлик субъекти кўрсатилган Қонун тахририда Солиқ кодекси 135-моддасининг меъёрини қўллаш қилиниши керак бўлади.

Мазкур низода солиқ тўғрисидаги қонунларнинг бузилганлиги боис, солиқ солиш, бинобарин, молиявий жазони қўллаш ҳам уни содир этиш пайтидаги қонунларга мувофиқлаштирилган (Солиқ кодекси 3-моддасининг биринчи қисми).

ЎРҚ-59-сон Қонун қабул қилинишига қадар Солиқ кодексининг 135-моддаси қуйидаги молиявий жазолар қўлланишини назарда тутган эди:

– фаолият турлари билан лицензиясиз шуғулланганлик учун шу фаолиятдан олинган бутун даромад (фойда) ва яна шунча миқдорда жарима ундирилади;

– даромад яширилган тақдирда солиқ тўловчидан яширилган даромаднинг бутун суммаси ва яна шунча сумма миқдориде жарима ундирилади.

Қонун кучга кириши билан қуйидаги жазо чоралари қўлланилмоқда:

– товарларни реализация қилишдан олинган тушум яширилган (камайтириб кўрсатилган) тақдирда, солиқ тўловчидан яширилган (камайтириб кўрсатилган) тушум суммаси ундирилади (Солиқ кодекси 135-моддаси биринчи қисмининг 2-банди);

* Мазкур банд ЎЗР Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 10 ноябрдаги «Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек баъзиларини ўз кучини йўқотган деб ҳисоблаш тўғрисида» 235-сон қарорига мувофиқ ўз кучини йўқотган.

АГАР ХАРАЖАТЛАРГА СОЛИҚ СОЛИНСА...

ИШНИНГ МОҲИЯТИ

Мувофиқлаштирувчи режа-жадвалга мувофиқ солиқ органи ҳўжалик юритувчи субъектнинг молия-ҳўжалик фаолиятини текширди. Унинг якунлари бўйича далолатнома тузилиб, унда ушбу субъект товарни олиб кираётганда қилган харажатлари суммаси ялпи даромад сифатида белгиланган ва тегишли солиққа тортилган. Шунингдек унда текширилаётган субъект мажбурий йиллик аудиторлик текширувини ўтказмаганлиги қайд этилган. ДСИ унга нисбатан молиявий жазо қўллаш тўғрисида судга даъво билан мурожаат қилди.

Биринчи инстанция суди аризадаги талабларни қаноатлантиришдан бош тортди. Иш апелляция тартибда кўрилмаган. Бунга қўшилмаган солиқ органи қабул қилинган ҳал қилув қарорини бекор қилиш ва даъво талабларини тўлиқ ҳажмда қондиришни бекор қилиш талаби билан Олий ҳўжалик судига мурожаат қилди.

СУДНИНГ ҚАРОРИ

Суд ҳайъати ишда иштирок этаётган шахслар вакилларининг тушунтиришларини, қабул қилинган суд ҳужжатларини ўзгартиришсиз қолдириш керак деб ҳисоблаган прокурорнинг фикрини тинглаб, кассация шикоятининг ваъжларини муҳокама қилиб, қуйидагиларни аниқлади:

– импорт шартномасига кўра ҳўжалик юритувчи субъект республика ҳудудига товар олиб кирган;

– шартномага қўшимча келишув билан нуқсонли товар етказиб берилганлиги далили белгиланган; шу муносабат билан ҳўжалик юритувчи субъектнинг товар етказиб берувчи олдидagi мавжуд кредиторлик қарзи бракка чиқарилган товар қиймати ва уни божхона ҳудудига олиб кириш билан боғлиқ харажатлар суммасига камайтирилган;

– ФК 356-моддасининг биринчи қисмига кўра шартномани бажарганлик учун ҳақ тарафларнинг келишуви билан белгиланган баҳода тўланади;

– сифати тегишли даражада бўлмаган товар етказиб берилган харидорнинг ҳуқуқлари ФКнинг 407 ва 434-моддалари билан тартибга солинган, уларга кўра сифати тегишли даражада бўлмаган товар етказиб берилган тақдирда товарнинг харид нархини камайтириш мумкин, кўриб чиқилган ҳолда худди шундай қилинган;

– товар нархининг шартнома шартлари ўзгаришига олиб келган камайтирилиши ҳўжалик юритувчи субъектнинг даромад олишини англамайди. Бинобарин, товар олиб қилинганда қилинган харажатлар қисмида ҳисобдан чиқарилган кредиторлик қарзи суммаси солиқ солинадиган даромад ҳисобланмайди;

– иш биринчи инстанция судида кўрилишидан бир ой аввал амалдаги қонунчиликка ўзгартишлар киритилган, уларга кўра мажбурий аудиторлик текширувини ўтказмаганлик учун аввал ташкилотнинг айбдор мансабдор шахсига нисбатан маъмурий жавобгарлик чоралари қўлланади, ва фақат ундан кейингина (қайта содир этганлик учун) – юридик шахсга нисбатан қўлланадиган иқтисодий жавобгарлик чоралари қўлланади;

– бу ҳол жавобгар – ҳўжалик юритувчи субъектга нисбатан аудиторлик текширувини ўтказишдан бўйин товланганлик учун молиявий жазо қўллашни истисно этади, чунки айбдор мансабдор шахсга нисбатан маъмурий жазо қўлланимаган, Солиқ кодексининг 3-моддасига кўра эса солиқ соҳасидаги ҳуқуқбузарликлар учун жавобгарликни энгиллаштирадиган ёки бартараф этадиган қонун ҳужжатлари орқага қайтиш кучига эга.

ХПКнинг 187 ва 189-моддаларига амал қилиб, суд ҳайъати қарор қилди: биринчи инстанция судининг ҳал қилув қарори ўзгартиришсиз, солиқ органининг кассация шикояти қаноатлантирилмасдан қолдирилсин.

СОЛИҚ ОРГАНИНИНГ ПОЗИЦИЯСИ

Товар олиб кираётганда қилинган харажатлар суммаси ҳўжалик юритувчи субъект томонидан олинган даромад ҳисобланади ва шу муносабат билан улар солиққа тортилиши керак. Мажбурий йиллик аудиторлик текширувини ўтказмаслик ҳуқуқбузарлик ҳисобланади, бунинг учун молиявий жазо қўллади. Даъвода келтирилган талаблар тўғри, биринчи инстанция судининг уларни қаноатлантиришдан бош тортиш тўғрисидаги ҳал қилув қарори эса бекор қилиниши керак.

ЮРИДИК ШАХСНИНГ ПОЗИЦИЯСИ

Товар олиб кириш чоғида қилинган харажатлар қисмида ҳисобдан чиқарилган кредиторлик қарзи суммаси даромад ҳисобланиши ва солиққа тортилиши мумкин эмас. Йиллик аудиторлик текширувига келсак, қонунга мувофиқ уни биринчи марта ўтказмаганлик учун юридик шахсга нисбатан иқтисодий жавобгарлик чоралари қўлланиши мумкин эмас. Солиқ органининг талаблари асоссиз, биринчи инстанция судининг уларни қаноатлантиришдан бош тортиш тўғрисидаги ҳал қилув қарори ҳам бекор қилинмаслиги керак.

ШАРҲ

бўлади. Мазкур ҳуқуқбузарлик учун юридик шахсга молиявий жазо **ҳўжалик юритувчи субъектнинг мансабдор шахсига нисбатан маъмурий жазо қўлланилганидан кейин** календарь йил тугаганидан сўнггина, яъни ушбу ҳуқуқбузарлик қайта содир этилганлиги учун қўлланиши мумкин. Жарима миқдори энг кам иш ҳақининг 50 бараваридан 100 бараваригача миқдори ташкил этади.

Ҳўжалик юритувчи субъект мажбурий аудиторлик текширувини ўтказишдан бош торган ва солиқ органининг мазкур далил аниқланган пайтда «Аудиторлик фаолияти тўғрисида»ги Қонун 10-моддаси юқорида келтирилган қисмининг эски тахрири амал қиларди. Унга мувофиқ ушбу ҳуқуқбузарликни содир этганлик учун (бунда унинг биринчи марта ёки қайта содир этилиши аҳамиятга эга эмас эди) дарҳол молиявий жазо қўлланди. Мансабдор шахсларнинг маъмурий жавобгарлиги тўғрисида сўз бўлиши ҳам мумкин эмас эди. Бирок солиқ органининг даъво талабларини судда кўриш пайтида 10-модда кўрсатилган қисмининг янги тахрири кучга кирган ва амал қилмоқда эди, унда аввал маъмурий жавобгарлик чораларини қўллаш назарда тутилган. Суд буни эътиборга олмаслиги мумкин эмас эди ва Солиқ кодексининг 3-моддасига мувофиқ қонунга нисбатан орқага қайтиш кучини бериб, «Аудиторлик фаолияти тўғрисида»ги Қонун 10-моддаси янги тахрирининг қоидаларини қўллади.

МАЗКУР МАТЕРИАЛЛАР ГЕРМАНИЯ ТЕХНИК ҲАМКОРЛИК ЖАМИЯТИ КЎРСАТАЁТГАН ТЕХНИК ЁРДАМ АСОСИДА ТАЙЁРЛАНДИ.

ЎЗБЕКИСТОН ҚОНУНЧИЛИГИДАГИ ЯНГИЛИКЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ:

● ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING ҚОНУНИ

– «Ўзбекистон Республикаси айрим қонун ҳужжатлари баъзи нормаларининг амал қилишини вақтинча тўхтатиб туриш тўғрисида».

● ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

– «Иқтисодиётнинг стратегик тармоқлари корхоналарини хусусийлаштириш жараёнларини чуқурлаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида».

● ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНING ҚАРОРИ

– «Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари томонидан вақтинча фойдаланилмаётган ётоқхоналар, уйлар ва кўп хонадонли уйлардаги бўш турган хоналарни ёш оилаларга бериш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида».

● ИДОРАВИЙ-МЕЪЁРИЙ ҲУЖЖАТЛАР:

– ЎзР ДБКнинг «Божхона юк декларациясини тўлдириш тартиби тўғрисидаги йўриқномага қўшимча киритиш ҳақида»ги қарори;
– ЎзР МБ бошқарувининг «Тижорат банклари томонидан ёш оилаларга имтиёзли асосда кредитлар бериш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги қарори;
– ЎзР молия вазирининг «Аудитор малака сертификатини бериш тартиби тўғрисидаги низомга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги буйруғи;
– ЎзР МВ, ДСКнинг «Юридик шахсларнинг даромади (фойдаси)га солинадиган солиқни ҳисоблаб чиқариш ва бюджетга тўлаш тартиби тўғрисидаги йўриқномага ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги қарори;
– ЎзР МАИМКВ, МВнинг «Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2007 йил 10 июлдаги ПФ-3880-сонли «2007 йилнинг 1 августидан бошлаб иш ҳақи, пенсиялар, стипендиялар ва ижтимоий нафақалар миқдорини ошириш тўғрисида»ги Фармони бўйича пенсияларни қайта ҳисоблаш тартиби тўғрисидаги йўриқномани тасдиқлаш ҳақида»ги қарори.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АЙРИМ ҚОНУН ҲУЖЖАТЛАРИ БАЪЗИ НОРМАЛАРИНИНГ АМАЛ ҚИЛИШINI ВАҚТИНЧА ТЎХТАТИБ ТУРИШ ТЎҒРИСИДА*

Қонунчилик палатаси томонидан 2007 йил 13 июнда қабул қилинган.

Сенат томонидан 2007 йил 29 июнда маъқулланган.

(«Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами», 2007 йил, 29-30-сон, 298-модда)

1-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2002 йил 12 декабрда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси тўғрисида»ги 434-II-сонли Конституциявий Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2002 йил, № 12, 215-модда; 2003 йил, № 5, 67-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2007 йил, № 4, 163-модда) **15-моддаси иккинчи ва тўртинчи қисмларининг**, шунингдек Ўзбекистон Республикасининг 2003 йил 29 августда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг Регламенти тўғрисида»ги 522-II-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2003 йил, № 9-10, 136-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палата-

ларининг Ахборотномаси, 2007 йил, № 4, 163-модда) **7-моддасининг иккинчи қисми ва 9-моддасининг олтинчи қисмидаги** Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси Спикери ўринбосарларига тааллуқли нормаларнинг амал қилиши 2008 йил 1 январгача тўхтатиб турилсин.

2-модда. Ушбу Қонун расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Ўзбекистон Республикасининг
Президенти
И.КАРИМОВ.

Тошкент ш.,
2007 йил 23 июль,
ЎРҚ-105-сон.

*Ушбу Қонун «Халқ сўзи» газетасида 2007 йил 24 июлда эълон қилинган.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ИҚТИСОДИЁТНИНГ СТРАТЕГИК ТАРМОҚЛАРИ КОРХОНАЛАРИНИ ХУСУСИЙЛАШТИРИШ ЖАРАЁНЛАРИНИ ЧУҚУРЛАШТИРИШГА ДОИР ҚЎШИМЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

(«Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами», 2007 йил, 29-30-сон, 299-модда)

Очиқ савдоларда хусусий мулк этиб сотиладиган корхоналар ва объектлар рўйхатини кенгайтириш, бунда халқаро амалиётда қабул қилинган нормаларга риоя этиш мақсадида:

1. 2007 йилнинг 1 августидан бошлаб мамлакат иқтисодиёти учун устувор аҳамиятга эга бўлган стратегик тармоқларнинг хусусийлаштириладиган айрим акциядорлик жамиятларини бошқаришда давлат иштирокининг

махсус чекланган ҳуқуқи (кейинги ўринларда — «олтин акция») жорий этилсин.

2. Белгилансинки:

хусусийлаштириладиган айрим акциядорлик жамиятларини бошқаришда давлат иштирокининг махсус ҳуқуқи («олтин акция») ҳар бир алоҳида ҳолатда стратегик аҳамиятга эга бўлган ҳамда республиканинг иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилишни таъминлайдиган давлат

Хизматлар лицензияланган
KAPITALBANK 132 - 07 - 03

Бир мақсадга интилиб
Муваффақиятга эришамиз

корхоналарини хусусийлаштириш ёки акциядорлик жамиятларининг давлат акция пакетларини хусусий мулк этиб сотишда Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг қарорига асосан жорий этилади;

«олтин акция» устав капиталида давлат улуши бўлмаган ёки бу улуш 25 фоиздан ошмайдиган акциядорлик жамиятларида жорий этилиши мумкин;

«олтин акция» қийматга эга эмас, бировнинг ихтиёрига ўтказилмайди ва гаровга топширилмайди, устав фонди миқдорини белгилашда ва дивидендларни қўшишда ҳисобга олинмайди;

акциядорлик жамиятларида «олтин акция»ни жорий этишда белгиланган тартибда давлат вакиллари тайинланади, улар акциядорлик жамиятининг кузатув кенгаши таркибига киради ва акциядорларнинг умумий йиғилишларида қатнашишлари шарт.

3. Белгилаб қўйилсинки, «олтин акция»га эгалик қилиш Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати томонидан вакил қилинган орган (Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси)га, зарур ҳолларда акциядорлик жамиятлари бошқарув органларининг қуйидаги қарорларига «вето» қўйиш ҳуқуқини беради:

акциядорлик жамиятининг уставига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида ёки акциядорлик жамиятининг уставини янги тахрирда тасдиқлаш ҳақида;

акциядорлик жамиятининг устав фонди миқдорини ўзгартириш тўғрисида;

акциядорлик жамиятининг асосий фаолият йўналишларини ўзгартириш ҳақида;

акциядорлик жамияти томонидан йирик битимлар ва замирида манфаатдорлик ётган битимлар тузиш тўғрисида; акциядорлик жамиятининг бошқа ҳўжалик жамиятларида қатнашуви ҳақида;

акциядорлик жамиятини қайта ташкил этиш ёки тугатиш, тугатиш бўйича комиссия тайинлаш тўғрисида ҳамда оралик ва узил-кесил тугатиш баланслари тўғрисида.

4. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ўн кун муддатда давлат томонидан акциядорлик жамиятини бошқаришда иштирок этиш махсус ҳуқуқи («олтин акция»)дан фойдаланиш тўғрисидаги низомни тасдиқласин.

5. Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси Адлия вазирлиги билан биргаликда бир ой муддатда қонун ҳужжатларига ушбу Фармондан келиб чиқадиган ўзгартиш ва қўшимчалар тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

6. Мазкур Фармоннинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ш.М.Мирзиёев зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикаси
Президенти
И.КАРИМОВ.**

Тошкент ш.,
2007 йил 20 июль,
ПФ-3897-сон.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР КЕНГАШИ, ВИЛОЯТЛАР ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИКЛАРИ ТОМОНИДАН ВАҚТИНЧА ФОЙДАЛАНИЛМАЁТГАН ЁТОҚХОНАЛАР, УЙЛАР ВА КўП ХОНАДОНЛИ УЙЛАРДАГИ БўШ ТУРГАН ХОНАЛАРНИ ЁШ ОИЛАЛАРГА БЕРИШ ТАРТИБИ Тўғрисидаги НИЗОМНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА

(«Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами», 2007 йил, 29-30-сон, 304-модда)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ёш оилаларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» 2007 йил 18 майдаги ПФ-3878-сон Фармонини бажариш юзасидан Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади:**

1. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари томонидан вақтинча фойдаланилмаётган ётоқхоналар, уйлар ва кўп хонадонли уйлардаги бўш турган хоналарни ёш оилаларга бериш тартиби тўғрисидаги низом иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари:

ёш оилаларга бериш учун мўлжалланган уй-жойларнинг қатъий ҳисобини олиб борсинлар ҳамда уй-жойларнинг белгиланган талабларга мувофиқлиги, ёш оилаларнинг уй-жой бериш тўғрисидаги аризалари ўз вақтида ва ҳолисона кўриб чиқилиши устидан назоратни амалга оширсинлар;

ёш оилаларга уй-жойлар беришда қонун ҳужжатлари

ва кўрсатиб ўтилган Низом талабларига қатъий риоя этилишини таъминласинлар.

3. Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси, вазирликлар, идоралар, давлат муассасалари ва ташкилотлари фойдаланилмаётган ётоқхоналар, уй-жойлар ва кўп хонадонли уйлардаги бўш турган хоналарнинг улар негизда оилавий ётоқхоналар ва ёш оилалар учун квартиралар ташкил этиш мақсадида маҳаллий давлат ҳокимияти органларига фойдаланиш учун берилишини ёки уларнинг балансига ўтказилишини таъминласинлар.

4. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Н.М.Ханов зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикасининг
Бош вазири
Ш.МИРЗИЁЕВ.**

Тошкент ш.,
2007 йил 17 июль,
144-сон.

Вазирлар Маҳкамасининг
2007 йил 17 июлдаги 144-сон қарорига
ИЛОВА

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР КЕНГАШИ, ВИЛОЯТЛАР ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИКЛАРИ ТОМОНИДАН ВАҚТИНЧА ФОЙДАЛАНИЛМАЁТГАН ЁТОҚХОНАЛАР, УЙЛАР ВА КўП ХОНАДОНЛИ УЙЛАРДАГИ БўШ ТУРГАН ХОНАЛАРНИ ЁШ ОИЛАЛАРГА БЕРИШ ТАРТИБИ Тўғрисида НИЗОМ

1. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1. Ушбу Низом Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари томонидан вақтинча фойдаланилмаётган ётоқхоналарни, уй-жойларни ҳамда кўп хонадонли уй-

лардаги бўш турган хоналарни ёш оилаларга бериш тартибини белгилайди.

2. Ушбу Низомнинг мақсади учун ҳар бири 30 ёшдан ошмаган, биринчи марта никоҳдан ўтган эр-хотинлар ёш оилалар деб эътироф этилади.

3. Ёш оилаларга уй-жойлар Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари томонидан вақтинча фойдаланилмаётган ва давлат мулки бўлган ётоқхоналардаги, уй-жойлардаги ҳамда кўп хонадонли уйлардаги бўш турган хоналардан берилади.

Давлат мулки бўлган ётоқхоналар, агар улар белгиланган тартибда сўнгги олти ой мобайнида эгалланмаган бўлса ёхуд тегишли асосларсиз белгиланган мақсадда фойдаланилмаётган бўлса вақтинча фойдаланилмаётган деб эътироф этилади.

Давлат мулки бўлган, сўнгги олти ой мобайнида эгалланмаган уй-жойлар (квартиралар) вақтинча фойдаланилмаётган уйлар ва кўп хонадонли уйлардаги бўш турган хоналар деб эътироф этилади, бундай уй-жойлар белгиланган тартибда вақтинча йўқ бўлган фуқаролар тасарруфида қолдирилган ҳоллар бундан мустасно.

4. Маҳаллий давлат ҳокимияти тегишли органлари балансида бўлган ва ёш оилаларга бериш учун мўлжалланган уй-жойлар белгиланган мақсадли коммунал уй-жой фондига киритилади ва улар бўйича алоҳида ҳисоб юритилади.

5. Идоравий уй-жой фондидаги фойдаланилмаётган уй-жойлардан фойдаланиш тегишли давлат корхоналари, муассасалари, ташкилотлари ва маҳаллий давлат ҳокимияти органлари ўртасидаги шартнома асосида амалга оширилади. Бунда уй-жойлар, кейинчалик уларни ёш оилаларга бериш учун белгиланган мақсадли коммунал уй-жой фондига киритган ҳолда маҳаллий давлат ҳокимияти органлари балансида белгиланган тартибда берилиши мумкин.

6. Ушбу Низомга мувофиқ бериладиган уй-жойлар хусусийлаштирилмайди. Ёш оилага белгиланган мақсадли коммунал уй-жой фондидан уй-жой олиш ҳуқуқи бир марта берилади.

II. УЙ-ЖОЙГА МУҲТОЖ БЎЛГАН ЁШ ОИЛАЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛИШ

7. Ушбу Низомга мувофиқ уй-жой олиш ҳуқуқига уй-жой шaroитларини яхшилашга муҳтож бўлган ва уй-жой олиш учун ҳисобда турган ёш оилалар эгадир.

8. Эр-хотиннинг иккаласи ҳам уй-жой мулкдорлари бўлмаган:

оиланинг бир нафар аъзоси ҳисобига етти квадрат метрдан кам умумий уй-жой майдони билан таъминланган;

уй-жойлар учун белгиланган талабларга жавоб бермайдиган хонада яшаётган;

қариндошлик муносабатлари бўлмаган икки ва ундан кўп оилалар билан битта квартирада яшаётган;

оиласи таркибида сурункали касалликнинг оғир шаклига чалинган ва алоҳида квартирада яшашга муҳтож бўлган бемор мавжуд бўлган ёш оилалар уй-жой олиш учун ҳисобга қўйилади. Тегишли касалликлар рўйхати Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан тасдиқланади.

9. Агар ёш оила ушбу Низомнинг 8-бандида кўрсатилган бир нечта асослар бўйича ҳисобда туриш ҳуқуқига эга бўлса, бундай оилалар ўз хоҳишига кўра ушбу асослардан бири бўйича ёки асосларнинг ҳаммаси бўйича ҳисобга қўйилиши мумкин.

10. Эр-хотин уй-жой шaroитларининг ёмонлашишига олиб келган, бунинг натижасида ёш оила уй-жойга муҳтож деб эътироф этилиши мумкин бўлган хатти-ҳаракатларни содир этган тақдирда бундай ёш оила уй-жой шaroитларининг ёмонлашишига олиб келган кўрсатиб ўтилган хатти-ҳаракатлар содир этилган кундан бошлаб беш йилдан эрта бўлмаган вақтдан кейин уй-жойга муҳтож сифатида ҳисобга қўйилади.

11. Ёш оилаларни уй-жойга муҳтож сифатида ҳисобга қўйиш туман, шаҳар ҳокимлиги (кейинги ўринларда ҳокимлик деб аталади) томонидан, яшаш жойидаги кўрсатилган органга эр-хотиндан бирининг берган аризаси асосида амалга оширилади.

Ҳисобга қўйиш тўғрисида ариза берган фуқарога ариза олинган сана кўрсатилган ҳолдаги тилхат берилади.

12. Аризалар Уй-жойга муҳтож бўлган ёш оилаларнинг аризаларини рўйхатга олиш дафтарида рўйхатдан ўтказилади.

13. Тегишли ҳокимликлар томонидан қабул қилинган аризалар Уй-жой майдонини ҳисобга олиш ва тақсимлаш комиссияси (кейинги ўринларда Комиссия деб аталади) томонидан олдиндан кўриб чиқилади, Комиссия ёш оиланинг уй-жой шaroитларини ва тегишли ҳужжатларни ўрганиб чиққандан кейин фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари билан биргаликда текшириш далолатномаси тузади. Текшириш далолатномасига ва бошқа ҳужжатларга мувофиқ Комиссия ҳисобга қўйиш ёки ҳисобга қўйишни рад этиш тўғрисида хулоса тузади, у ҳокимнинг қарори билан тасдиқланади.

14. Ҳисобга қўйиш ёки ҳисобга қўйишни рад этиш тўғрисидаги қарор ариза берилган кундан бошлаб ўттиз иш кунидан кечикмай ҳокимлик томонидан қабул қилинади.

15. Ҳокимлик тегишли қарор қабул қилинган кундан бошлаб уч иш кунидан кечикмай ҳисобга қўйиш ёки ҳисобга қўйишни рад этиш тўғрисидаги билдиришномани ариза берган фуқарога беради ёки жўнатади.

16. Ёш оилани уй-жойга муҳтож сифатида ҳисобга қўйишни рад этишга, агар:

ҳисобга қўйиш учун ушбу Низомнинг 8-бандида назарда тутилган асослар мавжуд бўлмаса;

ушбу Низомнинг 10-бандида кўрсатилган ҳолларда йўл қўйилади.

17. Ёш оилалар қуйидаги ҳолларда:

улар томонидан ҳисобга қўйиш жойи бўйича ҳисобдан чиқариш тўғрисида ариза берилганда;

улар томонидан ушбу Низомга мувофиқ уларга уй-жой олиш ҳуқуқини берувчи асослар йўқотилганда;

улар бошқа аҳоли пунктидаги яшаш жойига жўнаб кетганда;

улар уй-жой сотиб олиш ёки қуриш учун белгиланган тартибда кредитлар ёхуд бошқа маблағлар олишганда;

уларга уй-жой қуриш учун белгиланган тартибда ер участкаси берилганда;

ҳужжатларда ҳақиқий бўлмаган ва ҳисобга қўйиш учун асос бўлган маълумотлар, шунингдек ҳокимликнинг мансабдор шахслари томонидан ҳисобга қўйиш тўғрисидаги масалани ҳал қилишда ноқонуний хатти-ҳаракатлар содир этилгани аниқланганда уй-жойга муҳтож сифатидаги ҳисобдан чиқарилади.

Ёш оилаларни уй-жойга муҳтож сифатидаги ҳисобдан чиқариш тўғрисидаги қарор бундай қарорларни қабул қилиш учун асос бўлган ҳолатлар аниқланган кундан бошлаб ўттиз иш кунидан кечикмай тегишли ҳоким томонидан қабул қилинади. Ёш оилаларни уй-жойга муҳтож сифатидаги ҳисобдан чиқариш тўғрисидаги қарорларда ушбу бандда назарда тутилган ҳолатлар албатта кўрсатилган ҳолда бундай ҳисобдан чиқариш асослари мавжуд бўлиши керак. Ёш оилаларни уй-жойга муҳтож сифатидаги ҳисобдан чиқариш тўғрисидаги қарорлар ўзига нисбатан бундай қарор қабул қилинган ёш оилага мазкур қарор қабул қилинган кундан бошлаб уч иш кунидан кечикмай берилади ёки жўнатилади ва унинг юзасидан суд тартибида шикоят қилиниши мумкин.

III. УЙ-ЖОЙЛАРНИ БЕРИШ

18. Уй-жойга мухтож сифатида ҳисобда турган ёш оилаларга уй-жойлар навбат бўйича, бундай оилалар ҳисобга олинган санадан келиб чиққан ҳолда ва тегишли уй-жой майдони мавжудлигига қараб берилади.

Уй-жойларни бериш навбатини аниқлашда ҳисобга қўйилган сана, шарт-шароитлар бир хил бўлган тақдирда эса — уй-жойлар билан таъминланганлик даражаси асосий шарт ҳисобланади.

19. Куйидагиларга:

уй-жойлари яшаш учун белгиланган тартибда яроқсиз деб эътироф этилган, шунингдек уларни таъмирлаш ёки реконструкция қилиш мумкин бўлмаган;

эр-хотиннинг иккаласи ҳам етим бўлган;

эр-хотиндан биттаси Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларида хизматни тугатган ёки озодликдан маҳрум этиш тарзидаги жазони ўташ муассасаларидан қайтиб келган;

ушбу Низомнинг 8-бандига мувофиқ сурункали касалликларнинг оғир шаклларида чалинган беморлар билан бирга яшайдиган ёш оилаларга уй-жойлар навбатдан ташқари берилади.

20. Уй-жойга мухтож сифатида ҳисобда турган ёш оилаларга уй-жойлар ҳокимнинг қарорлари асосида берилади.

Комиссия томонидан қарор қабул қилингунгача ёш оиланинг уй-жой шароитлари қайтадан ўрганилади ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари билан биргаликда текшириш далолатномаси тузилади. Текшириш далолатномасига ва бошқа маълумотларга мувофиқ Комиссия уй-жой бериш тўғрисида хулоса тузади ва уни ҳокимга кўриб чиқиш учун киритади.

Уй-жой бериш тўғрисидаги қарор ўзига нисбатан ушбу қарор қабул қилинган ёш оилага қарор қабул қилинган кундан бошлаб уч иш кунидан кечикмай берилади ёки жўнатилади.

21. Кўп хонадонли уйдаги уй-жойлар Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари томонидан белгиланган уй-жой майдонининг ижтимоий нормаси доирасида, Ўзбекистон Республикасининг Уй-жой кодексига мувофиқ берилади.

Оилавий ётоқхоналардаги уй-жойлар бир киши ҳисобига камида етти квадрат метрдан кам бўлмаган ҳажмда берилади. Бунда битта оилага битта алоҳида изоляция қилинган хона ёхуд, ётоқхонанинг тузилишига мувофиқ, умумий кириш йўлаги билан бирлаштирилган бир нечта хона берилади.

Бериладиган уй-жой ҳажмини белгилашда ёш оила билан бирга доимий яшайдиган эр-хотиннинг меҳнатга лаёқатсиз ва (ёки) муомалага лаёқатсиз ота-оналари ҳамда қарамоғидаги бошқа шахслар, агар мазкур фуқаролар уй-жойнинг ижарачилари, уй-жой ижарачисининг оила аъзолари, уй-жойнинг мулкдорлари ёки уй-жой мулкдорининг оила аъзолари бўлмаса ва уларнинг ёш оила билан алоҳида яшаши учун асос мавжуд бўлмаса, ҳисобга олинади.

22. Уй-жой бериш тўғрисидаги қарор асосида ҳокимлик ёш оилага белгиланган намунадаги ордер беради, у берилган уй-жойга кўчиб кириш учун асос ҳисобланади.

23. Ордер ҳокимнинг қарорига мувофиқ, уй-жой майдонини ҳисобга олиш ва тақсимлаш бўлими ёки тегишли ҳоким томонидан тайинланган махсус ваколатли мансабдор шахс томонидан берилади.

Ёш оилага ордер фақат амалда бўш турган уй-жой учун берилади.

24. Ордерни ёш оиланинг қариндошларига ёки бошқа учинчи шахсларга беришга йўл қўйилмайди.

25. Уй-жойга кўчиб кирилгандан ва рўйхатдан ўтказилгандан кейин ордер ёш оилада сақланади.

26. Ордерни олиш вақтида никоҳдан ўтганлик тўғрисидаги гувоҳнома, паспорт (туғилганлик тўғрисидаги гувоҳнома), шунингдек ордерга киритиладиган оила аъзоларининг ҳаммаси учун ушбу ҳужжатлар ўрнини босадиган бошқа ҳужжатлар кўрсатилиши керак.

27. Ёш оила учун уй-жойга ордер бериш, агар ёш оиланинг таркиби тўғрисидаги маълумотлар (ёш оиланинг ҳақиқий таркиби) уй-жой бериш тўғрисидаги қарорда кўрсатилган маълумотларга мувофиқ бўлмаса, ҳокимнинг қарори билан тўхтатилиши мумкин.

28. Ёш оилалар учун уй-жойни ва уй-жой учун берилаётган ордерларни рўйхатдан ўтказиш тегишли ҳокимликларда амалга оширилади.

29. Ёш оила учун уй-жойга берилган ордер суд тартибда ҳақиқий эмас деб ҳисобланиши мумкин.

IV. УЙ-ЖОЙНИ ИЖАРАГА БЕРИШ ШАРТНОМАСИ

30. Ҳокимлик ёхуд унинг томонидан вакил қилинган бошқарувчи ташкилот ва уй-жой берилган ёш оила ўртасидаги ёш оила учун уй-жойни сақлаш ва ундан фойдаланиш билан боғлиқ бўлган ўзаро муносабатлар уй-жой қонунчилиги ҳамда ушбу Низомга иловага мувофиқ шакл бўйича намунавий ижара шартномаси асосида тузиладиган шартнома билан тартибга солинади.

31. Уй-жойни ижарага бериш шартномаси ҳокимлик ёхуд унинг томонидан вакил қилинган бошқарувчи ташкилот ва ёш оиланинг номига ордер берилган аъзоларидан бири ўртасида ёзма шаклда 5 йил муддатга тузилади.

32. Ёш оила учун уй-жойни ижарага бериш шартномаси муддати шартнома имзоланган кундан бошлаб ҳисобланади ва ушбу Низомнинг 31-бандига кўрсатилган муддатда тугайди.

Уй-жойни (оилавий ётоқхоналардаги хоналар бундан мустасно) ижарага бериш шартномаси янги муддатга тузилиши мумкин.

Ижара шартномасини янги муддатга тузиш зарур бўлган тақдирда ёш оила Комиссияга ариза беради, Комиссия аризани кўриб чиққандан кейин фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи билан биргаликда тегишли ҳокимга ёш оила учун уй-жойни ижарага бериш шартномаси қайта тузилиши мумкин бўлган муддат тўғрисида таклиф киритади.

Ҳокимнинг қарори асосида ёш оила учун уй-жойни ижарага бериш шартномаси белгиланган тартибда қайта тузилади.

33. Ижара шартномасини бекор қилиш қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда амалга оширилади.

34. Томонларнинг уй-жойни ижарага бериш шартномаси бўйича мажбуриятларни бажармаганлиги ёки зарур даражада бажармаганлиги учун жавобгарлиги қонун ҳужжатлари талабларига риоя қилинган ҳолда томонларнинг битими билан белгиланади.

V. ЯКУНИЙ ҚОИДАЛАР

35. Қонунда назарда тутилган ҳолларда ижарага олувчиларда ва унинг оила аъзоларида уй-жой, шунингдек ижара шартномаси амал қиладиган муддатда белгиланган тартибда қўриқлаш гувоҳномаси (брон) олиш ҳуқуқи сақланиб қолади.

36. Ёш оилага ушбу Низомга мувофиқ ижарага берилган уй-жой учун тўлов ундирилмайди. Бунда ёш оила белгиланган тартибда куйидагилар учун:

умумий мулкни сақлаш, унга хизмат кўрсатиш ва уни таъмирлаш бўйича умумий харажатлар учун — хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатига ёки бошқа бошқарувчи ташкилотга;

коммунал хизматлар учун — коммунал хизматлар кўрсатувчиларга тўловни амалга оширади.

37. Ёш оила эгаллаб турган уй-жойни фақат айнан ўша уй-жой фондига қарашли уй-жойда яшайдиган ёш оила билан алмаштириши мумкин.

38. Белгиланган нормадан ортиқ уй-жой майдонига эга бўлган ёш оила уй-жойни берган ҳокимликка ўзи эгаллаб

турган уй-жойни кичик ҳажмдаги уй-жойга алмаштириш тўғрисидаги илтимос билан мурожаат қилишга ҳақлидир.

39. Ёш оилалар учун уй-жой бериш ва ундан фойдаланиш билан боғлиқ низолар қонунда белгиланган тартибда ҳал этилади.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари томонидан вақтинча фойдаланилмаётган ётоқхоналар, уйлар ва кўп хонадонли уйлардаги бўш турган хоналарни ёш оилаларга бериш тартиби тўғрисидаги низомга

ИЛОВА

Вақтинча фойдаланилмаётган ётоқхоналар, уйлар ва кўп-хонадонли уйлардаги бўш турган хоналар негизда барпо этилган уй-жойнинг ёш оила томонидан ижарага олиниши

НАМУНАВИЙ ШАРТНОМАСИ

200__ й. «__» _____ №__

(аҳоли пунктининг номи)

(маҳаллий давлат ҳокимияти органининг ёки унинг томонидан ваколат берилган бошқарувчи ташкилотнинг номи)

_____ номидан,
_____ асосида иш кўрувчи, кейинги ўринларда «Ижарага берувчи» деб юритиладиган ва кейинги ўринларда «Ижарага олувчи» деб юритиладиган фуқаро
_____ нинг

(маҳаллий давлат ҳокимияти органининг номи)

200__ й. «__» _____ даги _____-сон қарорига мувофиқ берилган _____ серияли _____ рақамли ордер асосида мазкур шартномани қуйидагилар тўғрисида туздик:

I. ШАРТНОМА ПРЕДМЕТИ

1. Ижарага берувчи Ижарага олувчига ва унинг оила аъзоларига _____ манзилдаги умумий майдони _____ кв. м, _____ хонадан иборат уй-жойни мазкур шартноманинг ажралмас қисми ҳисобланган квартирани ижарага бериш далолатномаси (мазкур шартномага илова) бўйича ижарага беради.

II. ОИЛА АЪЗОЛАРИ

2. Мазкур шартномага мувофиқ берилган уй-жойда ижарага олувчи билан бирга қуйидагилар доимий яшайдилар:

_____ (Ф.И.О., қариндошлик даражаси)

_____ (Ф.И.О., қариндошлик даражаси)

_____ (Ф.И.О., қариндошлик даражаси)

_____ (Ф.И.О., қариндошлик даражаси)

III. ТОМОНЛАРНИНГ МАЖБУРИЯТЛАРИ

3. Ижарага берувчи қуйидагиларга мажбур:
уй-жойни Ижарага олувчига техник соз, яшаш учун яроқли ҳолатда тақдим этиш;

уй-жойни ва ётоқхона, шунингдек уй-жойнинг техник қурилмаларини уй-жойлардан фойдаланиш қоидалари талабларига мувофиқ бут сақлаш;

коммунал хизматлар ва бошқа хизматлар узлуксиз кўрсатилишини таъминлаш;

уй-жой ва уйнинг техник қурилмалари, муҳандислик асбоб-ускуналарида пайдо бўладиган носозликларни ўз вақтида бартараф этиш;

уй-жойлар ва умумий фойдаланиладиган жойларни қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда мукамал таъмирлаш.

4. Ижарага олувчи қуйидагиларга мажбур:

берилган уй-жойдан унинг белгиланган мақсадида ва шартнома шартларига мувофиқ фойдаланиш;

уй-жой, ёрдамчи хоналар ва асбоб-ускуналардан, уй атрофидаги ҳудуддан, шунингдек умумий фойдаланиладиган жойлардан бошқа фуқаролар ва юридик шахсларнинг уй-жой ҳуқуқларига, бошқа ҳуқуқларига зарар етказмасдан вазифасига кўра фойдаланиш, ташқи ободонлаштириш объектларини эҳтиёт қилиш;

уй-жойлардан фойдаланиш қоидаларига риоя қилиш;

уй-жойларни яхши сақлаш ва уларнинг зарур ҳолатда бўлишини таъминлаш;

уй-жойнинг аниқланган носоз элементлари тўғрисида Ижарага берувчига ўз вақтида маълум қилиш;
авария вазиятлари пайдо бўлганда ўзи эгаллаб турган уй-жойга аварияларни бартараф этиш учун тегишли таъмирлаш-фойдаланиш ташкилотларининг вакиллари киришини таъминлаш;

қонун ҳужжатларида назарда тутилган санитария-гигиена, экологик, архитектура-шаҳарсозлик, ёнғинга қарши ва фойдаланиш талабларини бажариш;

коммунал хизматлар ҳамда уй ва умумий фойдаланиладиган мол-мулк таъминоти учун тўловни ўтган ойдан кейинги ойнинг 10-кунидан кечикмай тўлаш;

ижара шартномаси муддати тамом бўлгандан кейин эгаллаб турган уй-жойни бўшатиб қўйиш ва уни зарур техник ҳолатда топшириш;

никоҳ бекор қилинган тақдирда суд (ФХДЁ) қарори қабул қилингандан сўнг 10 кун мобайнида бундан хабардор қилиш.

IV. ТОМОНЛАРНИНГ ҲУҚУҚЛАРИ

5. Ижарага берувчи қуйидаги ҳуқуқларга эга:

Ижарага олувчидан уй-жойдан фойдаланиш қоидаларига риоя этишни талаб қилиш;

Ижарага олувчидан коммунал хизматлар ҳамда уй ва умумий фойдаланиладиган мол-мулк таъминоти учун тўловлар мазкур шартноманинг 4-банди тўққи-

зинчи хатбошида назарда тутилган муддатларда тўла-нишини талаб қилиш;

уй-жой ва ёрдамчи хоналарнинг конструкциялари ва техник қурилмалари ҳолатини кўздан кечириш;

Ижарага олувчи ва у билан бирга яшайдиган шахслар уй-жойни бузса ёки ундан бошқа мақсадларда фойдаланса, ёхуд яшаш қоидаларини мунтазам равишда бузган ҳолда бошқа шахсларнинг ўзлари билан битта квартирада ёки битта уйда бирга яшашини мумкин бўлмайдиган ҳолатга келтирса ва бунда оғохлантириш ва жамоатчилик таъсири кўрсатиш чоралари натижасиз тугаса, уларни бошқа уй-жой бермасдан суд тартибида кўчириб юбориш;

агар ота-оналик ҳуқуқларидан маҳрум бўлган шахсларнинг уларга нисбатан ота-оналик ҳуқуқларидан маҳрум этилган болалар билан бирга яшаш мумкин эмаслиги эътироф этилган бўлса, бундай шахсларни бошқа уй-жой бермасдан суд тартибида кўчириб юбориш.

6. Ижара олувчи қуйидаги ҳуқуқларга эга:

Ижарага берувчининг розилиги билан оила аъзоларини кўчириб келтириш. Ёш оилаларга мўлжалланган уйларда ижарага олувчи билан доимий равишда бирга яшайдиган эр-хотин ва уларнинг болалари уй-жойни ижарага олганнинг оила аъзолари деб ҳисобланади. Эр-хотиннинг ота-оналари, агар улар илгари бу ҳуқуқни қўлга киритмаган бўлса, фақат ўзаро розилик бўйича Ижарага берувчининг оила аъзолари деб эътироф этилиши мумкин. Агар бу, уй-жойда яшаётган ёш оилалар учун уй-жой шароитларини яхшилашга эҳтиёж сезувчи фуқаролар, шунингдек уй-жойнинг ижтимоий нормасидан кам бўлмаган ҳажмда ўз турар жойига эга бўлиш ҳуқуқига эга бўлган шахслар сифатида эътироф этилишига олиб келса, шартномага бошқа фуқароларнинг киритилишига йўл қўйилмайди;

вақтинча бўлмаган вақтида қонунда назарда тутилган тартибда уй-жойга бўлган ҳуқуқни ўзида сақлаб қолиш ёки қонунда назарда тутилган ҳолларда маҳаллий давлат ҳокимияти органларида муҳофаза гувоҳномаси (брон) олган ҳолда уй-жойни брон қилиш;

зарурият бўлганда квартиранинг, уйнинг конструкциялари ва техник қурилмалари режадан ташқари текширилишини, аниқланган қоида бузилишлар бартараф қилинишини талаб қилиш;

Ижарага берувчининг мажбуриятларига кирадиган квартира элементларини таъмирлаш кечиктирилмаслиги зарур бўлганда, бу ҳақда Ижарага берувчини ёзма равишда хабардор қилгандан кейин уни амалга ошириш ва ушбу ишлар қийматини Ижарага берувчидан ундириб олиш;

ушбу шартнома бўйича мажбуриятлар Ижарага берувчи томонидан бажарилмаган тақдирда умумий мулкни сақлаш, унга хизмат кўрсатиш ва уни таъмирлаш бўйича тўловлар қайта ҳисоб-китоб қилинишини талаб қилиш;

эгаллаб турган уй-жойни ёш оилаларга мўлжалланган уйлардаги фақат ана шундай уй-жойга бегиланган тартибда алмаштириш.

IX. ТОМОНЛАРНИНГ ИМЗОЛАРИ ВА РЕКВИЗИТЛАРИ

Ижарага берувчи

(номи ва юридик манзили)

(банк ҳисоб рақами, банк муассасаси номи)

(мансабдор (ваколатли) шахснинг Ф.И.О. ва имзо)

М.Ў.

V. ТОМОНЛАРНИНГ ЖАВОБГАРЛИГИ

7. Ижарага берувчи мазкур шартнома бўйича ўз мажбуриятлари бажарилмаганлиги ёки зарур тарзда бажарилмаганлиги натижасида етказилган зарарни қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда Ижарага олувчига тўлайди.

8. Ижарага олувчи мазкур шартнома бўйича ўз мажбуриятлари бажарилмаганлиги ёки зарур тарзда бажарилмаганлиги натижасида етказилган зиённи қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда Ижарага берувчига тўлайди.

VI. АЛОҲИДА ШАРТЛАР

9. Мазкур шартнома бўйича ижарага берилган уй-жой хусусийлаштирилмайди.

10. Мазкур шартнома муддати тамом бўлгандан кейин Ижарага берувчи янги муддатга уй-жой ижараси шартномаси тузиш тўғрисида мурожаат қилиш ҳуқуқига эга бўлади (оилавий ётоқхоналардаги уй-жойлар бундан мустасно).

11. Ижарага олувчи оиланинг вояга етган аъзолари ва у билан доимий равишда бирга яшайдиган фуқаролар розилиги билан уч ой олдин Ижарага берувчини ёзма равишда оғохлантириб мазкур шартномани исталган вақтда бекор қилишга ҳақлидир.

VII. ШАРТНОМА МУДДАТИ, УНИ ЎЗГАРТИРИШ ВА БЕКОР ҚИЛИШ ТАРТИБИ

12. Мазкур шартнома беш йил муддатга тузилган ва 200__ й. «__» _____ гача амал қилади.

13. Ижарага олувчининг вояга етган оила аъзолари ва у билан доимий равишда бирга яшайдиган фуқаролар Ижарага берувчини хабардор қилиб Ижарага олувчи билан уй-жойда доимий равишда бирга яшайдиган барча фуқаролар Ижарага берувчи олдида Ижарага олувчи билан биргаликда жавоб бериши ва биргаликда ижарага олувчилар ҳисобланиши тўғрисида Ижарага олувчи билан шартнома тузишлари мумкин.

14. Мазкур шартнома томонларнинг ўзаро розилиги билан бекор қилиниши мумкин ва Ижарага олувчи уй-жойдан чиқиб кетган кун шартнома бекор қилинган кун ҳисобланади.

15. Мазкур шартнома қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳолларда томонлардан исталганининг талаби билан суд тартибида бекор қилиниши мумкин.

VIII. ЯКУНЛОВЧИ ҚОИДАЛАР

16. Мазкур шартномани бажариш пайтида томонлар ўртасида пайдо бўлган низолар қонунда белгиланган тартибда ҳал этилади.

17. Мазкур шартномада назарда тутилмаган ҳолларда томонлар Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларига амал қилади.

18. Мазкур шартнома икки нусхада тузилди ҳамда Ижарага берувчида ва Ижарага олувчида сақланади.

Ижарага олувчи

(Ф.И.О. ва манзил)

(имзо)

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ БОЖХОНА ҚЎМИТАСИНИНГ
ҚАРОРИ**

**БОЖХОНА ЮК ДЕКЛАРАЦИЯСНИ ТЎЛДИРИШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДАГИ
ЙЎРИҚНОМАГА ҚЎШИМЧА КИРИТИШ ҲАҚИДА***

**Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2007 йил 5 июлда
834-13-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилди**

(«Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами», 2007 йил, 27-28-сон, 290-модда)

Ўзбекистон Республикаси Божхона кодексининг 90-моддаси (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Аxbоротномаси, № 2, 36-модда), «Муҳофаза чоралари, антидемпинг ва компенсация божлари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2005 йил 19 майдаги 129-сонли «Муҳофаза чоралари, антидемпинг ва компенсация божлари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикасининг Қонуни ни амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорига (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2005 йил, 21-сон, 149-модда; 34-36-сон, 264-модда) мувофиқ Давлат божхона қўмитаси қарор қилади:

1. Давлат божхона қўмитаси томонидан 1999 йил 24

сентябрда тасдиқланган «Божхона юк декларациясини тўлдириш тартиби тўғрисидаги йўриқнома»га (1999 йил 3 ноябрь, рўйхат рақами 834 — Меъёрий ҳужжатлар ахборотномаси, 1999 йил, 12-сон) иловага** мувофиқ қўшимча киритилсин.

2. Мазкур қарор Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлат рўйхатига олинган кундан бошлаб, ўн кун ўтгач кучга киради.

**Божхона қўмитаси раиси
С.НОСИРОВ.**

Тошкент ш.,
2007 йил 22 июнь,
01-02/8-14-сон.

***2007 йил 15 июлдан кучга киради.**

****Илова рус тилидаги матнда берилади.**

ПРИЛОЖЕНИЕ
к постановлению Государственного
таможенного комитета
от 22 июня 2007 года № 01-02/8-14

**ДОПОЛНЕНИЕ, ВНОСИМОЕ В ИНСТРУКЦИЮ
О ПОРЯДКЕ ЗАПОЛНЕНИЯ ГРУЗОВОЙ ТАМОЖЕННОЙ ДЕКЛАРАЦИИ**

**Приложение № 10 «Классификатор таможенных платежей»
дополнить пунктом 8 следующего содержания:**

Код	Наименование вида платежа
	8. Особые таможенные пошлины
80	Специальная пошлина
81	Временная специальная пошлина
82	Антидемпинговая пошлина
83	Временная антидемпинговая пошлина
84	Компенсационная пошлина
85	Временная компенсационная пошлина

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ БОШҚАРУВИНИНГ
ҚАРОРИ**

**ТИЖОРАТ БАНКЛАРИ ТОМОНИДАН ЁШ ОИЛАЛАРГА ИМТИЁЗЛИ АСОСДА КРЕДИТЛАР БЕРИШ
ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДА НИЗОМНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА***

**Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2007 йил
18 июлда 1697-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилди**

(«Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами», 2007 йил, 29-30-сон, 308-модда)

Ўзбекистон Республикасининг «Ўзбекистон Республикаси Марказий банки тўғрисида» ҳамда «Банklar ва банк фаолияти тўғрисида»ги қонунлари ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2007 йил 18 майдаги ПФ-3878-сон «Ёш оилаларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармонида асосан Марказий банк Бошқаруви қарор қилади:

1. Тижорат банклари томонидан ёш оилаларга имтиёзли асосда кредитлар бериш тартиби тўғрисида

низо иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Ушбу қарор Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида рўйхатдан ўтган кундан ўн кундан кейин кучга киради.

**Марказий банк
Бошқаруви раиси
Ф.МУЛЛАЖОНОВ.**

Тошкент ш.,
2007 йил 9 июнь,
17/2-сон.

***2007 йил 15 июлдан кучга киради.**

Марказий банки Бошқарувининг
2007 йил 9 июндаги 17/2-сон қарори билан
ТАСДИҚЛАНГАН

**ТИЖОРАТ БАНКЛАРИ ТОМОНИДАН ЁШ ОИЛАЛАРГА ИМТИЁЗЛИ АСОСДА
КРЕДИТЛАР БЕРИШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДА
НИЗОМ**

Ушбу Низом Ўзбекистон Республикасининг «Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида», «Банklar ва банк фаолияти тўғрисида», «Микромолиялаш тўғрисида», «Ипотека тўғрисида», «Истеъмол кредити тўғрисида»ги қонунлари ва Ўзбекистон Республи-

каси Президентининг «Ёш оилаларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» 2007 йил 18 майдаги ПФ-3878-сон Фармонида мувофиқ, тижорат банклари томонидан ёш оилаларга имтиёзли шартлар асосида микрокредит-

лар, ипотека ва молиявий истеъмол кредитлари бериш тартибини белгилайди.

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1. Ушбу Низом мақсадларида қуйидаги тушунчалар қўлланилади:

ёш оила — ҳар бири 30 ёшдан ошмаган, биринчи марта расмий никоҳдан ўтган ёшлар киради;

имтиёзли давр — кредит бўйича асосий қарзни қайтариш муддати кечиктирилган давр;

микрокредит — ёш оилаларга энг кам ойлик иш ҳақининг 1000 бараваридан ошмайдиган миқдорда тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш учун бериладиган пул маблағлари;

ипотека кредити — ёш оилаларга сотиб олинаётган кўчмас мулкни гаровга олиш орқали уй-жой қуриш, реконструкция қилиш ва сотиб олиш учун бериладиган кредит;

2. Кредитлар тижорат банклари томонидан қайтаришлик, тўловлилик, таъминланганлик, мақсадли фойдаланиш ва муддатлилиқ шартлари асосида берилади.

3. Тижорат банкларининг ўз маблағлари ҳисобидан ёш оилаларга кредитлар қуйидаги имтиёзли шартлар асосида берилади:

оилавий тадбиркорликни ташкил этиш учун микрокредитлар бўйича фоиз ставкаси Марказий банкнинг амалдаги қайта молиялаш ставкасидан ортиқ бўлмаган миқдорда ўрнатилади;

ёш оилаларга бериладиган ипотека кредитлари уч йиллик имтиёзли давр билан фоиз ставкаси Марказий банкнинг амалдаги қайта молиялаш ставкасидан ортиқ бўлмаган миқдорда белгиланади;

ёш оилаларга бериладиган молиявий истеъмол кредитлари бўйича олти ойлик имтиёзли давр белгиланади.

4. Имтиёзли давр ўрнатилган ҳолда берилган кредитлар асосий қарзни тўлаш бўйича имтиёзли давр тугагандан кейинги ойдан бошланади.

Имтиёзли давр кредит бўйича фоизлар ҳисоблаш ва ундиришга татбиқ этилмайди. Бунда фоизлар ёш оилага кредит бўйича қарздорликнинг амалдаги қолдиғига кунлик ҳисоблаб борилади ва ойда бир марта ундирилади.

II. ЁШ ОИЛАЛАРГА МИКРОКРЕДИТЛАРНИ БЕРИШ ВА ҚАЙТАРИШ ТАРТИБИ

5. Ёш оилаларга микрокредитлар қуйидаги мақсадларга берилади:

юридик шахс мақомига эга бўлмаган оилавий тадбиркорликни ташкил этиш учун;

микрофирмалар, кичик корхоналар, фермер хўжаликлари, шунингдек юридик шахс мақомига эга бўлган деҳқон хўжаликлари дастлабки (бошланғич) сармоясини шакллантириш учун;

якка тартибдаги тадбиркорлик, микрофирмалар, кичик корхоналар, фермер ва деҳқон хўжаликларини кенгайтириш ва ривожлантириш учун.

6. Тижорат банклари томонидан ёш оилаларга микрокредитларнинг берилиши, мониторинги ва қайтарилиши Ўзбекистон Республикасининг «Микромолиялаш тўғрисида»ги Қонуни ва банкларнинг ички кредит сиёсатлари билан тартибга солинади.

7. Тижорат банкларининг Имтиёзли кредит бериш махсус жамғармаси маблағлари ҳисобидан ёш оилаларга микрокредитларнинг берилиши, мониторинги ва қайтарилиши Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 19 майдаги 195-сон қарори билан тасдиқланган «Тижорат банклари томонидан кичик тадбиркорлик субъектларига, деҳқон ва фермер хўжаликларига Имтиёзли кредит бериш махсус жамғармаси ҳисобидан кредит бериш тартиби тўғрисида низом» билан тартибга солинади.

Бунда, банкнинг Имтиёзли кредит бериш махсус жамғармаси ҳисобидан берилган микрокредитдан фойда-

ланганлик учун имтиёзли фоиз ставкаси Марказий банкнинг амалдаги қайта молиялаш ставкасининг 50 фоизи миқдорида ўрнатилади.

8. Бюджетдан ташқари жамғармалар маблағлари ҳисобидан ёш оилаларга имтиёзли фоиз ставкалари бўйича микрокредитларнинг берилиши, мониторинги ва қайтарилиши «Тижорат банклари томонидан кичик бизнес субъектларига бюджетдан ташқари жамғармалар ва Микрокредитбанк кредит линиялари ҳисобидан микрокредитлар бериш тартиби тўғрисида низом»га (2006 йил 21 февраль, рўйхат рақами 1548) асосан тартибга солинади.

III. УЙ-ЖОЙ ҚУРИШ, РЕКОНСТРУКЦИЯ ҚИЛИШ ВА СОТИБ ОЛИШГА ИПОТЕКА КРЕДИТЛАРИ БЕРИШ, МОНИТОРИНГ ҚИЛИШ ВА ҚАЙТАРИШ ТАРТИБИ

9. Ипотека кредитлари ёш оилаларга қуйидаги мақсадлар учун берилади:

қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда келишилган якка тартибдаги ва намунавий лойиҳа асосида, қурилишнинг белгиланган нормалари ва қоидаларига риоя қилган ҳолда якка тартибда уй-жой қуришга ва реконструкция қилишга;

якка тартибдаги уй-жойни ёки кўп квартирали уйдаги квартирани сотиб олишга.

10. Тижорат банклари ёки бошқа кредит ташкилотлари томонидан ёш оилаларга ипотека кредитлари бериш, мониторинг қилиш ва қайтариш тартиби Ўзбекистон Республикасининг «Ипотека тўғрисида»ги Қонуни ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2007 йил 3 январдаги 2-сон қарори билан тасдиқланган «Уй-жой қурилишига, уни реконструкция қилишга ва сотиб олишга ипотека кредити бериш тўғрисида низом» (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2007 йил, 1-2-сон, 9-модда) асосида, мазкур Низомда белгиланган хусусиятларни инобатга олган ҳолда тартибга солинади.

11. Ипотека кредитлари ёш оилаларга 15 йилдан кам бўлмаган муддатга берилади.

Бунда, ёш оилалар воситачилик ҳақини тўламасдан кредитни муддатидан олдин қайтариши ҳамда унга ҳисобланган фоизлар тўловини муддатидан олдин амалга ошириши мумкин.

12. Тижорат банклари томонидан ёш оилаларга бериладиган ипотека кредити кредит ресурслари манбасидан қатъи назар, қуйидаги миқдорларда берилади:

якка тартибдаги уй-жойни қурилиши ва сотиб олиш учун — қонун ҳужжатларида белгиланган энг кам ойлик иш ҳақининг 3000 бараваригача;

якка тартибдаги уй-жойни реконструкция қилиш, шунингдек кўп квартирали уйдаги квартирани сотиб олиш учун — қонун ҳужжатларида белгиланган энг кам ойлик иш ҳақининг 2500 бараваригача.

13. Ёш оила аъзолари (эр ёки хотин)нинг иш берувчиси бўлган юридик шахслар ёш оила томонидан олинadиган уй-жой қуриш, реконструкция қилиш ва сотиб олишга ипотека кредити учун дастлабки бадални банкка ўтказишлари мумкин.

Бунда, бадал суммаси ёш оила аъзоси (эри ёки хотини)нинг қайси бири номига ипотека кредити расмийлаштириладиган бўлса, унинг номига банкда очилган жамғарма омонат ҳисобварағига иш берувчи томонидан ўтказилади.

IV. ЁШ ОИЛАЛАРГА МОЛИЯВИЙ ИСТЕЪМОЛ КРЕДИТЛАРИ БЕРИШ, МОНИТОРИНГ ҚИЛИШ ВА ҚАЙТАРИШ ТАРТИБИ

14. Тижорат банклари томонидан ёш оилаларга молиявий истеъмол кредитлари бериш, мониторинг қилиш ва қайтариш тартиби Ўзбекистон Республикасининг «Истеъмол кредити тўғрисида»ги Қонуни билан ушбу Низомда белгиланган хусусиятлар ҳисобга олинган ҳолда тартибга солинади.

**АУДИТОР МАЛАКА СЕРТИФИКАТИНИ БЕРИШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДАГИ НИЗОМГА
ЎЗГАРТИРИШ ВА ҚЎШИМЧАЛАР КИРИТИШ ҲАҚИДА***

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2007 йил
18 июлда 977-3-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилди

(«Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами», 2007 йил, 29-30-сон, 310-модда)

Ўзбекистон Республикасининг «Аудиторлик фаолияти тўғрисида»ги Қонунига асосан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Аудиторлик ташкилотлари фаолиятини янада такомиллаштириш ва уларнинг кўрсатаётган хизматлари сифати учун жавобгарлигини ошириш тўғрисида» 2007 йил 4 апрелдаги ПҚ-615-сон қарорига (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2007 й., 15-сон, 155-модда) ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 23 ноябрдаги 553-сон қарори билан тасдиқланган «Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги тўғрисида»ги низомга мувофиқ буюраман:

1. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирининг 2000

йил 25 сентябрдаги 68-сон буйруғи билан тасдиқланган «Аудитор малака сертификатини бериш тартиби тўғрисида»ги низомга (2000 йил 13 октябрь, рўйхат рақами 977 — Меъёрий ҳужжатлар ахборотномаси, 2000 й., 19-сон) иловага мувофиқ ўзгартириш ва қўшимчалар киритилсин.

2. Мазкур буйруқ Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлат рўйхатидан ўтказилган кундан бошлаб ўн кун ўтгандан кейин кучга киради.

Молия вазири
Р.АЗИМОВ.

Тошкент ш.,
2007 йил 15 июнь,
65-сон.

ЎЗР молия вазирининг 2007 йил 15 июндаги
65-сон буйруғига
ИЛОВА

***2007 йил 28 июлдан кучга киради.**

**АУДИТОР МАЛАКА СЕРТИФИКАТИНИ БЕРИШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДА НИЗОМГА КИРИТИЛАДИГАН
ЎЗГАРТИШ ВА ҚЎШИМЧАЛАР****

1. 2.1-банднинг 2-кичик банди қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

“2) Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан республика аудиторлар жамоат бирлашмаси билан келишган ҳолда тасдиқланадиган ўқитиш дастури асосида аудиторларни тайёрлаш марказларида махсус ўқитишдан ўтиш ва малакали бухгалтерларни халқаро сертификатлаш (“Сертификатланган амалиётчи бухгалтер (CAP)”, “Сертификатланган халқаро малакали бухгалтер (CIPA)” ёки бошқалар) доирасида “Молиявий ҳисоб” предметини муваффақиятли топширганлик тўғрисида ҳужжатнинг мавжудлиги.

Малакали бухгалтер халқаро сертификатига (“Сертификатланган амалиётчи бухгалтер (CAP)”, “Сертификатланган халқаро малакали бухгалтер (CIPA)” сертификати ёки бошқаларга) эга бўлган ва Ўзбекистон Республикаси ҳудудида иқтисодий соҳада камида 5 йиллик иш стажига эга бўлган талабгорлар малака имтиҳонини топширишга аудиторларни тайёрлаш марказларида махсус ўқитишдан ўтмасдан киритиладилар”.

2. 3.1-банднинг 5-кичик банди қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

“5) ҳужжат берган муассаса томонидан белгиланган тартибда тасдиқланган аудиторларни тайёрлаш марказларида махсус ўқитишдан ўтганлик тўғрисида ҳужжатнинг асл нусхаси (агар ўқитиш тугаган санадан бошлаб ҳужжатларни топшириш санасига қадар бир йилдан кўп вақт ўтмаган бўлса, у ҳақиқий деб топилади) ва малакали бухгалтерларни халқаро сертификатлаш (“Сертификатланган амалиётчи бухгалтер (CAP)”, “Сертификатланган халқаро малакали бухгалтер (CIPA)” ёки бошқалар) доирасида “Молиявий ҳисоб” предметини муваффақиятли топширганлик тўғрисида ҳужжатнинг ёки нотариал тасдиқланган нусхаси (агар ҳужжатларнинг берилган санасидан топшириш санасига қадар беш йилдан кўп вақт ўтмаган бўлса, у ҳақиқий деб топилади);

ёки малакали бухгалтер халқаро сертификатларининг (“Сертификатланган амалиётчи бухгалтер (CAP)”, “Сертификатланган халқаро малакали бухгалтер (CIPA)” ёки бошқаларнинг) ҳужжат берган муассаса томонидан белгиланган тартибда тасдиқланган ёки нотариал тасдиқланган нусхалари”.

3. 5.12-банднинг иккинчи хатбошиси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

“Малака имтиҳонини топширмаган талабгор (аудитор), башарти малака сертификатини берганлик учун йигимни тўлаган бўлса, малака сертификатини олиш учун ҳужжатларни қайтадан белгиланган тартибда тақдим этишга ҳақлидир, бироқ малака имтиҳонида иштирок этиш санасидан бошлаб камида бир ой ўтган бўлиши керак”.

4. 6.1-банд қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

“6.1. Малака имтиҳони натижалари бўйича уларга нисбатан салбий қарор чиқарилган талабгорлар малака имтиҳони натижалари эълон қилинган санадан бошлаб ўттиз календарь кун мобайнида Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигига шикоят топшириш ҳуқуқига эгалар. Шикоят (апелляция) ёзма шаклда тақдим этилади. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги бир ҳафта ичида берилган шикоятни кўриб чиқади ва қабул қилинган қарор тўғрисида ариза берувчига ёзма равишда хабар қилади.

Шикоятни кўриб чиқиш натижалари бўйича қуйидаги қарорлардан бири қабул қилинади:

имтиҳон комиссиясининг қарорини ўзгартиришсиз қолдириш ва шикоятни қаноатлантиришдан бош тортиш; имтиҳон комиссиясининг қарорини бекор қилиш ва қайтадан малака имтиҳонини тайинлаш”.

5. Қуйидаги мазмундаги 6.2 - 6.4-бандлар билан тўлдирилсин:

“6.2. Агар:

шикоят мазкур Низом талабларини бузган ҳолда тақдим этилган бўлса;

шикоятда келтирилган далиллар тасдиқланмаса, имтиҳон комиссиясининг қарорини ўзгартиришсиз қолдириш ва шикоятни қаноатлантиришдан бош тортиш тўғрисида қарор қабул қилинади.

6.3. Малака имтиҳони мазкур Низом талабларини бузган ҳолда ўтказилган тақдирда имтиҳон комиссиясининг қарорини бекор қилиш ва қайтадан малака имтиҳонини ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилинади.

6.4. Малака имтиҳонини қайтадан топшириш тўғрисида қарор қабул қилинган тақдирда Молия вазирлиги малака имтиҳонини топширмаган деб топилган талабгор учун қайтадан имтиҳон топшириш кунини тайинлайди”.

6. 6.2-банд 6.5-банд деб ҳисоблансин.

7. 7.4-банднинг тўртинчи хатбошиси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

****Илова таҳририят томонидан ўзбек тилига ўгирилган. Маълумотнома тусига эга.**

“малакали бухгалтерларни халқаро сертификатлаш (“Сертификатланган амалиётчи бухгалтер (САР)”, “Сертификатланган халқаро малакали бухгалтер (CIPA)” ёки бошқалар) доирасида “Молиявий ҳисоб” предметини муваффақиятли топширганлик тўғрисида ҳужжатнинг ҳамда белгиланган тартибда малака ошириш курсларини тугатганлик тўғрисида гувоҳноманинг ҳужжат берган муассаса томонидан белгиланган тартибда тасдиқланган ёки нотариал тасдиқланган нусхалари”.

8. 7.5-банддан учинчи хатбоши чиқариб ташлансин.

9. 8.1-банд куйидаги тахрирда баён этилсин:

“8.1. Аудитор малака сертификатининг амал қилишини тугатиш учун куйидагилар асос бўлиб ҳисобланади: аудиторнинг аризаси;

аудиторлик текшириши давомида олинган маълумотларнинг аудитор томонидан учинчи шахсларга аудиторлик текшириши буюртмачисининг рухсатисиз тақдим этилиши, қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно;

аудиторлик фаолиятини амалга ошириш чоғида қонун талабларини мунтазам ёки бир маротаба кўпол бузиш;

аудиторлик текширишини ўтказиш чоғида аниқланган, ҳўжалик юритувчи субъект томонидан бухгалтерия ҳисобини юритиш, шунингдек молиявий ҳисоботни тузиш бўйича белгиланган талабларни бузиш далилларининг аудитор томонидан яширилиши;

уч йил мобайнида аудиторлик фаолиятида иштирок этмаслик;

аудитор малака сертификатини бошқа шахсга унинг ўз номидан аудиторлик фаолиятида иштирок этиш учун ушбу ҳужжатдан фойдаланиши мақсадида бериши далилининг аниқланиши;

молия-ҳўжалик муносабатлари соҳасида муайян лавозимларни эгаллаш ёки муайян фаолият билан шуғулланиш ҳуқуқидан маҳрум қилиш кўринишида жазони назарда тутадиган суд ҳукмининг қонуний кучга кириши;

фуқарони белгиланган тартибда муомалага лаёқатсиз ёки муомала лаёқати чекланган деб топиш тўғрисида суднинг ҳал қилув қарори.

Аудиторлик ташкилоти лицензиясининг амал қилиши тугатилишига сабаб бўлган ҳуқуқбузарликка йўл қўйган аудиторлик ташкилоти раҳбари ва аудитор малака сертификатининг амал қилиши лицензиянинг амал қилишини тугатиш тўғрисида қарор қабул қилинган санадан бошлаб тугатилади.

Бунда куйидаги ҳоллар аудиторлик фаолиятини амалга ошириш чоғида аудиторнинг малака сертификати амал қилишини бекор қилиш учун асос ҳисобланадиган қонун талабларини бир маротаба кўпол бузиш деб топилади:

аудиторлик текширишини амалга ошириш чоғида мустақилликни таъминламаганлик;

нотўғри ёки аввал-бошдан ёлғон аудиторлик хулосасини тузиш;

аудиторлик текширишини ўтказиш чоғида олинган, махфий сақланадиган ахборотни аудиторлик текшириши буюртмачисининг рухсатисиз ошкор қилиш, қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно;

аудиторлик текширишини ўтказиш чоғида аниқланган ҳўжалик юритувчи субъект томонидан бухгалтерия ҳисобини юритиш, шунингдек молия ҳисоботини тузиш бўйича белгиланган талабларни бузиш далилларининг аудитор томонидан яширилиши;

аудитор малака сертификатини бошқа шахсга унинг ушбу ҳужжатдан ўз номидан аудиторлик фаолиятида иштирок этиш учун фойдаланиши мақсадида бериши далили аниқланиши;

аудиторнинг ўзи штатида бўлган аудиторлик ташкилотининг тегишли рухсати (буйруғи)сиз назорат қилувчи ёки ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларнинг топшириқларига кўра турли текширишларни ўтказиш учун мутахассис сифатида иштирок этиши.

Аудитор малака сертификатининг амал қилиши уни тугатиш тўғрисида қарор қабул қилинган санадан бошлаб тугатилади, мазкур банднинг ўнинчи хатбошисида назарда тутилган ҳолат бундан мустасно.

Махсус ваколатли давлат органининг аудитор малака сертификатининг амал қилишини тугатиш тўғрисидаги қарори устидан қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда судга шикоят қилиш мумкин.

Аудитор малака сертификати куйидаги ҳолларда бекор қилинади:

махсус ваколатли давлат органининг аудитор малака сертификатини бериш тўғрисидаги қарори ғайриқонуний бўлса;

сертификат қалбаки ҳужжатлардан фойдаланган ҳолда олинган бўлса.

Малака сертификатини бекор қилиш тўғрисида қарор аудитор малака сертификати берилган санадан бошлаб амал қилади.

Махсус ваколатли давлат органининг аудитор малака сертификатини бекор қилиш тўғрисидаги қарори устидан қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда судга шикоят қилиш мумкин”.

10. Куйидаги мазмундаги 8.3-банд билан тўлдирилсин:

“8.3. Малака сертификатларининг амал қилиши йўл қўйган ҳуқуқбузарликлари учун бекор қилинган ёки тугатилган аудиторлар унинг амал қилиши бекор қилинган ёки тугатилган пайтдан бошлаб уч йил мобайнида аудитор малака сертификатини қайтадан олиш учун малака имтиҳонларини топширишга қўйилмайдилар”.

11. Мазкур ўзгартиш ва қўшимчалар Ўзбекистон Аудиторлар палатаси билан келишилган.

**Ўзбекистон Аудиторлар палатаси раиси
Р.ХАЙДАРОВ.**

Тошкент ш.,
2007 йил 15 июнь.

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ СОЛИҚ ҚўМИТАСИНING ҚАРОРИ
ЮРИДИК ШАХСЛАРNING ДАРОМАДИ (ФОЙДАСИ)ГА СОЛИНАДИГАН СОЛИҚНИ
ҲИСОБЛАБ ЧИҚАРИШ ВА БЮДЖЕТГА ТўЛАШ ТАРТИБИ Тўғрисидаги йўриқномага
ЎЗГАРТИРИШ ВА ҚўШИМЧАЛАР КИРИТИШ ҲАҚИДА***

**Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2007 йил
18 июлда 1109-8-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилди**

(«Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами», 2007 йил, 29-30-сон, 312-модда)

Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодекси, Ўзбекистон Республикаси «Давлат солиқ хизмати тўғрисида»ги Қонунининг 7-моддаси, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2007 йил 18 майдаги «Ёш оилаларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги ПФ-3878-сон фармонларига (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳуж-

жатлари тўплами, 2007 й., 19-20-сон, 192-модда) ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 27 сентябрдаги «Қимматли қоғозлар бозорини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПК-475-сон қарорига (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2006 й., 39-сон, 387-модда) мувофиқ қарор қиламиз:

1. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитасининг 2002 йил 14 январдаги

15, 2002-12-сон қарори билан тасдиқланган Юридик шахсларнинг даромади (фойдаси)га солинадиган солиқни ҳисоблаб чиқариш ва бюджетга тўлаш тартиби тўғрисидаги йўриқномага (2002 йил 13 март, рўйхат рақами 1109 — Меъёрий ҳужжатлар ахборотномаси, 2002 й., 5, 11-12, 19-сон; 2003 й., 4-сон; Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2004 й.,

10-сон, 122-модда; 2005 й., 5-6-сон, 45-модда; 2006 й., 18-сон, 153-модда; 2007 й., 13-сон, 122-модда) иловага мувофиқ ўзгартириш ва қўшимчалар киритилсин.

2. Мазкур қарор Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлат рўйхатида олинган кундан бошлаб ўн кун ўтгач кучга киради.

Молия вазири
Р.АЗИМОВ.
71-сон

Давлат солиқ қўмитаси раиси
Б.ПАРПИЕВ.
2007-42-сон

Тошкент ш.,
2007 йил 3 июль.

ЎзР МВ ва ДСҚнинг
2007 йил 3 июлдаги 71,
2007-42-сон қарорига ИЛОВА

**ЮРИДИК ШАХСЛАРНИНГ ДАРОМАДИ (ФОЙДАСИ)ГА СОЛИНАДИГАН СОЛИҚНИ
ҲИСОБЛАБ ЧИҚАРИШ ВА БЮДЖЕТГА ТЎЛАШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДАГИ ЙЎРИҚНОМАГА
КИРИТИЛАДИГАН ЎЗГАРТИРИШ ВА ҚЎШИМЧАЛАР****

1. 21-банднинг "л" кичик банди қуйидаги тахрирда баён этилсин:

"л) қуйидаги кўринишда олинган даромадлар бўйича: дивидендлар ва ундан олинган юридик шахсларнинг устав капитали (фонди)га йўналтириладиган;

қўшимча акциялар қиймати ёки ўтган йилларнинг тақсимланмаган фойдасини устав капиталини кўпайтиришга йўналтирилганда акциялар номинал қийматини ошириш".

2. 22-банд қуйидаги мазмундаги "ж" кичик банд билан тўлдирилсин:

"ж) ёш оилалар сирасига кирувчи ўз ходимларига ипотека кредитлари бўйича бадаллар киритиш ва (ёки) уй-жойни мулк сифатида харид қилишга беғараз йўнал-

тириладиган маблағлар, бироқ солиқ солинадиган даромад (фойда)нинг 10 фоизидан ортиқ эмас.

Солиқ солинадиган даромад (фойда)ни камайтириш учун қуйидагилар асос бўлади:

тижорат банки ёки бошқа кредит ташкилоти билан ёш оилалар сирасига кирувчи ходим ўртасида тузилган, шахсий уй-жой ёки кўп квартиралар турар жойдаги квартирани қуриш, реконструкция қилиш ва сотиб олишга ипотека кредити олишга доир шартнома нусхаси;

юридик шахс раҳбари — иш берувчининг ёш оилалар сирасига кирувчи ўз ходимларига ипотека кредитлари ва (ёки) мулк сифатида уй-жой сотиб олиш бўйича бадалларни беғараз киритиш ҳақидаги буйруғи".

****Илова тахририят томонидан ўзбек тилига ўгирилган. Маълумотнома тусига эга.**

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МЕҲНАТ ВА АҲОЛИНИ ИЖТИМОЙ МУҲОҒАЗА ҚИЛИШ ВАЗИРЛИГИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИНИНГ
ҚАРОРИ

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ 2007 ЙИЛ 10 ИЮЛДАГИ
ПФ-3880-СОНЛИ «2007 ЙИЛНИНГ 1 АВГУСТИДАН БОШЛАБ ИШ ҲАҚИ,
ПЕНСИЯЛАР, СТИПЕНДИЯЛАР ВА ИЖТИМОЙ НАҒАҚАЛАР МИҚДОРНИ
ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА»ГИ ФАРМОННИ БЎЙИЧА ПЕНСИЯЛАРНИ ҚАЙТА
ҲИСОБЛАШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДАГИ ЙЎРИҚНОМАНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА***

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2007 йил
23 июлда 1699-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилди

(«Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами», 2007 йил, 29-30-сон, 314-модда)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2007 йил 10 июлдаги ПФ-3889-сонли «2007 йилнинг 1 августидан бошлаб иш ҳақи, пенсиялар, стипендиялар ва ижтимоий нафақалар миқдорини ошириш тўғрисида»ги Фармони ижросини таъминлаш мақсадида қарор қиламиз:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2007 йил 10 июлдаги ПФ-3889-сонли «2007 йилнинг 1 августидан бошлаб иш ҳақи, пенсиялар, стипендиялар ва ижтимоий нафақалар миқдорини ошириш тўғрисида»ги Фармони бўйича пенсияларни қайта ҳисоблаш тартиби тўғрисидаги йўриқнома иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги ва Молия вазирлигининг 2006 йил 26 октябрда-

ги М-1 ва 93-сонли, «Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 12 октябрдаги ПФ-3808-сонли «2006 йилнинг 1 ноябридан бошлаб иш ҳақи, пенсиялар, стипендиялар ва ижтимоий нафақалар миқдорини ошириш тўғрисида»ги Фармони бўйича пенсияларни қайта ҳисоблаш тартиби тўғрисидаги йўриқнома» (2006 йил 27 октябрь, рўйхат рақами 1632 — Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатлари тўплами, 2006 йил, 41-сон, 410-модда) 2007 йил 1 августдан ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

3. Мазкур қарор Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлат рўйхатидан ўтказилган санадан бошлаб ўн кундан кейин кучга киритилсин.

Меҳнат ва аҳолини ижтимоий
муҳофаза қилиш вазири в.б.
А.ХАЙТОВ.
М-37-сон

Тошкент ш.,
2007 йил 19 июль.

Молия вазири
Р.АЗИМОВ.
74-сон

***2007 йил 2 августдан кучга киради.**

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ 2007 ЙИЛ 10 ИЮЛДАГИ ПФ-3889-СОНЛИ
«2007 ЙИЛНИНГ 1 АВГУСТИДАН БОШЛАБ ИШ ҲАҚИ, ПЕНСИЯЛАР, СТИПЕНДИЯЛАР ВА ИЖТИМОЙ
НАФАҚАЛАР МИҚДОРINI ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА»ГИ ФАРМОНИ АСОСИДА ПЕНСИЯЛАРНИ ҚАЙТА
ҲИСОБЛАШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДА ЙЎРИҚНОМА**

Ушбу Йўриқнома Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2007 йил 10 июлдаги ПФ-3889-сонли «2007 йилнинг 1 августидан бошлаб иш ҳақи, пенсиялар, стипендиялар ва ижтимоий нафақалар миқдорини ошириш тўғрисида»ги Фармонининг 4-бандига биноан пенсия ва ижтимоий нафақаларни қайта ҳисоблаш тартибини белгилайди.

1. Кўрсатиб ўтилган Фармонга мувофиқ 2007 йилнинг 1 августидан қуйидагиларнинг энг кам миқдорлари белгиланади:

- а) энг кам иш ҳақи — ойига 15525 сўм;
- б) ёшга доир пенсиялар — ойига 30750 сўм;
- в) болаликдан ногиронларга бериладиган нафақа — ойига 30750 сўм;
- г) зарур иш стажига эга бўлмаган кекса ёшдаги ва меҳнатга лаёқатсиз фуқароларга бериладиган нафақа — ойига 18625 сўм.

2. Пенсияни ҳисоб-китоб қилиш учун энг кам иш ҳақининг етти барабаридан ортиқ бўлмаган ўртача ойлик иш ҳақи инобатга олинади ($15525 \text{ сўм} \times 7 = 108675 \text{ сўм}$).

3. Пенсия қайта ҳисобланадиган ўртача ойлик иш ҳақини тенглаштириш учун, иловага мувофиқ йиллар бўйича дифференцияланган янги тузатувчи коэффициентлар ўрнатилади.

4. Пенсиянинг иш ҳақлари тўғрисида маълумотлар бўлмаган ёки ўртача бир ойлик иш ҳақининг тузатувчи коэффициент қўлланилгандан кейинги янги миқдори белгиланган энг кам иш ҳақи миқдори (15525 сўм)га етмаса, пенсияни қайта ҳисоблаш қуйидагича амалга оширилади:

ёшга доир пенсиялар, I ва II-гурӯх ногиронлик пенсиялари, шунингдек, чин етимларга боқувчисини йўқотганлик пенсиялари учун таянч миқдорлар ойига 30750 сўм, III-гурӯх ногиронлик ва боқувчиларидан бирини йўқотган оилаларга боқувчисини йўқотганлик пенсиялари учун оиланинг меҳнатга лаёқатсиз ҳар бир аъзоси учун 15375 сўм миқдорида белгиланади;

талаб этиладиганидан ортиқча иш стажини учун пенсиялар

миқдорини ошириш янги энг кам иш ҳақидан келиб чиқиб белгиланади (тўлиқ пенсия тайинлашда талаб этиладиганидан ортиқча иш стажининг ҳар бир тўлиқ йили учун ёшга доир ҳамда I ва II-гурӯх ногиронлик пенсиялари учун 1 фоиз, III-гурӯх ногиронлик ва боқувчисини йўқотганлик пенсиялари учун 0,5 фоиз).

5. Янги ўртача ойлик иш ҳақининг миқдори 15525 сўмдан 55909 сўм 9 тийингача (III-гурӯх ногиронлик пенсияси ва боқувчисини йўқотганлик пенсияси учун 51250 сўм) бўлган миқдорни ташкил этган ҳолларда пенсияларни қайта ҳисоблаш қуйидагича амалга оширилади:

ёшга доир пенсиялари, I ва II-гурӯх ногиронлик пенсиялари, шунингдек, чин етимларга боқувчисини йўқотганлик пенсиялари учун пенсиянинг таянч миқдори ойига 30750 сўм миқдорда, III-гурӯх ногиронлик пенсиялари ва боқувчиларидан бирини йўқотган оилаларга боқувчисини йўқотганлик пенсиялари учун оиланинг меҳнатга лаёқатсиз ҳар бир аъзоси учун 15375 сўм миқдорида белгиланади;

талаб этиладиганидан ортиқча иш стажини учун пенсиялар миқдорини ошириш янги ўртача ойлик иш ҳақидан келиб чиқиб белгиланади (тўлиқ пенсия тайинлашда талаб этиладиганидан ортиқча иш стажининг ҳар бир тўлиқ йили учун ёшга доир пенсиялар ҳамда I ва II-гурӯх ногиронлик пенсиялари учун 1 фоиз, III-гурӯх ногиронлик ва боқувчисини йўқотганлик пенсиялари учун 0,5 фоиз).

6. Пенсиялар бошқа тоифаларининг пенсияларини қайта ҳисоблаш қуйидагича амалга оширилади:

янги ўртача ойлик иш ҳақи миқдори энг кам ойлик иш ҳақи миқдорининг етти хиссаси билан чегараланади (108675 сўм); олинган ўртача ойлик иш ҳақи, иш стажига боғлиқ равишда пенсияларни ҳисоблаш учун қабул қилинган фоизларга кўпайтирилади.

7. Барча ҳолларда пенсияларга устама энг кам ойлик иш ҳақидан (15525 сўм) келиб чиқиб аниқланади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2007 йил 10 июлдаги ПФ-3889-сонли «2007 йилнинг 1 августидан бошлаб иш ҳақи, пенсиялар, стипендиялар ва ижтимоий нафақалар миқдорини ошириш тўғрисида»ги Фармони асосида пенсияларни қайта ҳисоблаш тартиби тўғрисида йўриқномага ИЛОВА

**ПЕНСИЯЛАР ҚАЙТА ҲИСОБЛАНАДИГАН ЎРТАЧА ОЙЛИК ИШ ҲАҚИНИ ТЕНГЛАШТИРИШ
УЧУН ҚўЛЛАНИЛАДИГАН ТУЗАТУВЧИ КОЭФФИЦИЕНТЛАР**

Даврлар	Коэфф.
1971 йилга қадар	647,3225
1971 йил	630,8525
1972 йил	615,1825
1973 йил	595,5050
1974 йил	555,5575
1975 йил	543,3663
1976 йил	531,7075
1977 йил	516,9500
1978 йил	499,5688
1979 йил	489,7300
1980 йил	477,1638
1981 йил	468,1800
1982 йил	468,1263
1983 йил	459,5163
1984 йил	459,4638
1985 йил	453,9013
1986 йил	448,4475
1987 йил	437,8588
1988 йил	409,0350
1989 йил	383,6875
1990 йил	346,2550
1991 йил	238,9288
1992 йил 1 январдан	70,6425
1992 йил 1 июлдан	33,0475
1992 йил 1 октябрдан	15,8838
1993 йил 1 январдан	11,7125
1993 йил 1 апрелдан	8,3975
1993 йил 1 июндан	3,5838
1993 йил 1 июлдан	2,3013
1993 йил 1 сентябрдан	1,7650
1993 йил 1 ноябрдан	1,0713

Даврлар	Коэфф.
1994 йил 1 январдан	0,8025
1994 йил 1 мартдан	0,4813
1994 йил 1 июндан	0,3213
1994 йил 1 июлдан	318,0738
1994 йил 1 августдан	260,7475
1994 йил сентябрдан	226,6825
1994 йил 1 ноябрдан	175,8825
1995 йил 1 январдан	175,8825
1995 йил 1 мартдан	89,0363
1995 йил 1 сентябрдан	68,5563
1996 йил 1 январдан	68,5563
1996 йил 1 апрелдан	50,9625
1996 йил 1 сентябрдан	35,5625
1997 йил 1 январдан	35,5625
1997 йил 1 июлдан	24,7600
1998 йил 1 январдан	24,7600
1998 йил 1 июлдан	18,0225
1999 йил 1 январдан	14,7600
1999 йил 1 августдан	11,4975
2000 йил 1 августдан	7,4875
2001 йил 1 августдан	5,3488
2002 йил 1 апрелдан	4,6513
2002 йил 1 августдан	4,0438
2003 йил 1 майдан	3,3700
2004 йил 1 августдан	2,5925
2005 йил 1 майдан	2,1600
2005 йил 1 октябрдан	1,8000
2006 йил 1 июлдан	1,5000
2006 йил 1 ноябрдан	1,2500
2007 йил 1 августдан	1,0000

БИЗ ЯШАЙДИГАН УЙ

Мавзувий нашр

МУНДАРИЖА:

Кичик ширкатлар
тузилди. Энди нима
бўлади?

Ҳар ким ўз ишини
бажарсин

Ким кимдан
қарздор?

Ҳақини иш билан
тўлайман

Хўл ишлар

Ҳаммага ҳисоблагич
қўйилади

Уйингиз нурга
тўлсин

КИЧИК ШИРКАТЛАР ТУЗИЛДИ. ЭНДИ НИМА БЎЛАДИ?

Катта ва мақбул ХУМШлардан бир уйли ва кичик (2-5 уйли) ширкатларга босқичма-босқич ўтиш мамлакат уй-жой сиёсатининг устувор йўналишларидан биридир. Амалда кейинги вақтда ХУМШларни самарали ривожлантиришга йўналтириб қабул қилинаётган ҳар бир меъёрий-ҳуқуқий ҳужжат ширкатларни кичиклаштиришни назарда тутди. Бу эса квартира мулкдорларини ўзини ўзи бошқариш учун жалб этишга, уй-жой хизматлари бозорини шакллантиришга реал имкониятлар яратади. Кичик ва бир уйли ширкатларни барпо этиш ва улар учун хизматлар бозорини шакллантириш ўзаро боғлиқ жараёндир. Ҳақиқатан ҳам бозорда фойдалана олиш мумкин бўлган таклифлар етарли бўлмаса, кичик ширкатнинг ўз уйлари асраши қийин бўлади. Айни вақтда етарли миқдорда бир уйли ва кичик ширкатлар бўлмаса, бошқарувчи компаниялар ҳеч кимга хизмат кўрсата олмайди. Бугун шу соҳадаги ишларнинг аҳволи тўғрисида сўз юритамиз.

ҲАР КИМ ЎЗ ИШИНИ БАЖАРСИН

Тошкентда фаолият юритаётган «Коммуникабельность» бошқарувчи компанияси (БК) ва унинг ташкилотчиси Солиҳ ВОҲИТОВни пойтахт уй-жой-коммунал хўжалиги доираларида яхши билишади. У Тошкентда ХУМШларга хизмат кўрсатадиган дастлабки профессионал компанияни тузган. У профессионал бўлгани учун бир уйли ширкатларни тузиш билан бир вақтда улар учун хизматлар бозорини шакллантириш лозимлигини ҳам яхши биларди. Бир уйли ширкатларга ўз ходимларига эга бўлиш эмас, хизматлар учун профессионал компанияларга буюртма бериш мақсадга мувофиқ бўлади, деб ҳисоблайди у. Бу эса хизматлар сифатини оширади, квартира эгаларининг бадалларини самарали сарфлашга имкон беради. Ширкат аъзоларининг ўз маблағларининг БКдаги ҳаракатини назорат қилишлари осон бўлади.

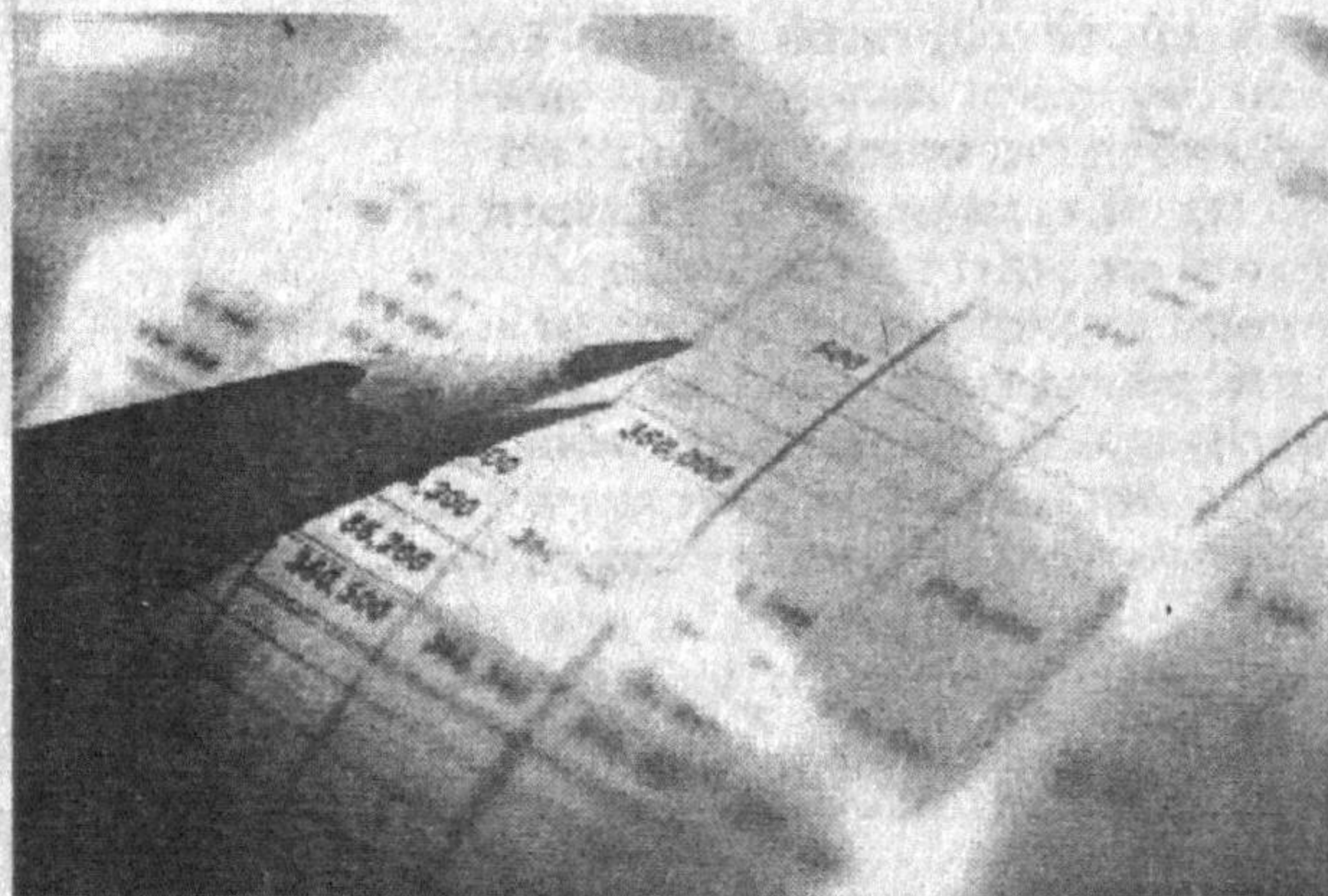
Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

◀ «НАКД ПУЛ» – ЖОЗИБАЛИ СЎЗ

Яқиндагина барча бир уйли ширкатлар катта ХУМШлар каби «ўз натура хўжалиги»га эга бўлган эдилар. Улар пулни учма-уч сарфлаб ўз бухгалтерларига, сантехник, электрикларига эга бўлардилар, квартира эгалари бадалларининг жуда катта қисми уларга иш ҳақи тўлаш учун кетарди. Ширкатлар учун шаклланаётган хизматлар бозори умумий мулкка хизмат кўрсатишнинг муқобил турини тақдим этди. Квартира эгалари танлаб олишлари, профессионал компаниялар эса ўзларининг ширкатларга зарурлиги ва самаралилигини исботлаши лозим эди.

Лекин бир уйли ширкатларнинг баъзилари расмийлаштирган умумий йиғилиш қарорига мувофиқ уйни асраш ишларининг кўп қисмини гўёки одамларнинг ўзлари мажбурий бадалларни тўлаш ўрнига «бажариб» берадилар. «Хусусий уй-жой мулкдорларининг ширкатлари тўғрисида»ги Қонуннинг (бундан кейин – Қонун) 30-моддаси шундай имконият беради. Унда айтилишича, ширкат аъзоларининг умумий йиғилиши айрим ҳолларда мажбурий бадалларнинг бир қисмини пул шаклида киритишни умумий харажатларда иштирок этишнинг бошқа турлари билан алмаштириш тўғрисида қарор қабул қилиши мумкин.

Афсуски, ширкатларнинг айрим раҳбарлари бу имкониятни суистеъмол қилишмоқда. Бадаллар нақд пул билан йиғилмоқда, бир қисми кассага топширилмоқда, қолган қисмидан директор ўз хоҳишига кўра фойдалан-

моқда: муаммо пайдо бўлса, таниш слесарь, электрик, фаррош ва бошқаларни чақиради, бўлмаса мардикорларни ёллади.

Одамларнинг фаоллиги ва ҳуқуқий саводи етарли эмаслиги, улар ўз маблағлари қандай сарфланаётганини тегишинча назорат қилмасликлари эътиборга олинса, бундай амалиёт турли суистеъмолликларга йўл очиб беради.

Бошқарувчи компания билан ишлашнинг афзалликларидан бири – ошкораликни ва ширкат аъзоларини хабардор қилишни таъминлашдир. Ширкат аъзолари исталган вақтда БКга келиб, уй бўйича қанча маблағ тўплангани, қарздорлар қанчалиги, қандай ишлар бажарилгани, пуллари қанча сарфланиши билан қизиқишлари мумкин. Ҳар ойда солиштириш далолатномаси тузилади, ундан ҳам маблағлар ҳаракати кўриниб туради.

ФАРОВОНЛИК НЕГИЗИ ҚАЕРДА?

Бизнинг компаниямиз таклиф этаётган умумий мулкка хизмат кўрсатиш бўйича хизматлар пакетининг қиймати ширкатдаги ҳар ойлик ажратмалар ҳажмининг 50 фоизини ташкил этади. Бу асосан хизматларнинг стандарт турларидир. Балки барча БКлар бухгалтерия хизматини кўрсатмас, ХУМШ аъзоларининг қарзларини ундириш бўйича иш юритмас ва судда ширкат манфаатларини ҳимоя қилмас – бизда эса булар мажбурий хизмат турларига киради. Кириш жойларини, тоғни ва бошқа жойларни таъмирлаш зарурати пайдо бўлса, қўшимча шартнома тузилади. Бу ишлар бўйича ширкатнинг захира фондидан ҳақ тўланади, у ажратмаларнинг 20 фоизини ташкил қилади. Қўшимча хизматларга шартнома тузиш олдидан биз ширкатга унинг ўзига танлаш имкониятини бериш учун бошқа ташкилотларда шунга ўхшаш ишларнинг қиймати тўғрисида ахборот тақдим қиламиз.

Бошқа харажатларни олиб кўрайлик.

Масалан, ертўлаларга санитария ишлови бериш учун ҳар ойда 2 минг сўм сарфлаш назарда тутилган. Бизга топширилган бу хизмат йил давомида ширкатга 24 минг сўмга тушади. Ертўлаларни ширкатнинг ўзи дориланганда бу иш уларга 30-40 минг сўмга тушарди. Ёки ахлатни олиб кетишга ҳақ тўлаш сметасини олайлик. Ширкат мустақил равишда контейнерга буюртма

берса, бир йилда 30 минг сўм тўлашига тўғри келарди. БК бу хизматга ҳар ойда бир ярим минг сўм сарфлашни режалаштирган, бир йилда бу 18 минг сўм бўлади. Фарқи катта.

СИЗГА РАҚОБАТЛИ ТАКЛИФ

БК билан шартнома асосида ишлаш тарафларнинг масъулияти белгиланиши билан ҳам манфаатлидир. Агар, мисол учун, том сифатсиз таъмирлан-

ган бўлса, шартномада бундай ҳолларда компания камчиликларни ўз ҳисобидан тўғрилаши назарда тутилади. Бу ҳам жуда муҳим.

Бирор ишни бажариш учун қурилиш материалларини харид қилишдан аввал бозорни ўрганамиз ва ундаги нархларни аниқлаймиз. Рақобат варақаси тузиб, унда биз учун зарур қурилиш материалларини сотаётган ташкилотлар рўйхатини кўрсатамиз, уларнинг нархини келтирамыз, уларнинг қаерда жойлашганини, телефон рақамларини қайд этамыз. Бир сотувчида, масалан, бир тонна битум 300 минг сўм турса, бошқасида 340 минг сўм. Кимдандир бир ўрам рубероидни 14 минг сўмга, бошқасидан 9 минг сўмга сотиб олиш мумкин. Қисқаси, биз хизматлар бозорида адашмаслиги учун ширкатларга ёрдам берамыз, нима нарса қаерда қанчадан сотилаётганини хабар қиламыз, тавсия этилаётган нархларни товар-хом ашё биржасидаги нархларга таққослаймиз. У ёки бу материални қаердан, қандай нархда сотиб олишни ширкатнинг ўзи узил-кесил ҳал қилади. У товар сотувчига кўнғироқ қилиб, биз юборган ахборотни текшириши мумкин. Бу эса мижозларда БК ҳаракатларидан шубҳа туғилмаслиги учун ошкораликни таъминлайди. Ширкатнинг ўзи материалларни танлашга доимо шундай ёндаша оладими?

ҚАРС ИККИ ҚЎЛДАН

Ширкат БК билан шартнома тузиб, умумий мулкка хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш билан боғлиқ кўп ташвишлардан қутулади. Улар пулни ҳисоблашади ва шунга мувофиқ хизматларга буюртма беришади. Шу сабабли ХУМШ аъзолари билан ишлашга, уларни ўзини ўзи бошқаришга фаолроқ жалб этишга, қарздорлар билан ишлашга ва хабардорлик даражасини оширишга кўпроқ вақт ажрата олади.

Компания бошқарувга қарздорлар тўғрисида ахборот беради, у эса, ўз навбатида ХУМШ фаоллари билан бирга уларга таъсир ўтказади, қарзни тўлаш зарурлиги тўғрисида БК тайёрлаган огоҳлантириш хатларини жўнатади. Агар бу нарса таъсир қилмаса, компания ширкат номидан қарздорларни судга беради. ХУМШ раҳбарлари учун бу ҳол жуда муҳим, чунки судма-суд юришга уларнинг вақти йўқ, ўз ҳуқуқларини қаттиқ туриб ҳимоя қилишга ҳуқуқий саводлари етишмайди. Компания суд қарорлари бажарилишини ҳам кузатиб боради. Уйлардан бирида квартира эгасининг қарзи катта эди, суд ижрочилари қарзни узиш ҳисобига унинг мол-

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

мулкини хатга ола бошладилар. Қарздор ярим соат ичида пул топди ва қарзини тўлади. Бу мисол воқеани кузатиб турган ширкат аъзолари учун яхши сабоқ бўлди. Ширкатнинг муштакил равишда бунга эришиши қийин.

ЎСИШ КАСАЛЛИГИ

ХУМШ, айтайлик, томни таъмирлаш учун қурилиш ташкилоти билан шартнома тузишга ҳақли, албатта. Лекин қурилиш ташкилотининг солиқ имтиёзлари йўқлигини ёдда тутиш лозим. Ширкатга хизмат кўрсатишда эса БКнинг ана шундай имтиёзи бор. Демак БК хизматларининг қиймати анча арзон.

Бизнинг БК хизматларининг қиймати ҳисоблаб ёзиладиган бадалларнинг 50 фоизини ташкил қилади. Нега ҳақиқатда йиғиладиган пулнинг эмас, ҳисобланган пулнинг 50 фоизи? Чун-

ки ҳақиқатда йиғиладиган пул бир жойда 70-80 фоиз, бошқа жойда 100 фоиз бўлиши мумкин. Лекин биз хизмат кўрсатар эканмиз, уни 70-80 фоиз эмас, тўла бажарамиз. Ширкат одамлар билан ишлаб, бадаллар 100 фоиз тўпланишига эришиши керак.

«Коммуникабельность» штатида 10 киши бор. Хизмат кўрсатиладиган уйлар унча кўп эмас, шу сабабли ходимлар кўшимча ишларни ҳам бажаришди. Бу эса биз учун қулай – бир кишидан талаб қилиш осонроқ, ходимларга пул ишлашга имкон берамиз, улар четдан иш топишга ҳаракат қилишмайди. Пайвандчи штатидан воз кечдик. Зарурат пайдо бўлса, у билан аниқ иш ҳажмини бажаришга меҳнат шартномаси тузамиз, унинг буюртма келишини кутиб ўтириши биз учун фойдали эмас.

Менимча, бир уйли ширкатлар-

нинг кўпи ҳозир ўсиш касаллигини бошидан кечирмоқда. Штатдаги ходимлар бўлишига ҳаракат қилишмаяпти, лекин профессионал БКларнинг хизматидан фойдаланишга ҳам шошилишмаяпти. Қўлида нақд пул бўлгани учун кўп қаватли уйга хизмат кўрсата оламиз деб ўйлашади. Лекин қонун талабларининг бузилишига йўл қўйиш мумкин эмас. Кўп қаватли уйдан ўзи хоҳлаганча фойдаланишга йўл қўйиб бўлмайди. Акс ҳолда бир неча йилдан сўнг уйнинг техник ҳолати ёмонлашиши, демакки уни асрашга харажатлар ҳам кўп марта ошиб кетиши мумкин. Менимча, одамларнинг ҳуқуқий саводи, ўзларининг амалда мулкдорлигини англаши ошиб борган сари улар ҳар ким ўз ишини профессионал даражада бажариши лозимлигини тушуниб етадилар.

КИМ КИМДАН ҚАРЗДОР?

Татьяна Малюгина, «Муқаддас-коммунал» ширкати бошқарувининг раисаси:

– Биз – 210 квартирали учта уй – катта ХУМШдан ноль даражали қолдиқ билан чиқдик. Лекин картотекага тушган «қадрдон» ширкат бўйнимизга 2,4 миллион сўм қарзни қўйди. Ёш ширкат бўйнидаги бундай юк билан nobуд бўлиши аниқ. Катта бирлашмада пул қаёққа кетгани номаълум эди, одамлар бирор жиддий иш қилинганини кўришмаган. Ҳозир ўзимиз уйларнинг томини, ертўлаларни, ёритиш тизимини тартибга келтиряпмиз. Нима учун бошқаларнинг қарзини ҳам биз тўлашимиз керак? Ахир бу қонунни тўғридан-тўғри бузиш-ку!

Уй-жой мулкдорлари ширкатларини рўйхатга олиш ва ҳисобга қўйиш тартиби тўғрисида низомда (Президентнинг 2005 йил 10 февралдаги «Уй-жой мулкдорлари ширкатлари фаолиятини такомиллаштириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» ПҚ-3-сон қарорига 3-илова) уйларнинг ажралиб чиқиши ва янги ширкат тузиш чоғида эски ХУМШнинг қарзлари унга ўтказилмайди, дейилган. Янги ширкат ажралиб чиққан ХУМШ олдида айрим квартира мулкдорларининг қарзлари бўйича ҳуқуқий ворис ҳисобланмайди. Қарзларнинг мавжудлиги янги ширкат тузишга тўсқинлик қилмайди. Эски ширкат бу қарзларни квартира эгаларидан – ўзининг собиқ аъзоларидан ўзи ундиради, шу жумладан суд орқали ҳам. У ҳар бир қарздор билан алоҳида иш олиб бориши, қарзларни ўз ҳисобига ундириши лозим, янги ХУМШдан эмас. Бу ҳолатда олдинги ширкатнинг ўзидан ажралиб чиққан уйларда ишлар бажарилганини исботлашига, одамлар унга бадал тўлашдан нима учун бош тортишганини изоҳлашига тўғри келади.

Бажарилган иш ва хизматлар учун ҳақ тўлашнинг нақд пулли ва нақд пулсиз шакллари ўртасидаги фарқ жуда катта. Масалан, пул ўтказиш йўли билан вентиль, зулфин сотиб олиш икки баравар қимматга тушади. Кўп ширкатларда аҳвол ночор, шу сабабли қайднома бўйича нақд пул тўплашади. Лекин бу нарса қонунни бузиш бўлмай-дими? («Ҳақини иш билан тўлайман» материалига қаранг – **муаллиф**).

*1991 йилгача қурилган уй-жойларнинг ички муҳандислик коммуникациялари ва умумий фойдаланиш жойларини мукамал таъмирлаш ишларини маблағ билан таъмирлаш тартиби тўғрисидаги низом. МВ, МБ бошқаруви, ДСҚ, «Ўзкоммуна-хизмат» агентлигининг Адлия вазирлиги томонидан 2004 йил 14 сентябрда 1408-сон билан рўйхатдан ўтказилган қарори билан тасдиқланган.

ЯНГИ КИЧИК ВА БИР УЙЛИ ШИРКАТЛАРНИНГ МУАММОЛАРИ ЎЗ ЕЧИМИНИ КУТМОҚДА:

• ўзаро мажбуриятларни янада жиддий ишлаб чиқиш, катта ширкатдан уй (уйлар) ажралиб чиқиши ва муштакил ХУМШ ташкил қилиш чоғида қарзларни тақсимлаш зарурлиги;

• кўп квартирали уйлардаги турар жой мулкдорларининг умумий мулкига хизмат кўрсатиш, таъмирлаш чоғида материаллар, хизматлар ва ишлар учун ҳақ тўлашнинг нақд пулли ва нақд пулсиз шакллари ўртасидаги узилиш;

• квартира эгаларининг депозит ҳисобварағида жамланадиган мақсадли жамғармаларини бошқа ташкилотлар тасарруф қилиши;

• ХУМШ кучи билан капитал таъмирлаш чоғида депозит маблағлардан фойдаланишдаги қийинчилик;

• 1991 йилгача қурилган уй-жойларни капитал таъмирлаш ишларини маблағ билан таъминлаш тартиби тўғрисида низомни бузиш, оқибатда бюджет маблағидан сарфларнинг самараси камаяди;

• агар уй давлат маблағларини жалб этиб капитал таъмирлаш дастурига кирмаган бўлса, бир уйли янги ширкатларнинг ўз ҳисобидан том ва муҳандислик коммуникацияларини капитал таъмирлашнинг қийинлиги;

• умумий мулкни таъмирлашга ХУМШни имтиёзли кредитлаш механизмининг такомиллаштириш зарурлиги;

• айрим уй (уйлар)нинг ширкатдан чиқиши чоғида мулкдорларнинг бу уйни капитал таъмирлашга тўплаган мақсадли маблағининг бир қисми амалда янги тузилган ширкатга берилмайди, бу эса «Хусусий уй-жой мулкдорларининг ширкатлари тўғрисида»ги Қонунга зид;

• ХУМШ раҳбарлари ва бошқарув аъзоларининг турли мажлисларда иштирок этиши билан ишдан чалғиши;

• бошқа ташкилотларнинг бир уйли ва кичик ХУМШларнинг ишларига аралашуви.

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

ҲАҚИНИ ИШ БИЛАН ТЎЛАЙМАН

Январда биз катта ширкатдан чиқдик ва 48 квартирали уй базасида янги ХУМШ ташкил қилдик. «Хусусий уй-жой мулкдорларининг ширкатлари тўғрисида»ги Қонуннинг 30-моддаси турар жой мулкдори мажбурий бадалларининг бир қисмини умумий харажатларда иштирок этишнинг бошқа тури билан алмаштириш мумкинлигини назарда тутишини биламиз. Амалда буни қандай амалга ошириш мумкин? Бизда ХУМШнинг бир неча аъзолари тўлов ўрнига ҳудудни тозалаш истагини билдиришди. Уларни фаррош сифатида ишга қабул қилиб, барча солиқлар ва ажратмаларни мажбурий равишда иш ҳақларидан ушлаб қолиш керакми?

А.Бирюкова,
«Nadejda-Lybov-kommunal»
ХУМШ раиси.
Тошкент шаҳри.

– Бу масала ширкат раҳбарларини ҳам, аъзоларини ҳам қизиқтиради. «Хусусий уй-жой мулкдорларининг ширкатлари тўғрисида»ги Қонуннинг (бундан кейин – Қонун) 30-моддасида айрим ҳолларда турар жой мулкдорининг уйдаги умумий мулкни асраш бўйича умумий харажатларда ўз меҳнати билан иштирок этиши мумкинлиги тўғрисидаги қарор ХУМШ аъзоларининг умумий йиғилишида қабул қилиниши мумкинлиги айtilган. Бунда риоя қилиш зарур бўлган айрим талабларга эътибор бериш зарур, акс ҳолда ҳаракатларингиз қонунга зид бўлиши мумкин. Аввало уларни амалга оширишда ҳар бир қадам ҳужжат билан мустаҳкамланишига ҳаракат қилинг.

Биринчидан, умумий мулкни асрашга доир ишларнинг тахминий рўйхати, уларнинг ҳажми ва қиймати даромадлар ва харажатларнинг йиллик сметасида кўрсатилади ва умумий йиғилиш қарори билан тасдиқланади. Агар смета ва ишлар режасида мажбурий бадаллар тўлаш ўрнига иштирок этишнинг бошқа турлари билан алмаштириладиган ишлар турларига харажатлар кўрсатилган бўлса, муаммо туғилмайди. Сметада шундай вариант назарда тутилмаган ва умумий йиғилишда тасдиқланмаган, бироқ жойлар мулкдори томонидан режадан ташқари бажарилган бўлса, бу ҳомийлик ёрдами ҳисобланади ва умумий мулкни асраш учун ҳар ойда мажбурий бадаллар тўлашни истисно этмайди.

Қонунда айрим ҳолларда бадалларнинг бир қисмини умумий харажатларда иштирок этишнинг бошқа турлари билан алмаштириш тўғрисида сўз боради. Демак, пул бадалларини тўлиқ алмаштиришга йўл қўйилмайди. Уларнинг таркибида капитал таъмирлашга ҳар ойда 30 фоиз ажратиш, электр энергиясига, ахлатни олиб кетишга, ертўлаларни дорилашга, лифтлар хизматида, иссиқликни таъминлаш тизимини ювиб-тозалашга, ходимларга иш ҳақиға пул тўлаш каби мажбуриятлар борлигини унутмаслик керак. Уларнинг миқдори умумий мулкни асраш ва таъмирлашга режалаштирилган, ҳисобланган ҳамда тасдиқланган харажатлардан келиб чиқиб белгиланади. Шу сабабли сиз аввал-бошданоқ қандай ишларни мулкдорларнинг ўзлари бадал ҳисобидан бажаришларини назарда тутган бўлсангиз, ҳамма иш жойида.

Мажбурий бадалларнинг бир қисмини умумий харажатларда иштирок этишнинг айна қайси турлари билан алмаштириш мумкин? Булар умумий мулкни тутиб туриш ёки таъмирлаш ишлари, материаллар билан ҳисса қўшиш бўлиши мумкин.

Умумий мулкни асрашга сарф-харажатларда «иштирок этишнинг бошқа тури»нинг улуши қанча бўлиши мумкин, деган савол туғилади. Бу нарса сметада қайси иш турлари ва қанча сўмлик ишлар назарда тутилганига боғлиқ. Бу қисм ишнинг умумий смета қиймати-

дан ошиб кетмаслиги лозимлигини ёдда тутиш керак. Масалан, агар сметада томни таъмирлашга 100 минг сўм ажратилган бўлса, шу миқдордан ортиқ бажарилган ишлар ҳомийлик ёрдами ҳисобланади.

ХУМШ аъзоларидан бирортаси мажбурий бадални ҳудудни тозалаш билан алмаштиришни илтимос қилди, дейлик. Сметага қаранг: унда ҳудудни тозалаш назарда тутилганми? Балки ҳудудни одамларнинг ўзлари тозалашга қарор қилишгандир? Бадалларни бу ишларни бажаришга алмаштириш умумий йиғилишда кўриб чиқилган ва тасдиқланган бўлса, ширкат аъзоси бошқарув номига ариза ёзади, бошқарув эса иш ҳажми ва қийматини ҳисоблайди. Иш қиймати сметада 15 минг сўм деб тахмин қилайлик, мулкдор умумий уй-жой майдони учун ҳар ойда 5 минг сўм тўлайди. Ҳудудни тозалаш хизматларини пул кўринишида мажбурий бадаллар тўлаш ўрнига алмаштиришни сўраб ширкатнинг бошқа аъзолари ҳам мурожаат қилишлари мумкин.

Бунда қуйидагича иш тутиш мумкин. ХУМШнинг бир неча аъзоси мажбурий бадал ўрнига уй атрофидаги ҳудудларни тоза тутишни ўз зиммаларига олиш тўғрисида ариза ёзадилар. Бошқарув тегишли қарор қабул қилади. Бу маблағ банк ҳужжатларида кўрсатилмайди, лекин ширкатнинг бухгалтерия ҳужжатларида уй атрофини тозалаш учун киритилган бадал сифатида қайд этилади.

ХУМШ аъзоси моддий ифодада мажбурий ойлик бадал миқдориға тенг ишлар ҳажмини бажаради.

Амалда Қонуннинг бу моддасини қўллашнинг бошқа мисоллари ҳам бор. Айтайлик, ширкатга бирор ишни бажариш, масалан, сув таъминоти устунларини алмаштириш зарур бўлиб қолди, бунга маблағ эса йўқ. Одамлар умумий йиғилишга мажбурий бадалнинг бир қисмини бу ишни бажарганлик учун мажбурий бадаллар тўлашга алмаштириш тўғрисида ариза ёзишади. Ширкатнинг бир неча аъзосидан иборат комиссия алмаштириш зарурлигини асослаб нуқсон ҳақида далолатнома тузади, унинг қийматини ҳисоблайди. Сўнгра қурилиш материаллари сотиб олинади, уларнинг қийматини чеклар тасдиқлайди, сўнгра иш бажарилади. Иш ниҳоясига етгач иш бажарилгани ҳақида ва материалларни ҳисобдан чиқариш тўғрисида далолатнома тузилади, уларга комиссия аъзолари қўл қўядилар. Агар даромадлар ва харажатлар сметасида бундай иш тутиш кўзда тутилган бўлса, шундай қилиш мумкин.

Айтайлик, ширкат аъзоси мажбурий бадаллар бир қисми ўрнига уйини таъмирлашдан кейин қолган материалларни киритмоқчи ёки йўлакни ҳам бирийўла таъмирламоқчи. У бошқарувга ариза билан мурожаат қилади. Бошқарув рухсат бериб, буни баённома билан тасдиқлайди. Техник соҳа мутахассислари ёки бошқарув аъзолари йўлак таъмирлашга харажатларни – бу турдаги ишларни бажаришга қанча материал ке-

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

раклиги, ишнинг ўзи қанча туришини ҳисоблаб, нуқсон ҳақида далолатнома тузадилар. Ширкат аъзоси ўз ҳисобидан киритадиган материалларнинг чекларини тақдим этиш зарур. Иш далолатнома асосида қабул қилинади. Бироқ уни имзолашдан аввал мутахассислар экспертиза ўтказишлари, яъни бажарилган ишлар ҳажми ва уларга харажатларни тасдиқлашлари шарт. Бу ҳақиқатдаги вазиятни билиш учун муҳим – зеро ширкат аъзоси йўлакни таъмирлаганда материалларни кўпроқ сарфлаган ёки, аксинча, тежаган бўлиши мумкин. Сўнгра бажарилган ишлар далолат-

номасига кўра жой мулкдори мажбурий бадаллар бир қисмини тўлашдан озод қилинади, улар у уйда бажарган иш билан қопланади. Бухгалтерия ҳужжатларида бу суммани умумий мулкни тутиб туришга киритиш зарур.

Кўриниб турибдики, турли вариантлар бўлиши мумкин. Лекин, энг муҳими, ширкат аъзоларининг умумий йиғилиши даромадлар ва харажатлар сметасини тасдиқлаш чоғида у ёки бу чизмадан фойдаланишга рухсат бериши керак. Мажбурий бадалларни иш билан алмаштириш аниқ манзилли бўлиши лозим. ●

Тахририятдан. Афсуски, Қонуннинг 30-моддасини қўллаш меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар билан амалда тартибга солинмаган. Мажбурий бадалларнинг бир қисмини уйдаги умумий мулкни асрашга доир харажатларда бошқача иштирок этишга алмаштириш турар жой мулкдорларининг Умумий мол-мулкни, ер участкасини ва хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатининг мол-мулкни сақлаш бўйича жой мулкдорларининг мажбурий бадалларини шакллантиришда харажатлар таркибини аниқлаш ҳамда уй-жой фондига хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш бўйича пудрат ташкилотларининг хизматлари учун рентабелликнинг чекланган даражасини жорий этиш бўйича низомда ўз аксини топмаган («Норма маслаҳатчи»нинг 2007 йил 1 майдаги 18-сонигаги ҳужжатлар пакетида эълон қилинган).

ҲЎЛ ИШЛАР

Кечагина сиз таъмирланган квартирангизда бахтли ҳаёт кечираётган эдингиз, бугун эса... Ҳўл гулқоғозлар девордан кўчиб кетяпти, шип ёрилиб, сув оқа бошлади, гилам ҳўл бўлди, чет эл жавони намдан шишиб қийшайиб қолди. Ҳўл бўлиб кетган квартирангизга қараб ачинасиз. Лекин ҳам чекишга вақтингиз йўқ. Ўз қимматли ва севимли уй-жой майдонингизни сақлаб қолиш учун фаоллик билан ҳаракат қилишга тўғри келади.

СИЗНИ СУВГА ЧЎКТИРИШДИ

Биринчи навбатда нима қилиш керак? Аввало сув босиши сабабини (кўшниларида жўмракнинг очик қолиши, уйга кириш жойида сув коммуникацияларининг ёрилиши, томдан чакка ўтиши) аниқланг ва уларни мустақил равишда (кўшнининг квартирасига кўтарилиб, сувни беркитишни сўраш) ёки ХУМШ кучи билан тугатиш (кириш жойида сувни беркитиш, томдан сув оқиши сабабини аниқлаш) зарур.

Сўнгра, вақтни ўтказмай, далолатнома тузиш, унда вақтни, жойни ва квартирага етган шикаст даражасини қайд этиш зарур. Уни ХУМШ ходимлари уй кўмитаси раиси ва кўшнилари билан бирининг иштирокида тузади, улар сув босиш далилини ёзма равишда тасдиқлашлари лозим. Ушбу босқичда етказилган шикастнинг ҳамма турларигина эмас, балки «яширин шикастлар» ҳам далолатномада қайд этилишини кузатиб туриш зарур. Бу нарса сув аста-секин ёриқлардан сизиб ўтиб, 5-6 кундан кейин кутилмаган жойда ҳўл доғ пайдо бўлиши ҳоллари учун қилинади.

Ҳеч қачон квартирани таъмирлашни ана шундай далолатнома тузилмагунга қадар бошланг, акс ҳолда низо юз берганда мазкур аҳволнинг тўлиқ манзарасини акс эттиришингиз мушкул бўлади. Квартирангиз сув босганда у қандай аҳволда қолганини фототасма ёки видеокассетага тушириш яхшироқ бўлади. Агар сув босишига айбдор шахс кейинчалик квартирага зарар етмаган деб даъво қилганда ёки сиздаги фавқулудда ҳолатга алоқам

йўқ, деганда бу «тарихий фильм» катта ёрдам беради.

Шу босқичдаёқ кўшнилари (агар улар айбдор бўлса) билан зарарнинг ўрнини қоплаш миқдори ва усуллари тўғрисида келишиб олишга ҳаракат қилинг. Ўзаро келишганингиздан сўнг шикастланган квартирани тиклашга кириша оласиз. Агар биринчи уринишда келиша олмасангиз, беҳуда музокараларга вақт сарфламанг. Баҳс-мунозарани кейинга қолдириб, ҳаракатни давом эттиринг.

Далолатнома тузинг ва яхшиликча келишиб ўтирмай, квартирангизга етказилган зарарни баҳоланг. Бунинг учун, хусусан, сув босишидан етган зарарни баҳолаш билан ҳам шуғулланадиган ихтисослаштирилган ташкилотга мурожаат қилинг. Ўзбекистон истеъмомчиларнинг ҳуқуқини ҳимоя қилиш жамиятлари федерациясига қарашли «Лойиҳалаш, экспертиза, баҳолаш» шуъба ташкилоти ана шундай хизматлар кўрсатади. Экспертиза учун маълум миқдорда ҳақ тўлашга тўғри келади, лекин бундай ҳужжатсиз иш битира олмайсиз. Айниқса, судга мурожаат қилишга тўғри келса.

Мебель, асбоблар, гиламлар, палослар ва бошқа буюмларга чекларни сақлаб қўйинг. Уларга шикаст етгудек бўлса, шикастни баҳолашда экспертларга ҳам, судда ҳам керак бўлади. Сўнгра ўз далил-исботларингизга экспертиза натижаларини кўшиб, кўшнилари билан келишишга ҳаракат қилинг. Амалиёт сиз қанча кўп қоғоз тўпласангиз, таклифингиз шунча ишончли бўли-

шини кўрсатади. Зарарни қоплаш миқдори ва усулини ўзаро келишиб, хотиржамлик билан квартирани бевосита таъмирлашга киришасиз.

Агар бу гал ҳам ҳодиса айбдорлари билан келиша олмасангиз, даъво билан судга мурожаат қилишга тўғри келади. Турар жойларга етказилган зарарни тўлаш учун жавобгарлик «Хусусий уй-жой мулкдорларининг ширкатлари тўғрисида»ги Қонуннинг (бундан кейин – Қонун) 39-моддасида ҳамда Турар жойлар ва уй атрофидаги ҳудудларни сақлаш ва улардан фойдаланиш қоидаларида* назарда тутилган. Бунинг юрист ёрдамида қилиш яхшироқ, у сизнинг барча кўшимча харажатларингизни (шу жумладан – юристга қилинган) ҳисобга олиб, кўшнингиздан тегишли суммани ундиришда сизга ёрдам беради. Лекин аввало юристнинг ўзига ҳақ тўлашингизга тўғри келади. Агар кўлингиздан келса, қонун билан қуролланиб, ўз ҳуқуқларингизни ҳимоя қилинг. Истеъмомчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш шахар ёки туман жамиятида сизга даъво аризасини тўғри ёзишда ёрдам беришади. Айрим жамиятлар судларда истеъмомчилар номидан қатнашиб, уларнинг манфаатларини ҳимоя қилади.

Афсуски, судлашиш баъзан йиллаб давом этади ва ҳеч қандай сезиларли натижа бермайди. Ўз мол-мулкни қонунга мувофиқ ва барча кутилмаган ҳолларни ҳисобга олиб аввалдан суғурталаган кишилар кўшимча маънавий ва моддий чиқимлардан холи бўладилар. Квартирани, унинг бе-

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

заклари ва муҳандислик жиҳозларини эҳтимолий хатарлардан суғурталаш манфаатларингизнинг ишончли ҳимоячисига айланиши мумкин.

Юқорида айтилганларнинг ҳаммаси сизнинг уй-жой майдонингизга зарар етган ҳолларга тегишлидир. Бироқ кўпинча бунга қарама-қарши ҳолларга ҳам тўқнаш келамиз. Бирор сабаб билан сиз ўз квартирангизнигина эмас, қўшнилари квартирасини ҳам сувга бостирган вазиятлар маънавий ва молижавий жиҳатдан анча мураккабдир.

СИЗ СУВ БОСТИРГАНИНГИЗДА

Афсуски, шундай бўлди. Сиз ишга кетаётиб жўмакни беркитишни унутдингиз ёки қувурингиз ёрилиб кетди... Сув босиши сабаблари турли хил бўлиши мумкин, натижада ўз квартирангизнигина эмас, пастдаги қўшнилари квартираларини ҳам сув босади. Энди жабрланувчи билан муносабатларни аниқлаштиришга, моддий зарарни тўлаш масаласини ва бошқа ёқимсиз жиҳатларни ҳал қилишга тўғри келади.

Хуллас, квартирани сув босишида сиз айбдор бўлсангиз, нималарни билишингиз керак? Юз берган вазиятда биринчи навбатда зарарни тўлаш тўғрисида қўшнилари билан келишишга ҳаракат қилинг. Агар музокаралар ҳамжиҳатлик вазиятида ўтса, вазиятга нуқта қўйиш мумкин. Акс ҳолда яна бир марта, лекин бу гал судлашиш жараёнида қўшимча харажатлардан қутулишга ёрдам бера оладиган гувоҳлар иштирокида музокаралар олиб боришга уриниб кўриш керак.

Ҳар қандай ҳолатда ҳам шикаст етган квартирани ўз кўзингиз билан кўришга ҳаракат қилинг. Агар қўшнилари ўз квартирасига киритишга қатъий қаршилиқ кўрсатишса, сиздан кўпроқ пул ундириш ниятини истисно қилиб бўлмайди. Бундай вазиятда етказилган шикаст тўғрисида кўз олдингизда далолатнома тузишни талаб қилинг.

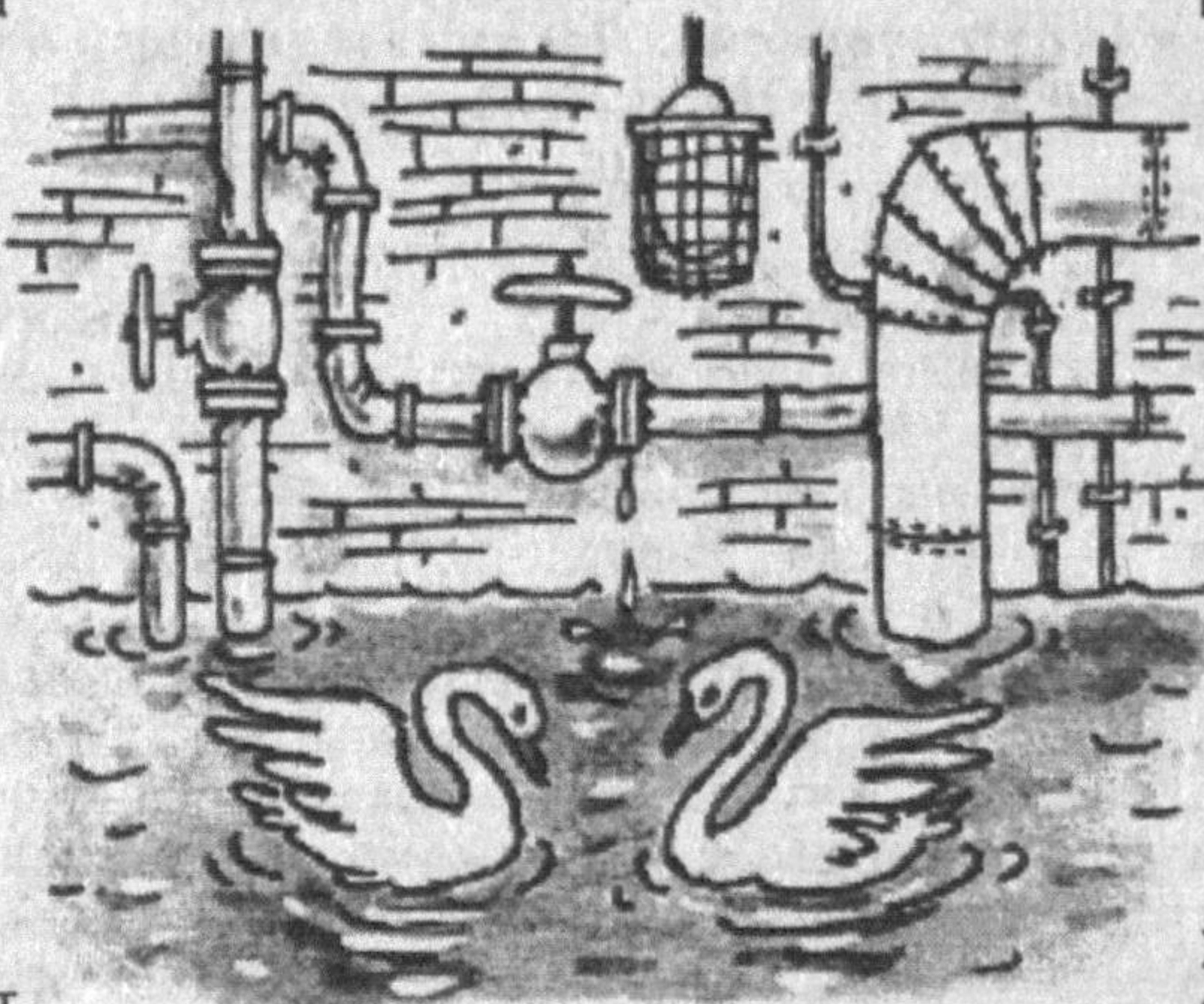
ХУМШга ёзма мурожаат қилиб, сув босган квартирани текширишни сизнинг иштирокингизда ўтказишни сўраб ариза ёзинг. Ушбу хатнинг нусхасини ўзингизда олиб қолишни унутманг. Бундай ҳолатда сизнинг иштирокингизсиз тузилган далолатнома ҳақиқий бўлмайди. Зарарни баҳоладиган ихтисослаштирилган ташкилот экспертиза ўтказганда ҳам худди шундай ҳаракат қилиш зарур. Агар иш барибир судгача етиб борса, баҳолаш натижаларига қараб, балки оқилона битимга келишарсиз.

* Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 28 июндаги «Давлат уй-жой фондиди хусусийлаштириш муносабати билан меъёрий ҳужжатларни тасдиқлаш тўғрисида» 325-сон қарорига 3-илова.

АЙБСИЗ АЙБДОР

Юз берган ҳодисада сизнинг айбингиз борлигига шубҳа туғилса, воқеа бошқача тус олиши мумкин. Масалан, сув босишига квартирангизда ўрнатилган сантехниканинг бузилиши сабаб бўлса, бундай вазиятда вазифангиз ускуналар носозлигини исботлашдан иборат бўлади. Бунинг учун тегишли экспертиза ўтказилади. Балки сиз сотиб олган сантехниканинг йўриқномада айтилмаган камчиликлари мавжудлигини, яъни унинг браклигини исботлай оларсиз.

Квартирангиздаги сантехника ХУМШ ходимлари, бошқарувчи компания ёки бошқа ташкилотлар, масалан, сув босишига сабаб бўлган сантехникани сиз сотиб олган дўконнинг мутахассислари томонидан ўрнатилганини исботлай олсангиз, қўшимча харажатлардан қутулишингиз ҳам мумкин. Табиийки, бундай ўрнатиш далили тегишли ҳужжатлар билан тасдиқланиши лозим. Хизматга ҳақ тўлаш қвитанцияси, олди-сотди шартномаси ана

шундай ҳужжатлар бўла олади. Бундай ҳолда сизга ва қўшнилариңгизга етган зарарни тўлаш ускунани тайёрловчи, уни ўрнатиш ишларини бажарувчи ёки сотувчи зиммасига тушиши мумкин.

ОБРЎСИ ТЎКИЛГАН ХУМШ

Ва ниҳоят, авария ХУМШ айби билан юз берган вариантни олайлик. Бундай ҳолда сизга ва қўшнилариңгизга етказилган зарарни ширкат тўлаши керак. Агар сиз эски қувурлар исталган вақтда ёрилиш хавфи мавжуд бўлган, томдан чакка ўтаётган уйда яшаётган бўлсангиз, ХУМШга таъмирлашни талаб қилиб, тез-тез ёзма ариза беринг, бу аризаларнинг нусхаларини албатта сақлаб қўйинг. Агар иш судга етиб борса, улар уйни сув босишида ширкат айбдорлигини исботлашда сизга қўл келади.

Квартирани сув босса, сувни тўхтатиш-

га ҳаракат қилинг, сўнгра ХУМШ ходимини чақиринг, у авария далилини қайд этиши, авария мавжудлиги ҳақида далолатнома тузиши лозим. Бу ҳужжатнинг бир нусхасини албатта ўзингизда олиб қолинг. Далолатнома тузилгандан сўнг моддий зарарни тўлаш тўғрисида ширкат билан музокара бошласа бўлади. Унга пухта тайёргарлик кўриш лозим, чунки бу ишда хис-туйғуларнинг ўзи етарли эмас. Ишонч билан иш юритишга ҳаракат қилинг. Сиз ХУМШ раҳбарини қувур ёки томни таъмирлашни сўраб ширкатга бир неча бор мурожаат қилганингизни, қўлингизда бу мурожаатларни тасдиқловчи ҳужжатлар мавжудлигини, бу аризалар бўйича ҳеч иш қилинмаганини, бу эса «Хусусий уй-жой мулкдорларининг ширкатлар тўғрисида»ги Қонунни бузиш эканини айтинг. Сиз сув босиши оқибатида етган моддий зарарни тўлашни талаб қилиб судга мурожаат қилишга ҳамда маънавий зарарни тўлашни талаб қилишга ҳақлисиз.

Бундай ҳолларда дарҳол сиз умумий мулкни асрашга мажбурий бадалларни ўз вақтида тўлаганингиз ёки тўламаганингиз масаласи кўтарилади. Агар сиз тўловлар бўйича қарздор бўлсангиз, вазият сизнинг фойдангизга ҳал бўлмаслиги мумкин. Қувурларни бутунлай алмаштиришни талаб қилиш учун тўловларни ўз вақтида амалга ошириш лозим, бўлмаса бу иш қайси маблағ ҳисобидан бажарилади?

Сиз ширкатга масалани тинч йўл билан ҳал қилишнинг яна бир вариантыни таклиф қилишингиз мумкин. ХУМШнинг лоқайдлиги натижасида етган зарарни баҳолаб, ширкат бошқарувига умумий мулкни асрашга мажбурий бадалларни тўлаш бўйича етказилган зарар миқдорида қайта ҳисоблаш шарти билан ўзингиз таъмирлашингизни ёзма равишда таклиф қилинг. Бу ҳақда умумий йиғилиш қарор қабул қилиши керак (Қонуннинг 30-моддаси). Агар шундай қарор қабул қилинса, уни сизга ёзма равишда беришни талаб қилинг.

Тинч йўл билан келиша олмасангиз, судга мурожаат қилиш учун ҳужжатларни тайёрлаш навбатдаги қадамингиз бўлади. Бунда сизга шундай масалалар бўйича ихтисослашган юрист ёрдам беради. Судга мурожаат қилинган ҳолда сўз моддий зарарни қоплаш тўғрисидагина эмас, балки маънавий зарарни компенсациялаш тўғрисида ҳам бориши мумкин.

Сув босиш оқибатларини етказилган зарар экспертиза қилинмагунча бартараф қилманг. Экспертиза ўтказилиб, смета ҳужжатлари тузилгандан сўнггина авария изларини тугатишга киришингиз мумкин.

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

ҲАММАГА ҲИСОБЛАГИЧ ҚЎЙИЛАДИ

Иқтисодий ислохот аҳолига коммунал хизмат кўрсатиш тармоғини бозор муносабатлари томон буриб юборди, бу эса босқичма-босқич узоқ давом этадиган жараёндир. Унинг муваффақияти унда уй-жой мулкдорларининг ҳам, мулкчилик шакли турлича бўлган, аҳолига коммунал хизмат кўрсатадиган корхоналарнинг ҳам иштирокига бевосита боғлиқдир. Одамлар уй-жой-коммунал хўжалигини ислоҳ қилишнинг моҳиятини тўғри тушунишлари, унга уй-жой ва коммунал хизмат ҳақини навбатдаги ошириш деб қарамасликлари керак. Бюджетнинг ошкоралигини таъминлаш зарур: уй-жой эгаси унинг пули қаерга ва нимага сарфланаётганини билиши керак.

Аҳолини юқори сифатли хизматлар – сув таъминоти, канализация, иссиқлик ва газ билан таъминлаш, қаттиқ маиший чиқитларни бошқариш дастури аста-секин ҳаётга жорий этилмоқда. Буларнинг ҳаммаси аҳолининг ижтимоий ҳимояланмаган табақаларини ана шу ҳаётий муҳим хизматлар билан таъминлашга боғлиқлиги муҳимдир.

Сўнгги ўн йилликда мамлакат коммунал хизмат кўрсатиш тизимига катта маблағ сарфланди, бу уй хўжаликларида ҳам, хизмат кўрсатувчилар ва уларнинг сифатида ҳам акс этди. Ҳозир республикада амалга оширилаётган Осиё тараққиёт банки иштирокидаги «Гулистон, Жиззах ва Қарши шаҳарларини сув билан таъминлаш тизимини такомиллаштириш», Жаҳон тикланиш ва тараққиёт банки кўмагидаги «Бухоро ва Самарқанд шаҳарларини сув билан таъминлаш» лойиҳалари ва бошқа лойиҳалар ҳам ана шунга қаратилган.

Коммунал хизматдан фойдаланишда шаҳар ва қишлоқ ўртасидаги тафовутнинг анча камайгани ҳам ижобий ҳолатдир. Бу қишлоқ жойларни ривожлантиришнинг асосий шартидир.

Ўтган асрнинг охирида Орол минтақасидаги экологик кризис Ўзбекистонда ичимлик сув таъминотининг манбаи ҳисобланган чучук сув захираларининг 30%и йўқолишига олиб келди. Республика ҳудудида унинг бир хил тақсимланмагани ичимлик сув таъминоти тармоғини ривожлантиришнинг ўзига хос хусусияти билан изоҳланади. Жумладан, маҳаллий сув таъминоти билан бирга бизда сифатли ичимлик сувни бир манбадан иккинчисига магистрал сув қувурлари орқали ўтказишга асосланган минтақалараро сув таъминоти усули кенг тарқалган. Сув табиатнинг бебаҳо эҳсонигина эмас, катта меҳнат самараси эканини фуқароларимиз тушунишлари лозим.

Ҳозирги вақтда ҳисобга олиш ускуналарини ўрнатиш сув таъминоти бўйича ижтимоий сиёсатни амалга ошириш чораларидан биридир, чунки аҳолининг коммунал маҳсулотлар ва хизматларга ҳақ тўлаши миқдор ва сифатга асосланиши лозим.

Президентнинг «Ўзбекистон Республикаси уй-жой фондини совуқ ва иссиқ сув ҳисоблагич асбоб-ускуналари билан жиҳозлаш» инвестиция лойиҳасини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида» қарори (2007 йил 3 январь, ПҚ-553-сон) ҳам республикада сув истеъмолини тартибга солишга қаратилган. Бу лойиҳани амалга ошириш учун ХХР ҳукумати Ўзбекистонга ШХТ мамлакатлари учун бериладиган имтиёзли кредит линияси очди. Кредит 20 йилга мўлжалланган бўлиб, беш йили имтиёзли даврдир. Контрактни молиялаш «Ипотека-банк» акциядорлик тижорат банкининг кредити ҳисобидан амалга оширилади.

Қарор билан Ўзбекистон Республикаси уй-жой фондини совуқ ва иссиқ сув ҳисоблагич асбоб-ускуналари билан жиҳозлаш» лойиҳасини амалга ошириш доирасида кўп хонадонли ва яқка тартибдаги турар жой биноларида совуқ, иссиқ сув ҳисоблагич узелларини сотиб олиш, ўрнатиш ва ишга тушириш тартиби тўғрисидаги низом тасдиқланди.

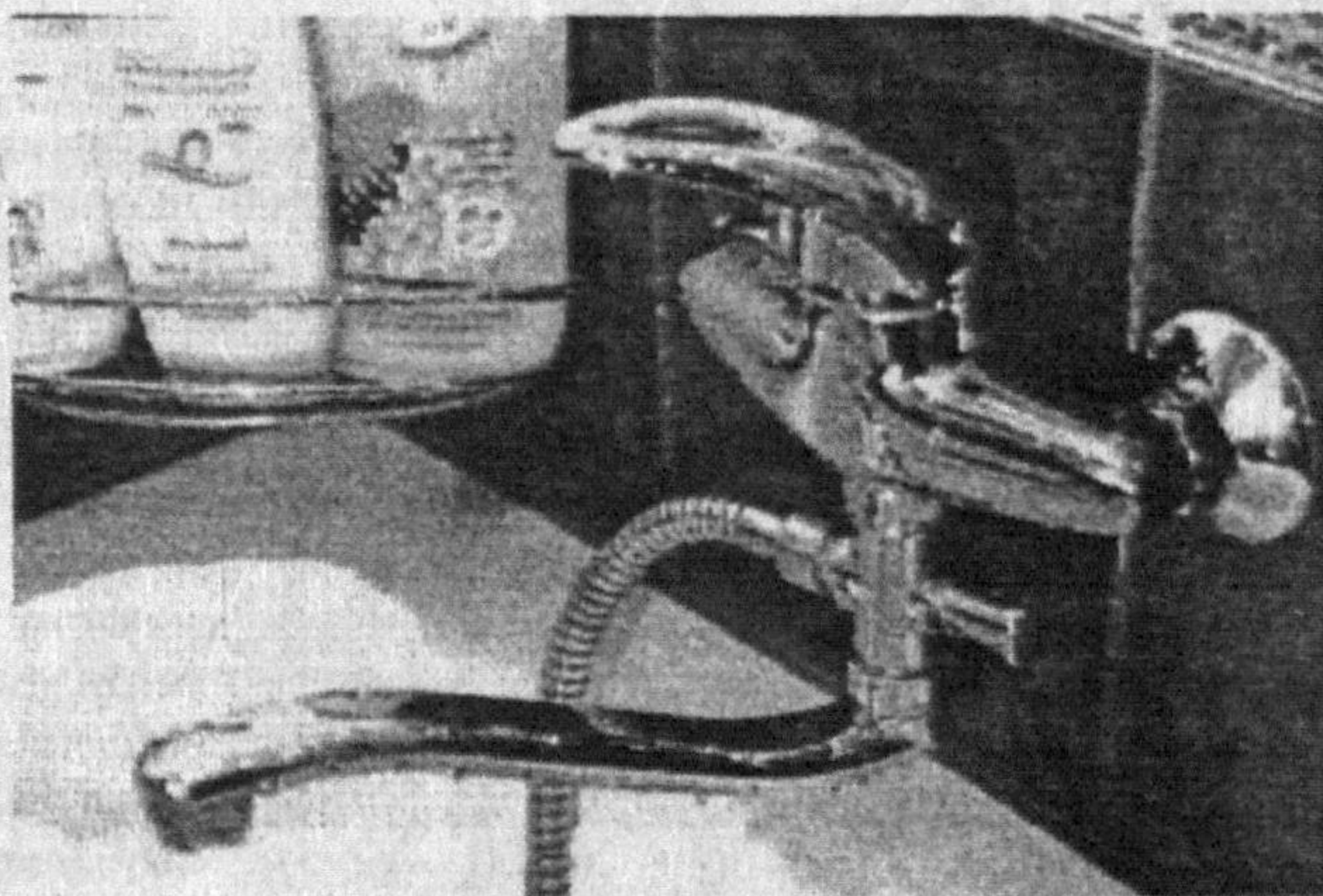
«Сувни ҳисоблаш узели» – бу истеъмоличининг сув таъминоти тизимига ўрнатиладиган қурилма бўлиб, у золдирли кран, фильтр, сув ҳисоблагич ва қўшимча орқа клапандан иборат. Уларда Ўзбекистон Республикаси мувофиқлик сертификати мавжуд бўлади. Сув

ҳисоблагич ҳимоя тўри билан таъминланиши ва у сув кирадиган патрубккага ўрнатилиши лозим.

Ҳисоблагичнинг иш ҳарорати 5-30°C оралиғи билан қисқа муддат 40°C га кўтарилиши мумкин. Иссиқ сув ҳисоблагичи эса 30-90°C га чидаши, қисқа муддат 95°C га бардош бериши лозим.

Низом молиялаш, сув ҳисоблагич узелларини сотиб олиш, ўрнатиш ва ишга тушириш тартибини, кредит маблағидан белгиланган мақсадда самарали фойдаланиш учун жавобгар бўлган «Ўзкоммунахизмат» агентлиги ва лойиҳани бажарувчи Хитойнинг «China National Machinery Import & Export Corporation» корпорацияси ҳамда совуқ ва иссиқ сув етказиб берувчилар ва уларнинг истеъмолчилари муносабатларини белгилайди.

Сув ҳисоблагичлари ва уларни ўрнатиш шароитлари халқаро стандартлар талабларига мос бўлиши лозим, уларга бутловчи материаллар ISO 9001 сифат бошқариш тизими сертификатларига эга бўлган ишлаб чиқарувчи компаниялардан олинадиган; ҳисоблагичларнинг сифат кўрсаткичларини гидравлик ва бошқа синаш параметрлари улар ўрнатилгандан сўнг камида 10 йил давомида тасдиқланади. Сув ҳисоблагичнинг кафолат муддати ўрнатилган пайтдан бошлаб камида 4 йил. Низомнинг бандларидан бирида Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимият-▶

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

«лари сув ҳисоблагичлари ўрнатиш зарурлиги тўғрисида аҳоли орасида тарғибот-тушунтириш ишларини ташкил этиши белгилаб қўйилган. Хусусий уй-жой мулкдорларининг ширкатлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари коммунал хизмат етказиб берувчиларнинг вакиллари билан биргаликда аҳолига ҳисоблагич кўрсаткичлари бўйича сувга кам ҳақ тўланишини, ҳисоблагич ўрнатилган жой очиқ бўлиши лозимлигини тушунтирадилар. Улар кам таъминланган оилаларга ҳисоблагич ўрнатиш учун ҳақ тўлашда моддий ёрдам кўрсатадилар.

Англияда сувдан тежаб фойдаланишга талаблар тобора кўпроқ компанияларни уй-жой эгаларига ҳисоблагичларни текинга ўрнатишга мажбур қилмоқда.

Мамлакатимизда ҳисоблагич кредитга ўрнатилади. Дастлабки бадал сув ҳисоблагич узели умумий қийматининг 15%ини ташкил қилади ва у етказиб берувчининг махсус жамғариладиган ҳисоб варақасига ўтказилади. Қолган 85%и 47 ой давомида ҳар ойда барабар улўш билан тўлаб борилади. Истеъмолчи хоҳишига кўра узел учун муддатидан олдин ҳақ тўлашига йўл қўйилади.

Сув ўлчагич узеллари қийматини тўлаш, уни ўрнатишга ҳақ тўлаш, сувга ҳақ тўлаш, жумладан сув ҳисоблагичдан фойдаланиш ва техник хизмат кўрсатишга ҳақ тўлаш тартиби истеъмолчи билан сув етказиб берув-

чи ўртасида тузиладиган шартномада белгиланади.

Уй-жойга эгалик қилиш ҳуқуқига эга бўлган истеъмолчи – жисмоний шахсининг сувни ҳисоблагич ўрнатилишидан олдинги ва кейинги ҳуқуқлари ва жавобгарлиги қандай? Улар қуйидагилардан иборат:

– иш учун тўсқинлик қиладиган барча нарсаларни бартараф этиб, сув ҳисоблагич ўрнатиладиган жойга бемалол уланишни таъминлаш;

– шартнома асосида сувни ҳисоблаш узеллари ўрнатилгани учун «Ўзкоммунхизмат» агентлиги ва иссиқ-совуқ сув билан таъминлаш ҳудудий корхоналарининг кредитни ташкил этиш ва унга хизмат кўрсатиш билан боғлиқ чиқимларини ҳисобга олиб, ўз вақтида тўлаш;

– ўрнатилган сув ҳисоблагич узеллари асралиши учун жавобгарлик;

– сув ҳисоблагич узеллари қиймати тўла-тўқис тўлаб бўлингач, унга мулкый эгалик ҳуқуқини олиш;

– сув ҳисоблагични иссиқлик ва сув билан таъминлаш ҳудудий корхоналари орқали вақти-вақти билан текшириш учун «Ўзстандарт» агентлиги ҳудудий бўлинмаларига тақдим этиш.

Кўп квартирали уй маҳаллий иссиқлик ва иссиқ сув билан таъминлашга ўтказилса сув ҳисоблагичга эгалик ҳуқуқи ва қўшимча қарз битими белгиланган тартибда хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатлари (янги сув етказиб берувчи) номига қайта расмийлаштирилади.

Ишлаб чиқариш нуқсонлари ёки ҳисоблагич бузуқлиги аниқланса, лойиҳа ижросиси беш кун ичида ўз маблағи ҳисобидан уни алмаштириши лозим. Сув етказиб берувчига ускунанинг яроқсизлиги ҳақида мурожаат қилган пайтдан бошлаб тўла тиклангунга қадар истеъмолчи олдинги ойда бир кунда қанча сувдан фойдалангани ҳисобга олиниб ўртача ҳақ тўлайди.

Кўрсатилган хизмат учун ҳисоб қуйидаги қоида бўйича қилинади: истеъмолчи ўзи фойдаланган сув ҳажми учун ҳақ тўлайди, унинг ҳажми одатда сув ўлчагич билан аниқланади.

Ҳар биримиз кечаси ва кундузи исталган вақтда сув билан хавфсиз, ишончли таъминланишни хоҳлаймиз. Бунга эришишда қарашларимизни ўзгартиришни, сифат стандартига эришиш масъулият стандартини таъминлашга бевосита боғлиқлигини англашни талаб қиладиган оқилона тариф сиёсати муҳим омил бўлади. *Қиёслаш учун рақамларни келтирамиз: мамлакатимизда бир буханка ноннинг ўртача қиймати – 170 сўм, бир шиша минерал сув – 300 сўм, бир литр совуқ ичимлик сув қиймати Сурхондарё вилоятида 2,5 тийиндан Қорақалпоғистонда – 7,5 тийингача.*

Наталья ВИШНЕВСКАЯ,
«Ўзкоммунхизмат» агентлиги
матбуот котиби.

Долзарб мавзуда суҳбат

УЙИНГИЗ НУРГА ТЎЛСИН

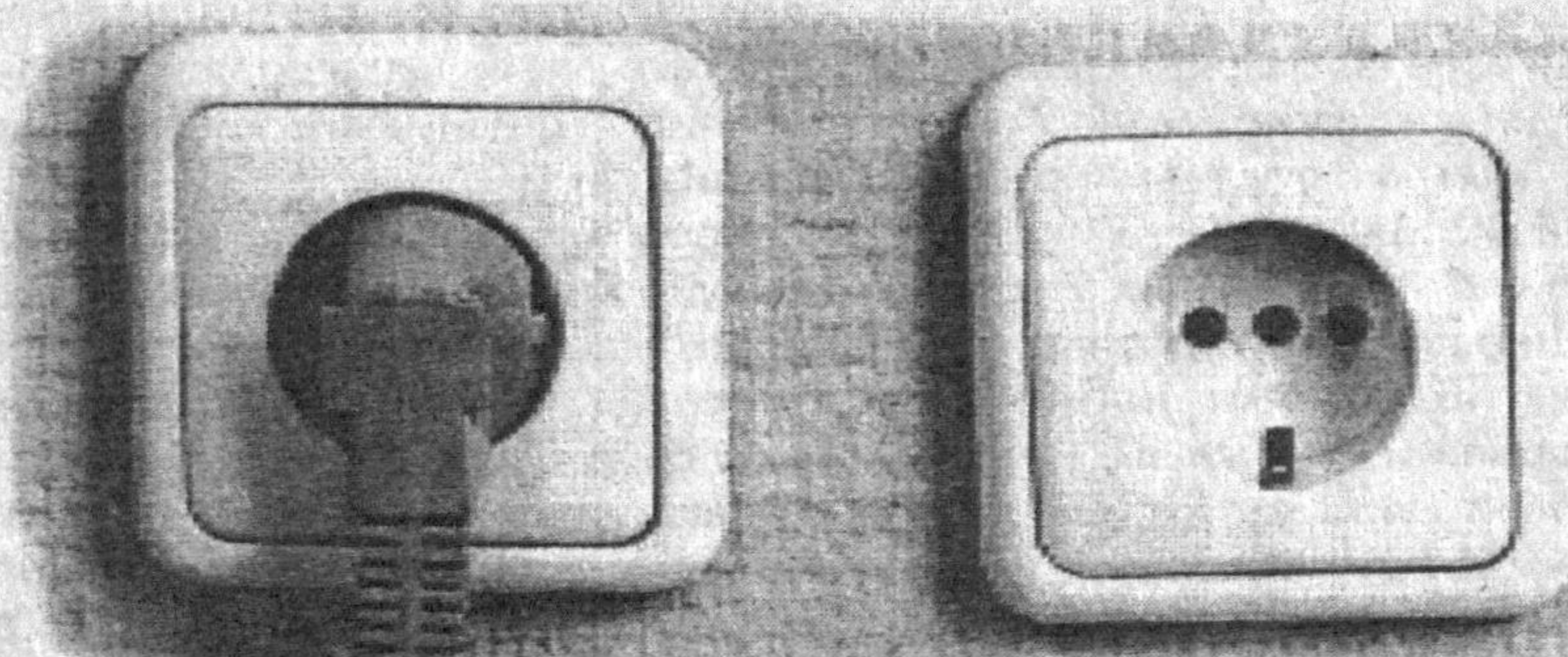
Электр энергиясини етказиб берувчилар билан ўзаро муносабат «дўстона» почтамининг энг ўткир мавзуларидан биридир.

Хусусан, электр энергия учун ҳақ тўлаш, замонавий ўлчов асбоб-ускуналарини ўрнатиш газетхонларда алоҳида қизиқиш уйғотмоқда. Таҳририят уларни «Ўзбекэнерго» давлат акциядорлик компаниясига юборди. Бугун мактублардаги саволларга ДАК раис ўринбосари Алишер ФАЙЗИЕВ жавоб беради.

– Вазирлар Маҳкамасининг 2004 йил 1 ноябрдаги 512-сон қарори билан маиший абонентларга электр энергияни ҳисоблайдиган замонавий ускуналар ўрнатиш дастури тасдиқланган. Дастур нималарни кўзда тутди?

– Дастурнинг асосий мақсади энергия ишлаб чиқа-

риш самарадорлигини ошириш, нобудгарчиликни камайтириш, ёқилғи-энергетика ресурсларидан оқилона фойдаланиш, энергия истеъмол қилишни замонавий электрон ускуналар ва автоматлашган тизимлар ёрдамида ҳисобга олиш ва назорат қилишни такомиллаштиришдир. Дастурда қуйидагилар назарда тутилган:

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

– станциялар, электр тармоқлари, электр энергияни ҳисоблаш ва назорат қилиш тизимлари ускуналарининг ҳозирги ҳолатини инвентаризациялаш;

– электр станцияларида электр энергияси ҳосил қилиш чоғида унинг йўқотилишини асосий ва ёрдамчи ускуналарни янгилаш, алмаштириш, станцияларнинг ўз эҳтиёжи учун электр энергия сарфини камайтириш ҳисобидан қисқартириш;

– электр энергияни узатиш чоғида исроф бўлишини камайтириш, электр тармоқлари иш режимини мақбуллаштириш, 110 – 220 кВт кучланишдаги подстанциялар ва электр узатиш линиялари қуриш;

– тақсимлаш тармоқлари бўйича электр энергиянинг нотехнологик сарфини камайтириш, истеъмолчиларнинг энергия ускуналарига компенсация қиладиган қурилмалар ўрнатиш, республикадаги барча истеъмолчиларни электр энергияни ҳисоблашнинг замонавий ускуналари ва тизимлари билан жиҳозлаш.

– Уни қабул қилиш зарурати нимадан келиб чиққан? Дастур амалга оширилгандан сўнг вазият қандай ўзгариши мумкинми?

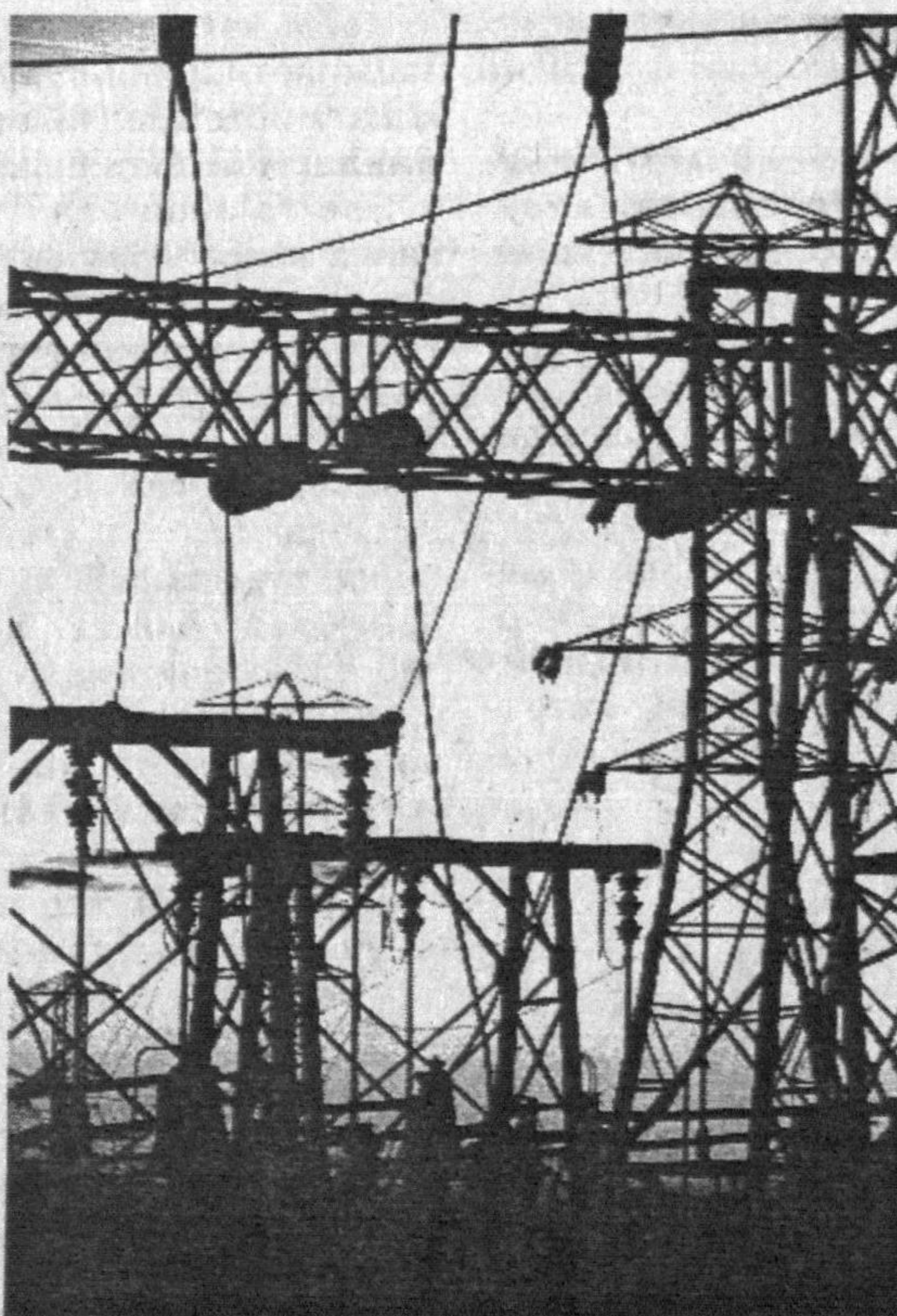
– Ўзбекистон энергия тизими энергетика объектларининг аввал лойиҳалаштирилган ва қурилган электр энергиясини ҳисобга олиш тизими шаклланаётган бозор талабларига жавоб бермайди ва бир қанча камчиликлари бор. Мана, улардан энг муҳимлари.

Электр энергия ҳисоблагичларининг анча қисми эскириб қолган ва замонавий кўп функцияли ҳисоблаш воситаларига алмаштиришни талаб қилади. Кучланиш трансформаторларида ўлчов занжирларида кучланишнинг йўқолиши меъёрий қийматни оширади. Ток трансформаторлари ва кучланиш трансформаторлари иккиламчи занжирларида ток миқдори меъёрий талабларга жавоб бермайди.

Электр энергияни харид қилиш ва сотишнинг баъзи шохобчаларида ҳисоблагичлар йўқ, бу электр энергиясини тижорат тартибда ҳисобга олиш тўғрисидаги меъёрий ҳужжатларнинг талабларига зиддир.

Электр энергиясини тижорат мақсадида ҳисоблаш ускуналари ҳамиша ҳам субъектлар электр тармоқлари балансидаги чегарага ўрнатилмайди. Электр энергияси нобуд бўлиши тўғрисидаги маълумотлар асосан анъанавий равишда маънавий ва жисмоний эскирган телемеханика қурилмалари ёрдамида ҳисоблаш усули билан аниқланади, бу қурилмалар ахборотни қайта ташкил қилишда катта хатоларга йўл қўяди.

Ўлчаш схемаларида паст тоифали аниқликка эга электр ҳисоблагичлардан, кучланиш трансформаторларидан ва токдан фойдаланилади, улар қувват анча пасайган пайтда сезмайдиган ёки линиясиз зона анча кенгайган шароитда ишлайди. Электр энергия ҳосил

қилиш ва истеъмол қилиш тўғрисида оператив ва вақт бўйича синхрон маълумот тўплаш амалга оширилмайди. Электр энергиясини ҳисобга олиш нуқтасидан маълумотни ахборот тўплаш ва унга ишлов бериш марказига юборадиган алоқа каналлари кўп ҳолларда секин ишлайди ёки алоқа бўлмай қолади.

Бу муаммони ҳал қилиш 1996-1998 йилларда бошланди. Бу вақтда компаниянинг барча объектларида ва унинг истеъмолчиларида бир ва уч фазали электр энергия ҳисоблагичларидан фойдаланиларди, улар ҳам эскирган, метрологик нуқтаи назардан уларни талаб даражасида сақлашни ҳисоблагичларнинг метрологик кўрсаткичларини тиклаш ва таъмирлаш учун эҳтиёт қисмлар йўқлиги қийинлаштирарди, уларнинг қийматини ошириб юборарди.

Вазирлар Маҳкамасининг 512-сон қарори билан республика Иқтисод вазирлиги, Молия

вазирлиги ва «Ўзбекэнерго» ДАКнинг 2008 йилга қадар қуйидагиларни босқичма-босқич жорий этиш тўғрисидаги таклифи маъқулланди:

• истеъмолчиларнинг барча тоифаларида электр энергияни ҳисоблашнинг четдан аралашувга имкон бермайдиган, истеъмолчиларнинг қарзи бўлса, электр энергияси манбаидан автомат равишда узиб қўядиган замонавий ускуналарни;

• «Ўзбекэнерго» ДАК корхоналарида электр энергияси истеъмол қилинишини ҳисобга олишнинг интеграцияланган компьютер тизими, уни амалга ошириш ва тармоқларга узатиш чоғида исроф бўлишини назорат қилиш. Бу истеъмол қилинган электр энергияни олисдан ҳисоблаш ва тўловлар вақтида, тўла бажарилаётганини назорат қилиш имконини беради.

Замонавий приборларни жорий этиш истеъмолчилар фойдаланаётган электр энергияни аниқ ҳисобга олиш ва нотехнологик нобудгарчиликнинг олдини олиш имконини беради.

– Электр энергияни ҳисобга олувчи электрон ускуналарининг афзаллиги нимада, улар мавжудларидан нима билан фарқ қилади?

– Электрон ҳисоблагичларнинг асосий хусусияти – юқори даражада пухталиги ва юқори даражада аниқлиги ва метрологик сифатларининг барқарорлигидир; уларни ўрнатиш қулай, кучланиш ва ток диапазони кенг; электр энергияни кам сарфлайди, ҳисоблагич схемаси элементлари ишига рухсатсиз аралашидан ҳимояланган, ҳар бир электрон ҳисоблагичдан импульсли текшириш чиқиш жойи бор, унинг ёрдамида электр энергияни ҳисобга олиш кўрсаткичларини олисдан туриб олиш тизимини автомат тарзда улаш мумкин.

– Замонавий ҳисоблаш ускуналари электр энергияни ўғирлашдан ҳимояланганми?

– Барча электрон ҳисоблагичларда ускунанинг ▶

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

◀ элементлари ишига рухсатсиз аралашишдан ҳимоя мавжуд, бу электр энергия истеъмолининг ҳақиқий манзарасини акс эттиради.

– **Электрон ҳисоблагичларнинг қиймати қандай? Оддий абонентларга, ширкатларга, хусусий мулкдорларга улар кимнинг ҳисобидан ўрнатилади?**

– Электр энергиясининг бир фазали электрон ҳисоблагичлари 21-30 минг сўм атрофида туради. Кўрсаткичи олисдан туриб олинадиган ва бошқариладиган бир фазали прибор 55-80 минг сўм туради. Нархи функциялари сонига боғлиқ.

Энергия билан таъминлаш ташкилотларининг мутахассислари (ёки улар ваколат берган субъектлар) 2006 йил 3 июндан **аҳолига ускунанинг қийматини тўлашсиз ўрнатишмоқда**. Бошқа барча истеъмолчилар ҳозирги вақтда фойдаланаётган ҳисоблагичларни ўз маблағи ҳисобидан алмаштиришлари керак.

Ҳозирги вақтда электр энергия электрон ҳисоблагичларини «Ўзэлтехпром» концернининг «Алгоритм» ОАЖ ва «Электрон ҳисоблагич» Ўзбекистон-Хитой қўшма корхонаси ишлаб чиқармоқда. Улар бир йилда 100 000 ва 250 000 дона ҳисоблагич ишлаб чиқариш қувватига эга.

– **Дастур 2008 йилгача мўлжалланган. Ҳозир у қай даражада амалга оширилмоқда?**

– 2007 йил 1 майгача республика истеъмолчиларига 428176 та бир фазали ва 28 000 та уч фазали ускуна ўрнатилди.

– **Дастурни амалга оширишда уларни ўрнатиш билан боғлиқ муаммолар борми?**

– Бир фазали электрон ҳисоблагичларни жорий этишда асосий муаммо молия масаласидир. Туманларга ва уй ичига мўлжалланган 0,4 кВт ли тақсимлаш тармоқларининг ҳолати бу дастурни амалга оширишни анча қийинлаштирмоқда. Электр энергияни тақсимлаш чоғида энергиянинг исроф бўлишини бутунлай бартараф этиш учун ҳозир уларни қайтадан қуриш лозим.

– **Электрон ҳисоблагичлар ўрнатиш ва ундан фойдаланишда истеъмолчиларга нималарни тавсия қилишингиз мумкин?**

– «Ўзбекэнерго» ДАК бошқаруви Вазирлар Маҳкамасининг «Электр энергиясини сотиш ва фойдаланишни ҳисобга олиш тизимини мустаҳкамлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» 512-сон қарорини амалга ошириш учун **аҳолига** компаниямиз маблағи ҳисобидан электрон ҳисоблагичлар ўрнатишга қарор қилди. Шу муносабат билан 2006 йил 3 июндан оммавий ахборот воситаларида – «Халқ сўзи» ва бошқа газеталарда «Ўзбекэнерго» ДАК электр энергияси электрон ҳисоблагичларини текинга ўрнатиши эълон қилинди.

Истеъмолчилар аҳоли (энергия билан таъминлаш ташкилотларининг рўйхатида турган VII тариф гуруҳидаги истеъмолчилар) **ускуна қийматини тўламасликларини** билишлари лозим.

Электр энергиянинг электрон ҳисоблагичлари сиз қанча энергиядан фойдалансангиз, шунчани ҳисобга олади. Шу муносабат билан компания электр энергия истеъмолчиларига мурожаат қилиб, ҳисоблагичларни алмаштиришга ва янгиларини ўрнатишга тўсқинлик қилмасликни илтимос қилади. Усқунанинг иши тўғрилигига шубҳа туғилса, абонент ҳисоблагични малакали мутахассислар текшириши учун энергия билан таъминлаш ташкилотига ариза беришга ҳақлидир. Савдо шохобчаларида электрон ҳисоблагич сотиб олаётганингизда тўлов чеки беришни ва усқунани сотиб олишга ҳужжатлар орасида кафолатли талонни расмийлаштиришни талаб қилинг.

– **Фойдаланилган электр энергия учун ҳақ тўлашда кўпинча абонентлар билан энергияни таъминловчи ташкилот ўртасида келишмовчилик пайдо бўлади. Бу аввало электр энергиясидан фойдаланиш қоидаларига риоя қилмаслик натижасидир. Қоида бузувчи абонентларга қандай жазо қўлланилади?**

– Гапингиз тўғри, истеъмолчилар билан ишлашда асосий муаммо уларнинг Электр энергиядан фойдаланиш қоидаларини бузишидир (Бу Қоидалар Вазирлар Маҳкамасининг 2005 йил 27 январдаги 32-сон қарори билан тасдиқланган). Қоидаларнинг 136-бандида абонент электр энергиясидан фойдаланишда йўл қўйган бузилиш энергия билан таъминловчи ташкилот вакили ва абонентнинг икки томонлама далолатномаси билан икки нусхада расмийлаштирилиши лозимлиги айтилган. Далолатноманинг бир нусхаси абонентга берилади ва шу билан бир вақтда электр энергиядан фойдаланиш қоида-сини бузган абонент узиб қўйилади.

Тошкентликларга қўлланилган бундай жазодан бир неча мисол келтирамиз.

Ҳамид Сулаймонов кўчасида яшовчи фуқаро А. хонадонида энергия билан таъминлаш ташкилотининг вакили 2007 йил 20 январда ҳисоблагич пломбаси бузилганини аниқлади. Истеъмолчи билан биргаликда шу факт юзасидан икки томонлама далолатнома тузилди ва 70 минг сўмга қайта ҳисоб қилинди ва у эртасига тўланди.

Нихол кўчасида яшовчи истеъмолчи И-ова ўзбошимчалик билан ток қабул қилувчи мосламани электр тармоғига улади. Таъминот ташкилоти вакили 2007 йил 10 январда истеъмолчи билан бирга далолатнома тузди. Қайта ҳисоблаш 250 минг сўмни ташкил этди ва у ўша куни тўланди.

Сағбон кўчасида яшовчи истеъмолчи У-нов уйидаги электр қурилмасини ҳисоблагични четлаб токка улади, бу ҳақда электр таъминоти вакили ва истеъмолчи 20 мартда икки томонлама далолатнома тузиш-

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

ди. Қайта ҳисоблаш 600 минг сўмни ташкил қилди.

Қамарнисо кўчасида яшовчи истеъмолчи Д-ева электр симини ерга улаб, ҳисоблаш прибори дискиннинг айланишини тўхтатиб қўйди. Бу электр энергияни ўғирлашга тенглаштирилади. Бу фактни 2007 йил 23 январда энергия билан таъминлаш ташкилоти вакили аниқлади, икки томонлама далолатномада қайд этилди. Қоида бузувчи қайта ҳисобланган 139 минг сўмни ўша кунни тўлади.

«Ўзбекэнерго» ДАК бўлинмалари электр энергия истеъмолчиларига оммавий ахборот воситаларида электр энергиясидан фойдаланиш қоидаларини мунтазам тушунтирмоқда. Ҳозирги вақтда Ўзбекистон миллий телерадиокомпанияси билан электр энергетикасига бағишланган телекўрсатув ва радиоэшиттиришлар цикли масаласи ишлаб чиқилмоқда.

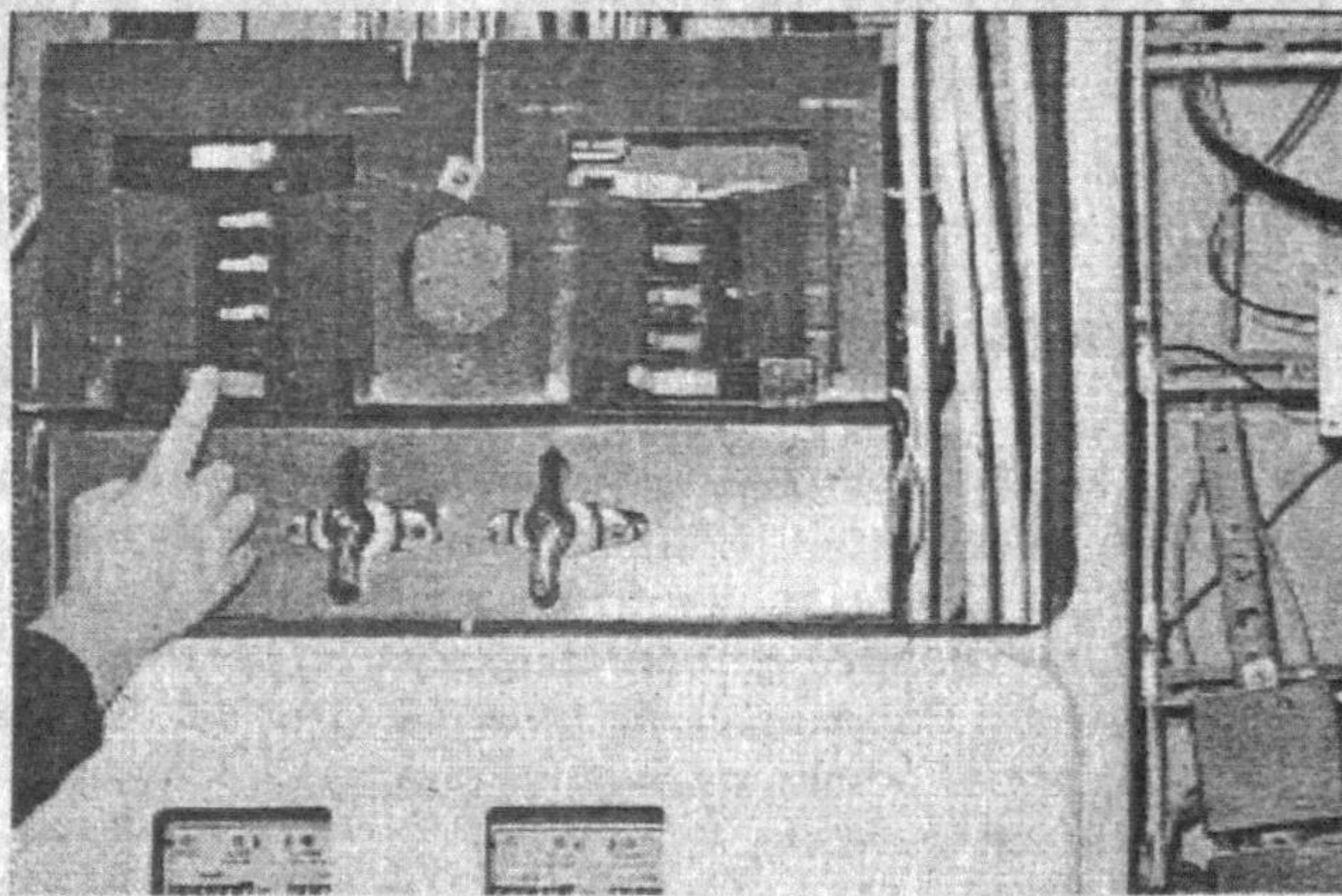
– **Электр ўлчагич ускунаси кўрсатмаларини текшириш чоғида энергия билан таъминлаш ташкилот ходими ва истеъмолчи муносабатлари қандай ҳужжатлар билан тартибга солинади?**

– Абонент ускунаси кўрсаткичларини текшириш чоғида энергия билан таъминлаш ташкилотининг ходимлари Электр энергиясидан фойдаланиш қоидаларига амал қиладилар. Қоидаларнинг 122-банди ҳисоблагич кўрсатмаларини олиш ва олдиндан тўланган пулни ҳисобга олиб тўлов ҳужжатини ёзиш ҳар ойда энергия билан таъминлаш ташкилоти вакили ёки абонентнинг ўзи томонидан амалга оширилиши кўрсатилган, бунда олдиндан тўланган ҳақ қайси давр учун ҳисобланганидан қатъи назар тўлов ҳужжати ҳозирги пайтдаги тариф бўйича тўлдирилади.

Агар тўлов ҳужжатини энергия билан таъминлаш ташкилотининг вакили тўлдирса, у абонентга, агар абонент бўлмаса – шу уйда ёки хусусий хонадонда бирга яшовчи исталган баалофат ёшидаги шахсга топширади.

– **Текширувчи абонент йўқ пайтида, агар у тўлов квитанциясини кўрсатмаса, электр энергияни узиб қўйишга ҳақлими?**

– Энергия билан таъминлаш ташкилотининг вакили агар абонент электр энергия бериш тўхтатилишидан 1 ой олдин огоҳлантирилган бўлса, узиб қўйишга ҳақли. (Қоидаларнинг 118-банди). Шу билан бир вақтда маълум қиламизки, электр энергия билан таъминлаш ташкилоти тизимида авариянинг олдини олиш ва тугатиш ёки одамларнинг хавфсизлигини таъминлаш ишлари билан боғлиқ кечиктириб бўлмайдиган чора кўриш зарур бўлган ҳолларда электр энергияси беришни огоҳлантирмай туриб тўхтатиш ёки чеклашга йўл қўйилади. **Фойдаланилган электр энергия учун ҳақ тўланмаган тақдирда** ҳам энергияни огоҳлантирмай узиб қўйишга рухсат этилади (Қоидаларнинг 11-банди).

– **Текширувчи ўз ваколатини ошириб юборса, абонент нима қилиши керак?**

– Энергия билан таъминлаш ташкилотининг вакили фойдаланилган электр энергия учун ҳақ тўланганини текшириш чоғида ўз ваколатини ошириб юборган тақдирда истеъмолчи шикоят билан давлат органларига мурожаат қилиб, ўзининг бузилган ҳуқуқини, эркинлигини ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишга ҳақлидир. Фуқаролар аризасини кўриб чиқишдан асоссиз бош тортиш ҳолатида юқори органга ёки судга мурожаат қилишга ҳақлидир (2002 йил 13 декабрдаги 446-II-сон Қонун таҳриридаги «Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида» Қонунинг 3-моддаси ва 12-моддасининг иккинчи қисми).

– **Бундай ҳолларда текширувчиларга қандай жазо берилади?**

– Ўзбекистон энергия тизими ходимларининг интизомий жавобгарлиги тўғрисида низом («Ўзбекэнерго» ДАК бошқаруви раиси 2002 йил 4 августда тасдиқлаган, ЎзР РД 34-114-2002-сон)га мувофиқ энергия билан таъминлаш ташкилотларининг ходимларига тегишли интизомий чора кўрилади.

Масалан, Тошкент шаҳар Миробод тумани «ТошшаҳарПЭС» ОАЖ ЭС назоратчиси Х.М-ева ваколатларини ошириш фактига йўл қўйгани, атайлаб ҳисоблагичдаги пломбани бузгани ва абонент Б.га нисбатан қўпол муомала қилгани учун ўртача ойлик иш ҳақининг 50%и миқдорида жарима солинди. Миробод тумани электр тармоғи назоратчиси Л.С-евага нисбатан ҳам шундай чора кўрилди.

– **Электр энергиядан ҳисоблагичсиз фойдаланишни қандай ҳужжат тартибга солади? Қандай тариф билан ҳақ тўланади?**

– Электр энергиясидан фойдаланиш қоидаларининг 112-бандига мувофиқ энергия билан таъминловчи ташкилот билан келишиб, ҳисоблагичсиз энергиядан фойдаланишга йўл қўйилади, бунда ўрнатилган ток олувчи қурилманинг қувватига ва унинг неча соат ишлаганига қараб ҳақ олинади.

Бундай ҳолларда кўпи билан бир ой ҳақ тўлашга рухсат этилади, шундан сўнг ҳисоблагич ускуналарини ўрнатиш учун абонент узиб қўйилади.

– **Олдиндан пул тўланганда қайта ҳисоб қилинадими?**

– Электр энергиясидан фойдаланиш қоидаларининг 133-бандига абонент хоҳласа электр энергиядан фойдаланиш учун камида бир ойга ҳақ тўлаши мумкин дейилган, лекин 12 ойдан ошмаслиги лозим. Бунда тариф ўзгарса қайта ҳисоб-китоб қилинмайди.

Таҳририят «Ўзинформэнерго» илмий-техника ахборот марказига жавобларни тайёрлашда ёрдам бергани учун миннатдорлик билдиради ва ҳамкорлик самарали бўлишига умид қилади. ●

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

Хориж тажрибаси

ШИРКАТ УЧУН КЎШК

Тошкент архитекторлари пойтахт вилоятининг ХУМШ уюшмасининг буюртмасига кўра хусусий уй-жой мулкдорлари ширкати офисининг ўзига хос намунавий лойиҳасини ишлаб чиқдилар.

Ям-яшил майсазор ва гулзорлар, дарахтлар ва манзарали буталар орасида оқ-пушти тусдаги бино жуда чиройли кўринади. Бинода ширкат раҳбарияти, мини-банк билан бирга бухгалтерия, турли коммунал хизматлар жойлашади.

Тажриба тарзидаги лойиҳа Тошкент туманининг "Дархон" ширкатида амалга оширила бошлайди.

ЕРНИ ТЕКШИРИШ БОШЛАНДИ

Оренбург вилоятининг маъмурияти солиқ олинмаётган ҳисобга олинмаган кўчмас мулк ва ер участкаларини аниқлайдиган туман тезкор гуруҳларини тузмокда. Техник инвентаризацияга, статистика хизматлари, ички ишлар органлари, Мулкни бошқариш қўмитаси, Роскўчмасмулк ҳудудий органлари, ФХДЁ идоралари ва солиқчилар ер солиғи бўйича базани шакллантириш билан шуғулланади.

Улар солиқ инспекцияларига қурилиш ва фойдаланиш учун ажратилган ер участкалари тўғрисидаги барча маълумотларни тақдим этадилар. Бу ерлардан ҳазинага солиқ тўламаётган ҳуқуқбузарларга жарима солинади.

ИСТЕЪМОЛЧИЛАР УСТИДАН ҲАМ ШИКОЯТ ҚИЛИШАДИ

Тез орада россиялик исталган тадбиркор ёки бухгалтер истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш соҳасида Федерал назорат хизмати ходимларининг ноҳақ ҳаракатларидан шикоят қила оладиган бўладилар. Эътирозларни шу идоранинг жамоатчилик қабулхонасида айтиш мумкин. Росистеъмолназорат унинг ишида тартиб ўрнатадиган низом лойиҳасини ўз расмий сайтида эълон қилди. Бу ҳужжатга кўра бизнес ҳамжамияти вакилларининг бирорта хабари давлат хизматчиларининг эътиборидан четда қолмайди. Росистеъмолназорат амалдорлари фуқаролар ва юридик шахсларнинг ариза ва шикоятларини пухта ўрга-

нишга, зарур бўлса тегишли қонунга доир таклифларни ишлаб чиқишга ваъда беришмокда. Бундан ташқари, тадбиркорлар ва истеъмолчилар товарларни сотиш ва хизматлар кўрсатиш чоғида юз берган низоларни жамоат қабулхонаси доирасида судга қадар барта-раф қила оладилар.

КВАДРАТ МЕТРНИНГ ЎТКИР БУРЧАГИ

Россия федерал солиқ хизмати уй-жой майдонини ижарага беришдан олинган даромаддан солиқ тўлашдан қочадиганларга қарши салб юриши бошлады. Россияда бундайлар кўпми? Шаҳар аҳолисининг деярли учдан бири уйини ижарага беради.

Масалан, Москвада бир неча (икки-тадан бештагача ва ундан ортиқ) квартираси бор 145 мингдан ортиқ одам рўйхатга олинган. Ўз эҳтиёжи учун бир квартирадан фойдаланишади, қолганлари ижарага берилади, деб тахмин қилиш мумкин. Бироқ ўтган йилда 6 минг квартира эгаси ҳазинага ижара даромадидан солиқ тўлади.

Ҳақиқатда эса ижарага берувчилар бир неча барабар кўп. Мана пойтахтда интернетдаги эълонлардан бири: "таъмирдан чиққан 18 м. хона шошилинч ижарага берилади, ошхона 10 м, мебель, диван, телефон, ТВ, тоза ва шинам, совуткич, "Тверская" метросига яқин, 2 хонали квартирада 1 киши яшайди".

Ўша бир киши квартиранинг эгаси, ёлғиз пенсионер. Ярмини уй-жой-коммунал хизматга тўлашга 100-150 долларлик пенсияга яшаб бўлмаслигига тўла ишонч ҳосил қилган (квартиранинг ортиқча майдонига ҳам тўлаш керак). Ўзи омон-эсон бўлиши ҳамда бошқаларга ҳам ёрдам бериш йўлини топгани учун пенсионерни ҳурмат қилиш керак.

Мана, Интернетдаги яна бир эълон: "Талабанинг яшайдиган жойи йўқ. Иссиқ каравот ва газ плитага жуда муҳтожман. 4500 рублгача ҳар қандай вариантни кўришга тайёрман". Ҳар бир олий ўқув юрти шахрида бундай ёрдам сўраган нидолар юзлаб. "Олий ўқув юртидан сўнгги олий таълим тўғрисида" федерал қонун бўйича, уй-жойга муҳтож ҳар бир талаба санитария меъёрлари ва қоидалари талабларига жавоб берадиган ётоқхона билан таъминланиши лозим. Лекин қонун бажарилмаяпти ва одамлар вазиятдан чиқиш йўлини ўзлари излашмокда.

Ҳақиқатдан четлашмаслик учун ай-

тиб ўтамиз: солиқ кўп эмас. Бир йилда бир марта 13 фоиз ёки хусусий тадбиркор сифатида рўйхатдан ўтиб, пенсия фондига ҳар уч ойда 6 фоиз, ҳар ойда 150 рубль тўлаш мумкин. Лекин рўйхатдан ўтишнинг ўзи 300 шартли бирликка тушади ва анча сансалорлик билан боғлиқ: давлат рўйхатида киритиш, солиқ инспекциясида ҳисобга олиш солиққа тортишнинг содда тизимига ўтказиш, пенсия фондида ва мажбурий тиббий сугурта фондида ҳисобдан ўтиш, банкда ҳисобварақ очиш...

Бунинг устига янги тадбиркор "кичик бизнеснинг ривожланиши" бўйича давлат статистикасининг графасини яхшилаб, ҳеч қандай ҳақиқий бизнесмен ҳуқуқига ва имтиёзига эга бўлмайди.

Масалан, солиққа тортиладиган даромаддан ўз харажатларини ижарага бериладиган уйни мебель ва маиший техника билан жиҳозлаш харажатларини, коммунал тўловларни (улар қанчалик кўп бўлмасин) чиқариб ташлай олмайди. Яхши жиҳозланмаган уйга эса кўпроқ ижара ҳақи талаб қила олмайди. Аммо солиқларни ва (ёки) жисмоний шахслардан йиғимларни тўлашдан бўйин товлагани учун 100 минг рублдан 300 минг рублгача жарима тўлаши мумкин, ёки тўрт ойдан олти ойгача қамоққа тушади, ёки бир йил муддатгача озодликдан маҳрум бўлади.

Тўғри, ижарага берувчи квартира бизнесидан фойда кўраётганини исботлаш қийин.

Квартирани яширин ижарага кўювчиларни аниқлаш билан ФСХ ва "Росрегистрация" ходимлари, участка милиционерлари, ҳаммадан кўпроқ хушёр кўшнилари шуғуллана бошлаган бўлсалар-да, Федерал солиқ хизмати раҳбарияти ночорларга тегмасликка ваъда бермокда. Бироқ амалдаги қонун бир ойда 800 доллардан ошадиган даромадни солиқдан яширишни жиноий жазога лойиқ жиноят ҳисоблайди. Экспертлар уй-жойларни ижарага берганда кам даромадни солиққа тортишдан тўла озод қилишни ва бу "ижара фаолияти"ни рўйхатдан ўтказиш учун энг кам тўлов (50-100 рубль) белгилашни таклиф қилмокдалар.

**Хорижий матбуот
саҳифаларидан.**

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

Панорама

«Норма маслаҳатчи» 32 (109)-сон

2007 йил 10 август

• Бланкалар
• Бандероллар
• Тезтиккичлар
• Бухгалтерия ва
ёзув-чизув
дафтарлари

АГЕНТ ВА ДИЛЕРЛАР ХАМКОРЛИКА
ТАКЛИФ ҚИЛИНАДИ

Уяли: (99890) 187-9797, 188-9898

Тўлов
исталган шаклда

“GAMILON” МЧЖ таклиф этади

КАНЦТОВАРЛАР

Шартномавий
нарихлар

Манзил: Халқлар дўстлиги шоҳқўчаси, 6 А
Тел.: 144-66-81, 144-85-23, 395-19-99

“ART-FLEX” МЧЖ

- ХАММАСИ ОФИС УЧУН
- Тураи хил офис, ёзув, газета қоғози
 - Кенг ассортиментдаги канцтоварлар
 - Босма маҳсулот (блокнотлар, тезтиккичлар, жилалар, болалар китоблари)
 - Телефон аппаратураи, соатлар, лампалар
 - Электр хўжалик машиный товарлар ва б.

Тел.: 144-04-93, 144-37-92, 360-97-53, 68-75-97

АВИАКАССА – ЁЗГИ ЧЕГИРМАЛАР

→ Тошкент - Шаржа Бориш ва келиш 580 USD	→ Тошкент - Истанбул Бориш ва келиш 458 USD	→ Тошкент - С.Петербург Бир томонга 301 USD Бориш ва келиш 572 USD
→ Тошкент - Бангкок Бориш ва келиш 573 USD	→ Тошкент - Нью-Йорк Бориш ва келиш 6 ой 1222 USD 2 ой 984 USD	→ Тошкент - Бишкек Бир томонга 143 USD Бориш ва келиш 276 USD
→ Тошкент - Урумчи Бориш ва келиш 348 USD	→ Тошкент - Пекин Бориш ва келиш 620 USD	→ Тошкент - Симферополь Бир томонга 286 USD Бориш ва келиш 481 USD
→ Тошкент - Лондон Бориш ва келиш 774 USD	→ Тошкент - Москва Бир томонга 310 USD Бориш ва келиш 488 USD	
→ Тошкент - Франкфурт Бориш ва келиш 702 USD	→ Тошкент - Ростов-Дон Бир томонга 232 USD Бориш ва келиш 444 USD	

Тел./факс
137-47-70

“AL-VORIS” МЧЖ

КАНЦТОВАРЛАР → мактаб ва офис анжомлари
САРФЛАШ МАТЕРИАЛЛАРИ → ташкилий техникага
ХАР ҚАНДАЙ → бухгалтерия бланкалари ва буюртмага
ЭЛЕКТР-ХЎЖАЛИК, МАИШИЙ ТОВАРЛАР → кенг ассортиментда

Манзил: Тошкент ш., Навоий кўч., куйи савдо расталари
Тел.: 144-53-15, 144-54-12, тел./факс 144-53-18

ЖИВИТЕ ДОЛГО И
КОМФОРТНО!

Цинарикс

Обладает комплексным воздействием

- Стимулирует выделение желчи – рекомендуется при дискинезии, хроническом холецистите и других заболеваниях желчевыводящих путей.
- Защищает клетки печени и почек от неблагоприятного действия алкоголя и других токсических веществ, показан при гепатитах
- Способствует понижению содержания жиров в организме, показан при ожирении
- Снижает уровень холестерина в крови, показан при атеросклерозе
- Усиливает моторную деятельность кишечника – прекращает вздутие живота, запоры, тошноту, восстанавливает аппетит
- Цинарикс обладает хорошей переносимостью и практически полным отсутствием побочных эффектов. Это позволяет принимать Цинарикс продолжительное время без опасения нежелательных явлений.

Pharmed

тел.: 399-55-00

INVEST KREDIT
КРЕДИТ УЮШМАСИ

Аҳолидан йиллик
42% гача ҳамда юридик
шахслардан йиллик
30% гача омонатлар
қабул қилади

Хизмат кредит уюшмаси
аъзоларига курсатилди.
УаР МБнинг 37-сон лицензияси
Тел.: 152 75 69, 152 75 70, 152 25 22
Тошкент ш., Шахрисабз кўч., 15-уй, 44-офис
мўлжал: “Ойбек” метро б.
ISSIQLIKELEKTROLYUNA инс-ти рўпарасида

ХИТОЙДАН МАХСУС ТЕХНИКА

РЕАЛ НАРХЛАРДА РЕАЛ ТЕХНИКА

- Юк машиналари
- Самосваллар
- Эгарсимон шатаклар
- Бетон қорувчилар
- Автокранлар
- Трейлерлар
- Бульдозерлар
- Экскаваторлар
- Асфальт ётқизувчилар
- Юкортгичлар
- Йўл каткалари
- Автогрейдерлар

Тел.: (+998712) 54-77-19, (+99897) 331-46-63
e-mail: info@spetstehnika.com

МУСТАҚИЛЛИГИМИЗНИНГ 16 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН
ЎЗБЕКИСТОН НОГИРОНЛАР ЖАМИЯТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН НОГИРОНЛАР
ЖАМИЯТИ ТОШКЕНТ ШАҲАР БЎЛИМИ ТОМОНИДАН

“Биз доим сен билан”

шиори остида лойиҳа ўтказилади. Бу лойиҳада ёлғиз ногиронлар, тўшакка
михланган ногиронларни режа асосида ҳолларидан хабар олиб, жойларда
кўчма байрам дастурлари бўлиб ўтади. Мақсадимиз: уларни байрам билан
табриклаб, оз бўлса-да ўксик кўнгилларга қувонч улашиш.

Сизда ҳам ушбу лойиҳада иштирок этиш истаги бўлса,

Биз билан бирга бўлинг!

Бизнинг ҳисобрақам 20212000004623455001:

Банк ЎзСКБ Охунбобоев филиали, МФО 00434, ИНН 206918096, ОКОНХ 98600
Мурожаат учун телефон: (Сайёра опа) 134-97-11, (Гулчеҳра опа) 363-23-62,
18.00 дан кейин 363-35-74 рақамларига кўнғироқ қилишингиз мумкин.

Биз сизни кутамиз!

РАСМИЙ ДИЛЕР

“УЛЬЯНОВСКИЙ АВТОМОБИЛЬ ЗАВОДА” ОАЖ

“VOSTOK RUS AVTO” МЧЖ ПИИ

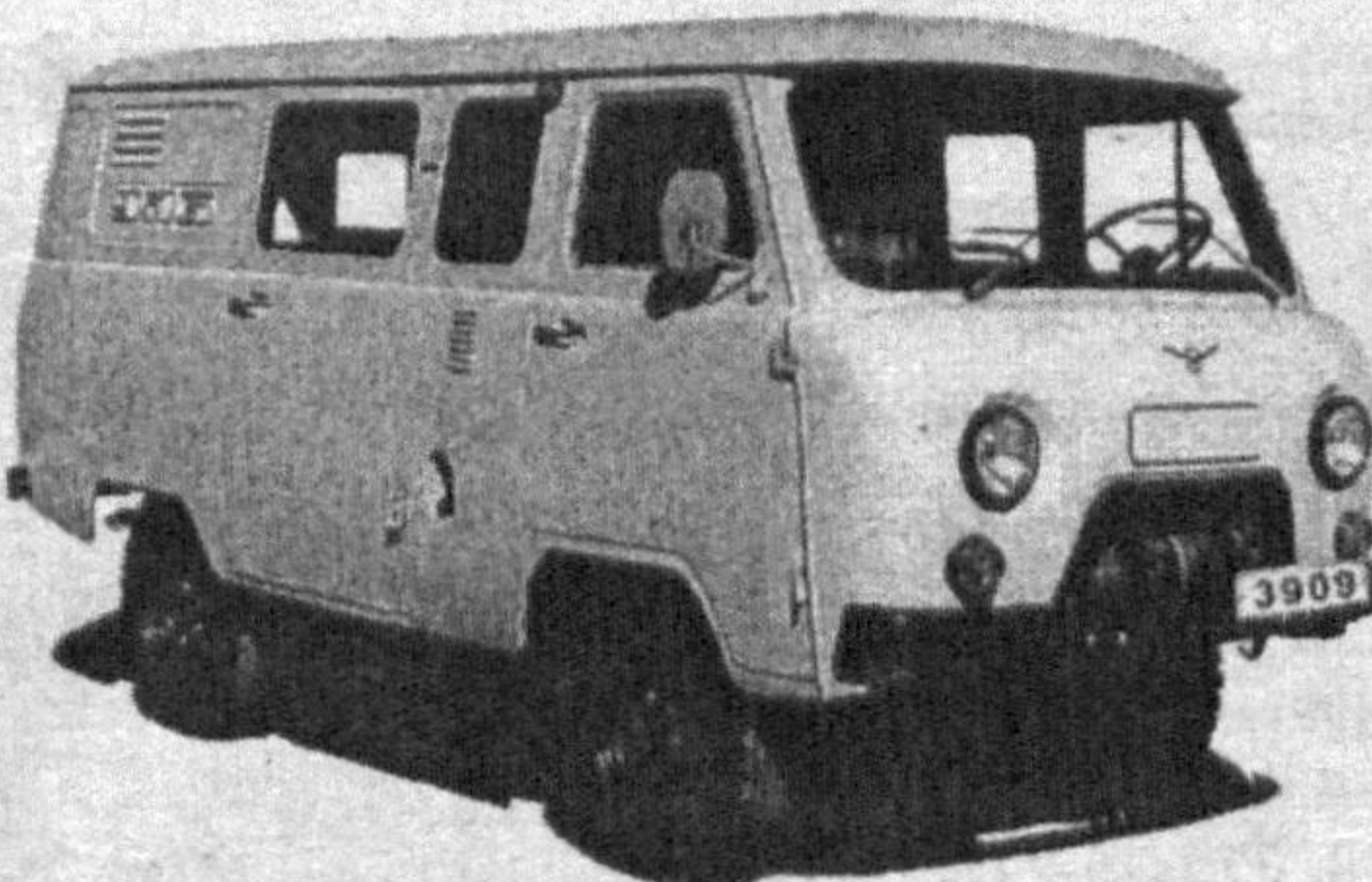
Тошкентдаги омбордан УАЗ русумидаги
барча автомобиллар ва ишлаб
чиқарувчидан эҳтиёт қисмларни сотади

UAZ Patriot Classic
UAZ Patriot Comfort
UAZ Patriot Limited

UAZ Hunter

Комбинацияланган УАЗ-3909 фермер

Яхлит метали фургон УАЗ-3741
Махсус юк ва йўловчи ташувчи УАЗ-39625
Микроавтобус УАЗ-2206
Санитар автомобили УАЗ-3962

Комбинацияланган
УАЗ 39094 фермер

Бортли УАЗ 3303

Тел./факс: 149-33-69, 149-04-29. Манзил: Тошкент ш., Беруний кўч., 83. E-mail: vostokrusavto@bk.ru

www.pc.uz - Ўзбекистон компьютер бозоридаги талаб ва таклиф

KINEK
Хизматлар лицензияланган

МОЛ-МУЛКНИ БАҲОЛАШ

БИЗНЕС-РЕЖА ВА ТИАларни ИШЛАБ ЧИКИШ

PR 563

Тел. 132-00-24, 175-74-62
E-mail: info@kinek.uz, web: kinek.uz

“Konservis”

Хизматлар лицензияланган
мустиқил баҳолаш компанияси

малакали баҳолаш

- асосий воситаларни ҳар йилги қайта баҳолаш
- устав фондига киритиш учун
- гаров билан таъминлаш учун
- инвестиция лойиҳалари учун
- корхоналарни тугатиш чоғида
- корхоналар бизнесини баҳолаш
- ускуналар, автотранспорт, бинолар, иншоотлар ва тугалланмаган қурилишни баҳолаш

ХИЗМАТЛАР
НАРХИ
ҲАММАБОП

Тошкент ш., Ўзбекистон шохқўчаси, 55 (ЎзР Давлат мулки қўмитаси биноси)
Тел./факс: 139-22-13, 139-44-71, 342-10-02. E-mail: konservis@rambler.ru

“WIND OF TIME” МЧЖ

баҳолаш компанияси

Хизматлар лицензияланган

жойига чиқиш билан
**МОЛ-МУЛКНИ
БАҲОЛАШ**

Хизматлар қиймати
мақбул тарзда

Манзил: Охунбобоев кўч., 34.
Тел.: 132-28-45, 128-35-64

Хизматлар лицензияланган ва суғурталанган

“GLOBAL-AUDIT” АФ

**БАРЧА ТУРДАГИ
АУДИТОРЛИК ХИЗМАТЛАРИ**

**БЕПУЛ
МАСЛАҲАТЛАР
СОАТ 11.00дан 13.00гача**

Манзил: Мухомий кўч., 190,
Телефонлар: 278-56-12, 173-64-39, 188-29-34
E-mail: global-audit@mail.ru
Самарқанддаги филиал тел.: 33-69-66, 31-07-66.

«KITOB
AUDIT»

**МЧЖ
шаклидаги
аудиторлик
фирмаси**

8(375) 54-27041
Тошкент ш.:
775-45-50,
276-97-01,
100-06-11

Барча
турдаги
аудиторлик
хизматларини
кўрсатади.

Манзил: 180000,
Қашқадарё вил.,
Китоб тумани,
Генерал Жўрабек
кўчаси, 2-уй

“HOLIS KONSALT” МЧЖ

консалтинг компанияси

баҳолаш хизматларини таклиф этади

*Асосий фондларни ҲАР ЙИЛГИ ҚАЙТА БАҲОЛАШ

*БАҲОЛАШ:

*кўчмас мулк, бино ва иншоотлар, тугалланмаган қурилишни

*машиналар, ускуналар, автотранспорт

ва қишлоқ ҳўжалиги техникасини

*банкнинг гаров таъминотини

*бизнесини

*Устав фондига ҳисса сифатида муайян объектларни бериш

ва расмийлаштириш

Хизматлар лицензияланган

ЎЗ ИМКОНияТЛАРИНГИЗНИ БАҲОЛАНГ!

Тошкент ш., Носиров кўч., 4-тор кўча, 16 (мулк: “Radisson Sas” меҳмонхонаси орқасида)
Тел./факс: 137-46-94, Тел.: 134-81-99, 341-33-10
E-mail: konsalt2004@list.ru, holiskonsalt@inbox.uz

Хизматлар лицензияланган

“ELIF HISOB” МЧЖ

БАҲОЛАШ КОМПАНИЯСИ

• БАРЧА ТУРДАГИ АСОСИЙ ВОСИТАЛАРНИ

БАҲОЛАШ ВА ҚАЙТА БАҲОЛАШ

• ТИА ВА БИЗНЕС-РЕЖАЛАР ТУЗИШ

• КРЕДИТНИ РАСМИЙЛАШТИРИШ

УЧУН ГАРОВ ТАЪМИНОТИ БИЛАН

МОЛ-МУЛКНИ БАҲОЛАШ

• ИПОТЕКА КРЕДИТИ БЕРИШ УЧУН

БАҲОЛАШ

Жойига чиқиш билан

Хизматлар нархи - ҳаммабоп

Тел.: 444-59-60, 181-06-55, 279-08-04

Хизматлар лицензияланган

25.02.2003 й. даги 12/681144365-001-сон суғурта полиси

“LEKSAN INFO”

АУДИТОРЛИК ФИРМАСИ

- аудиторлик хизматлари
- бухгалтерия ҳисобини тиклаш ва юритиш
- маслаҳатлар
- бизнес-режа тузиш
- Буюртмачи шартларига мослаб “1С” ўрнатиш

Тел.: (3712) 167-94-31,
167-94-32, 173-24-50

“JUS-LEGIS”

АДВОКАТЛИК ФИРМАСИ

қуйидагиларда адвокатлик ёрдамини таклиф этади:

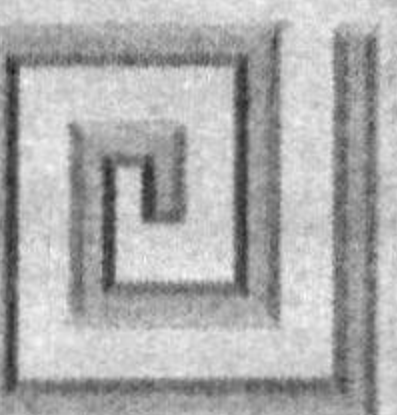
- мулкчиликнинг барча шаклидаги, шу жумладан хорижий инвестициялар иштирокидаги корхоналарни рўйхатдан ўтказиш, қайта рўйхатдан ўтказиш
- хорижий корхоналар ваколатхоналарини аккредитациялаш
- фуқаролик, жиноят ва ҳўжалик ишлари бўйича судларда манфаатларингизни ҳимоя қилиш
- мулкчиликнинг барча шаклидаги корхоналарга юридик хизмат кўрсатиш
- шартномалар лойиҳаларини тайёрлаш
- ҳуқуқий экспертиза, визалаш ва ҳулосалар бериш

Тел.: 267-96-72, 68-87-85, 267-37-51, 108-48-54, 168-02-16, 108-63-14, 103-50-15
Манзил: Тошкент ш., Буюк ипак йўли кўч., 42

Хизматлар лицензияланган
RelMon - MIR
БАҲОЛАШ КОМПАНИЯСИ

Тел.: (371) 150-42-26,
185-11-36, 188-98-11
relmon-mir@mail.ru www.relmon.uz

“ЦЕНТР ПРАВОВОЙ ЗАЩИТЫ - LIGA”

АДВОКАТЛИК ФИРМАСИ

Хизматлар лицензияланган

- ♦ Ҳўжалик судларида вакиллик қилиш
- ♦ Корхоналарга юридик хизмат кўрсатиш
- ♦ Корхоналарни рўйхатдан ўтказиш ва қайта рўйхатдан ўтказиш
- ♦ Дебиторлик қарзини ундириш

150-42-25, 108-03-28, 175-00-28

Liga-advokat@mail.ru, www.liga.uz

“ХИМОЯ”
АДВОКАТЛИК ФИРМАСИ
ҲУҚУҚИЙ МАРКАЗИ

НАТИЖАЛАРГА КўРА ҲАҚ ТўЛанади

Тошкент: (371) 133-11-13,
301-33-15, 175-63-72
Самарқанд: (3662) 33-30-99
Бухоро: (365) 223-63-72, 223-68-85
Навобий: (436) 730-99-80
Қарши: (371) 175-63-72

ЎЗР САВДО-САНОАТ ПАЛАТАСИНING МАРКАЗИЙ АРХИВИ
қуйидаги хизмат турларини таклиф этади:

- Сақлаш учун корхоналар ҳужжатларини қабул қилиш
- Ҳужжатларга илмий-техник ишлов бериш (йўқ қилиш)
- Бухгалтерия ҳужжатларини муқовалаш

Бизнинг манзил: Тошкент ш., Бухоро кўч., 6-уй
Тел.: 132-25-40, 133-26-90 arhivtp@rambler.ru

(мулк: Амир Темури хивони, шаҳар статбошқарма биноси орқасида, ЎЗР Савдо-саноат палатасининг 2 қаватли биноси, “UNITEL” биноси рўпарасида)

Ўзбекистон
компьютер
бозоридаги
талаб ва таклиф

РЎЙХАТЛАР

Тошкент вилояти ҳўжалик судининг 2007 йил 21 июндаги ҳал қилув ажримларига асосан Бўқа туманидаги банкрот деб эътироф этилиб, кузатув жараёни бошланган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи	СТИР	Ажрим рақами	Муваққат бошқарувчи
“Жамиля” ФХ	203691012	11-0715/4493	Х.Пўлатов
“Хусниддин” ФХ	200436654	11-0715/4492	Х.Пўлатов
“Самарқанд” ФХ	202517908	11-0715/4491	Р.Шомуродов
“Олим ўғли Раҳим” ФХ	205160204	11-0715/4490	Х.Пўлатов
“Сувон ота ўғли Вали” ФХ	200436528	11-0715/4488	Б.Толипов

Мазкур корхоналар кредиторлари йиғилиши 2007 йил 17 август соат 10.00 да Бўқа туман ДСИда ўтказилади. Корхоналарга алоқадор шахс ва юридик макомга эга бўлган ҳўжалик юритувчи субъектлар 2007 йил 29 августга қадар ўз мурожаатларини қуйидаги манзилга муваққат бошқарувчиларга билдиришлари мумкин. Манзил: Тошкент вилояти, Бўқа шаҳри, Ўзбекистон кўчаси, 1-уй. Тел.: (8-257) 35-903, 35-790.

Тошкент шаҳар ҳўжалик судининг 2007 йил 27 июлдаги қарорларига асосан Ҳамза туманидаги тугатилаётган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи	Қарор рақами
“Rustambek-Al Rustam” ШЖ	10-0716/8352
“Ra'nobegim Samandarbek” ХЖ	10-0716/8346
“Ayoz servis” ДХО	10-0716/8347
“Tibet Gimalai” ХЖ	10-0716/8353
“Feruza bonu capital” ХЖ	10-0716/8348
“Gvar-Rekords” МЧЖ	10-0716/8349
“ZVM-start story” МЧЖ	10-0716/8351
“Raso qurilish” ХФ	10-0716/8350
“Onomak chiroy” МЧЖ	10-0716/8354
“SILENT PLUS BAKER SERVIS” МЧЖ	10-0716/8930
“VISOLA-XUMORA” ХЖ	10-0716/8931
“BIZNES BRO MERKURIY” МЧЖ	10-0716/8932
“EIS” МЧЖ	10-0716/8929
“FARUMID” ХФ	10-0716/8928
“ПСМО Ўзбексвязь кооп” КООП	10-0716/8926
“ROBIYABEGIM” ХФ	10-0716/8927

Мазкур корхоналарнинг думалоқ муҳр ва бурчак штамплари бекор қилинади. Корхоналарнинг дебитор ва кредиторларининг даъволари 2 ой муддат мобайнида Тошкент шаҳар Ҳамза тумани Ҳокимияти 32-34-хона, Фарғона йўли кўчаси, 21-уй манзилгоҳи бўйича қабул қилинади.

РЕКЛАМА
1440201 - 1440240

CERTIFIED INTERNATIONAL PROFESSIONAL ACCOUNTANT
СЕРТИФИКАТЛАНГАН ХАЛҚАРО МАЛАКАЛИ БУХГАЛТЕР

АУДИТОРЛАР ВА БУХГАЛТЕРЛАР ДИҚҚАТИГА!

CIPA ДАСТУРИ МАЛАКА ИМТИҲОНЛАРИ ЖАДВАЛИ

Сертификатланган бухгалтерлар ва аудиторлар
Евросиё кенгаши ва "Professional Buxgalterlar
Sertifikatsiyasi" МЧЖ тимсолидаги CIPA имтиҳон тармоғи
"Сертификатланган амалиётчи бухгалтер (САР)"
малакасини олишга талабгорлар учун ТОШКЕНТ
шаҳрида ИМТИҲОН ЎТКАЗАДИЛАР

"МОЛИЯ ҲИСОБИ 1" - 16 сентябрь

ИМТИҲОН ТОШКЕНТ ВАҚТИ БИЛАН
09.00 да БОШЛАНАДИ

Имтиҳонда қатнашиш учун тўлов миқдори - 40 000 сўм.

Имтиҳонда қатнашишни хоҳловчи шахслар

Тошкент шаҳридаги CIPAEN офисида
ва минтақалардаги ҳамкорлар орқали

6 августдан 22 августгача

рўйхатдан ўтишлари зарур.

Рўйхатдан ўтиш учун рўйхатдан ўтиш карточкаси бланкини тўлдириб, имтиҳонда қатнашишга ҳақ
тўлангани ҳақида ҳужжат, паспорт ксеронусхаси ва жорий календарь йилда олинган 3х4 см
фотосуратни тақдим этиш зарур. Минтақалардаги имтиҳонлар сессияга рўйхатга олинганлар
миқдори етарли бўлганда (камида 35 киши) ўтказилади.

Рўйхатдан ўтиш масалалари бўйича қуйидагиларга мурожаат қилинг:

Андижон, Навоий шох., 87

Тел.: (8-374) 222-30-88, 225-17-63 - Фурқат Хусанов

Бухоро, Мўминов кўч., 2, 104-хона

Тел.: (8-365) 223-86-40, 226-35-49 - Сайфулло Хайитов

Гулистон, Халқлар дўстлиги кўч., 30

Тел.: (8-3672) 25-47-97, 25-31-64 - Тошпўлатова Каромат

Жиззах, Ш.Рашидов кўч., 128А

Тел.: (8-372) 222-45-68 - Алишер Мирзалиев

Қарши, Хонобод шоссеси, 19

Тел.: (8-375) 224-18-59 - Неъмат Дўстов

Навоий, Решетник кўч., 8А

Тел.: (8-4362) 25-43-87 - Абдулло Ҳамроев

Наманган, Хуррият кўч., 22

Тел.: (8-369) 226-62-83 - Аҳмад Қозқобоев

Нукус, Амир Темур кўч., 120

Тел.: (8-361) 223-64-03 - Тенгел Сийтмуратов

Самарқанд, Амир Темур кўч., 9

Тел.: (8-3662) 33-64-79 - Райҳона Бахронова

Термиз, М.Қаҳҳор кўч., 16

Тел.: (8-378) 227-52-40 - Хуррам Норқобилов

Фарғона, М.Қосимов кўч., 147/14

Тел.: (8-373) 224-80-13, 224-35-10 - Зулхумор Болтабоева

Урганч, Гурлан кўч., 2А

Тел.: (8-362) 518-32-90 - Умарбек Жабборов

2007 йил ноябрь сессияси жадвали

Имтиҳон санаси	"Сертификатланган амалиётчи бухгалтер (САР)" малакаси	"Сертификатланган халқаро малакали бухгалтер (CIPA)" малакаси
16 ноябрь	Бошқарув ҳисоби 1	Аудит
17 ноябрь	Солиқлар ва ҳуқуқ	Молия
18 ноябрь	Молия ҳисоби 1	Бошқарув ҳисоби 2
19 ноябрь		Молия ҳисоби 2

Имтиҳонда қатнашиш учун тўлов миқдори - 40 000 сўм.

Имтиҳонларда қатнашиш истагини билдирган шахслар
Тошкент шаҳридаги CIPAEN офисида ва
минтақалардаги ҳамкорлар орқали

17 сентябрдан 15 октябргача рўйхатдан ўтишлари зарур.

ТОШКЕНТ шаҳрида рўйхатдан ўтиш масалалари бўйича CIPAEN & "Professional Buxgalterlar
Sertifikatsiyasi" МЧЖга қуйидаги манзил бўйича мурожаат қилинг: Тошкент ш., Шарофобод кўч., 2.
Мўлжал: Молия институти филиали ("МИНОР" метро бекати), 43-мактаб.
(8-371) 140-00-65, 137-49-61 - Умида Юсупова

НАШРИЁТИДА ҚУЙИДАГИЛАР СОТУВДА МАВЖУД:

МЕХНАТ КОДЕКСИ
(Ўзбек ва рус тилларида)
7000 сўм.

ЖИНОЯТ КОДЕКСИ
(Ўзбек ва рус тилларида)
8000 сўм.

«3000 БУХГАЛТЕРСКИХ ПРОВОДОВ ПО НОВОМУ ПЛАНУ СЧЕТОВ»
(2-жилд)
Муаллиф — Ф. Фуломова
1 жилди 5000 сўм.

СУДЕБНАЯ ПРАКТИКА
Муаллиф — Артём Мокшин
6000 сўм.

БУХГАЛТЕРИЯ ХИСОБИГА ДОИР НИЗОМЛАР
5000 сўм.

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING СОЛИҚЛАР ВА ИЙГИМЛАР БЎЙИЧА МЕЪБЕРИЙ-ҲУҚУҚИЙ ҲУҶЖАТЛАРИ ТЎПЛАМИ»
(I-II жилд)
1 жилди 5000 сўм.

«СБОРНИК НОРМАТИВНО-ПРАВОВЫХ АКТОВ ПО НАЛОГАМ И СБОРАМ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН»
(II жилд)
Масъул муҳаррир — Л.Югай
1 жилди 3000 сўм.

«ЕРДАН ФОЙДАЛАНИШ ВА УНГА СОЛИҚ СОЛИШ»
(Ер кодекси, ер кадастри)
А.Латипов таҳририда
(Ўзбек ва рус тилларида)
4000 сўм.

«УЧЕТНАЯ ПОЛИТИКА ПРЕДПРИЯТИЯ»
Муаллиф — Ф.Фуломова
3200 сўм.

«САМОУЧИТЕЛЬ ПО БУХГАЛТЕРСКОМУ УЧЕТУ»
Муаллиф — Ф.Фуломова
5000 сўм.

«УЧЕТ И НАЛОГООБЛОЖЕНИЕ ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ И НЕМАТЕРИАЛЬНЫХ АКТИВОВ»
Муаллифлар — Э.Гадоев, Н.Хасанов, Л.Югай
3200 сўм.

«СБОРНИК НОРМАТИВНО-ПРАВОВЫХ АКТОВ ПО БУХГАЛТЕРСКОМУ УЧЕТУ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН»
(II-III жилд)
(ЎЗР Бухгалтерия ҳисобининг миллий стандартлари тўлиқ берилган)
Масъул муҳаррир — Х.Ортиқов
1 жилди 4000 сўм.

«ЙИЛЛИК ХИСОБОТ - 2005»
(2006 йил иловаси билан)
Муаллифлар — Э.Гадоев, Л.Югай
3500 сўм.

«КОРХОНАЛАРДА ИШ ҲАҚИ»
Муаллифлар — Н.Хасанов, Ш.Хайдаров, Л.Югай
Китобда корхоналарда меҳнатга ҳақ тўлаш ҳисобини ёритиб берувчи масалалар кўриб чиқилган ва солиқ оқибатлари очиқ берилган (Ўзбек ва рус тилларида)
3600 сўм.

Буюртманомаларни қуйидаги манзилда расмийлаштиришингиз мумкин: Тошкент ш., Навоий кўчаси, 22-уй. ☎ Харид масалалари бўйича 144-44-29, 132-18-80 тел./факсларига мурожаат қилинг.

УШБУ КИТОБЛАРНИ ҚУЙИДАГИ
КИТОБ ДЎКОНЛАРИДАН
ХАРИД ҚИЛИШИНГИЗ МУМКИН:

"Yuridik adabiyotlar",
манзил: Тошкент ш., Сайилгоҳ кўч., 35-уй (мўлжал —
Тошкент давлат юридик институти), тел.: 136-73-98;
Тошкент ш., Бобур кўч., 40А. тел.: 363-55-47

"Sharq ziyokori",
манзил: Тошкент ш., Бухоро кўч., 26-уй
(мўлжал — Навоий номидаги ДАБТ),
тел.: 133-58-72

ва унинг ҳудудий филиалларида:

Андижон ш., А.Навоий шох., 71, тел.: (374-2) 55-05-02. ☎ Бухоро ш., Иқбол кўч., 11, тел.: (365-2) 23-75-96. ☎ Самарқанд ш., Университет хиёбони 12, тел.: (366-2) 33-23-68.
Жиззах ш., Ш.Рашидов кўч., (мўлжал — Оқбозор биноси), тел.: (372-2) 26-42-93. ☎ Навоий ш., Ўзбекистон кўч., 11, тел.: (436-2) 23-01-30. ☎ Қарши ш., 7-микрорайон, 9, тел.: (375-2) 27-77-00.
РАММ Навоий бўлими: Навоий ш., Павлов кўч., 6-уй, тел.: (436-2) 23-25-33.

Китоб дўконлари эгалари ва сотувчиларини ҳамкорликка таклиф қиламиз.

НОУТБУКЛАР МОНИТОРЛАР ПРИНТЕРЛАР КОМПЬЮТЕРЛАРНИ

ТАЪМИРЛАШ

Устахона

БОШПОЧТАМТ ёнида.

136-27-88, 136-00-02, 370-27-88

ASICS

"ASIAN COMMUNICATION TRANSPORT INVEST COMPANY"

ЎЗБЕКИСТОН-АМЕРИКА-СИНГАПУР ҚУШМА КОРХОНАСИ

ЯПОН ВА АМЕРИКА ИШЛАБ ЧИКАРИШ
ФИРМАЛАРИНИНГ РАДИОАЛОКА УЧУН
РАДИОСТАНЦИЯЛАРИ (РАЦИАЛАРИ)НИ
ЕТКАЗИБ БЕРАДИ

РАДИОСТАНЦИЯЛАР ВА
МИНИ-АТСЛАРНИ МОНТАЖ ҚИЛАДИ ВА
СОЗЛАЙДИ

РАДИОСТАНЦИЯЛАРНИ
ТАЪМИРЛАЙДИ ВА УЛАРГА ТЕХНИК
ХИЗМАТ КЎРСАТАДИ

Ўзбекистон, Тошкент ш., У.Носир кўч., 60, 1

Тел./факс: +998 71 253-0276, 253-3176. E-mail: kvant@tps.uz

"KOMTEL" МЧЖ

LCD мониторлар,
компьютерлар,
телефонлар ва
маиший техника

Фирма дукони
(БОШПОЧТАМТ ёнида)

136-27-88, 136-00-02,
134-25-97, 134-26-31.

E-mail: komtel@albatros.uz

ЎЗБЕКИСТОН ИШБИЛАРМОН ЖАНОБЛАР ҲАМДА ИШЛАБ ЧИКАРУВЧИ ТАДБИРКОРЛАРИ

Сиз ўзингиз ва фарзандларингиз келажагини таъминламоқчи бўлсангиз, ишлаб чиқаришни йўлга қўйишингиз учун зарур бўлган, арзон ва қулай асбоб-ускуналар ва бошқа мол-мулкларни сотиб олинг.

Тугатилаётган "Ўзбектўқимаш" ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли турли русумдаги мол-мулклар, яъни: ёғочдан ва темирдан ишланган ҳар хил турдаги стол ва стуллар, ускуналар ҳамда омбор қолдиқлари (сверлолар, релелар, предохранителлар, подшипниклар, метчиклар, тормоз барабанлари) ва бошқа турдаги асбоб-ускуналарни баҳоланган нархи бўйича Республика кўчмас мулк биржасидаги мол-мулклар рўйхати билан марказлаштирилган электрон биржа савдоси листинги орқали танишиш ҳамда сотиб олиш имкониятига эгасиз.

Юқоридагилар билан танишиш ва сотиб олиш учун қуйидаги манзилларга мурожаат қилишингиз мумкин:

100100, Тошкент шаҳри, Яқкасарой тумани, У.Носир кўчаси, 53-6 уй, Тугатиш бошқаруви, телефонлар: 253-46-11, 363-50-94, 363-50-91.

Тошкент шаҳри, Собир Раҳимов тумани, массив Қорақамиш 2/4, М.Ўразбоев кўчаси, 1 а-уй, Республика кўчмас мулк биржаси.

Panasonic ga
3 йил кафолат

хизматлар лицензияланган

МИНИ-АТС

ELT

сертификатланган мутахассислар томонидан ўрнатилади

000 "EAST LINE TELEKOM"

тел.: 188 78 80, 152 26 95

Бўлғуси тақдимот маросимлари, кўргазмалар,
матбуот анжуманлари ҳақидаги матбуот-релизларни,
хабарнома-таклифномаларни
«СБХ» таҳририятига 144-44-45 телефон-факс
орқали жўнатишингиз мумкин.

AGATA IMPREX LTD

РАСМИЙ ДИСТРИБЬЮТОР ВА КАФОЛАТЛИ СЕРВИС-МАРКАЗИ

TOSHIBA
Leading Innovation >>>

Раҳбарлар ва бухгалтерлар учун
НОУТБУКЛАР

Ноутбукларнинг
афзалликлари:

УЙ ВА ОФИС УЧУН

Satellite L30-134, A 100-912, M 100-233, P 100-257*

"КОРПОРАТИВ ЕЧИМ"

Tecra A 8-183, Tecra A 8-185*

Toshiba EasyGuard
Carefree Mobile Computing

Windows XP бўйича
русласштирилган,
лицензияланган
дастурий таъминот

*кафолат
2 йилдан
3 йилгача*

Шаҳрисабз кўч., М-1Б
Тел.: 133 0500, 136 0779
Факс 136 7902

E-mail: agata@agatagroup.com
www.agatagroup.com

Товар сертификатланган

● РЎЙХАТЛАР

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2007 йил 3 августдаги қарорларига асосан Собир Раҳимов туманидаги тугатилаётган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи	СТИР	Раҳбар исм-шарифи	Манзили	Қарор рақами
"IBRONIM-ISMOIL-SAVDO" XK	205667664	М.Ахмедов	А.Шоший, т-4,38	10-0716/9030-т
"EASY-EVERYTHING" XK	205660341	Ж.Каримов	Фаробий-290	10-0716/9031-т
"ROMAN-VERONIKA" XF	204013694	Р.Исҳоқов	Абдурахмонов, 3а	10-0716/9032-т
"ZARBDOR-KUCH" XF	203596232	Д.Собирова	Ген.Узоқов, пр.Ипакчи, 1	10-0716/9033-т
"ERA-SIFAT-SERVIS" MCHJ	205850596	З.Ярулова	Қорақамиш 2/4, 1-41	10-0716/9034-т
"HASANJON-SAVDO BIZNES" XK	205686332	Х.Иргашев	Ленточная, пр.Харакат, т-4, 9	10-0716/9035-т
"LUTFIYA-BIZNES" MCHJ	205810479	М.Туляганова	Чигатой дарвоза, 2-7	10-0716/9036-т
"MUNIS QURUVCHI" MCHJ	-	Ф.Исмаилова	Тансиқбоев-1-12	10-0716/9037-т
"REST PLUS"	201309865	Ш.Ибрагимов	Себзор, 32-33	10-0716/9038-т
"OMADLI BINOKOR" MCHJ	205844594	Қ.Хайдаров	Қорасарой, 284а	10-0716/9039-т
"VIKTORIYA-BIZNES" MCHJ	205298371	В.Нефталиева	Матлубот кўч., 2-5	10-0716/9040-т
"OLMOS-BARAKA" XK	205347760	С.Алимов	Х.Ахрор кўч., т.Бўстон, 3	10-0716/9041-т
"ISHONCH MEHR SAVDO" XK	204838894	А.Акрамов	Чувалачи кўч., 28	10-0716/9042-т
"BOTIR-TEKHNIKA QURILISH" MCHJ	205798612	Н.Ботиров	Зангиота тум.	10-0716/9043-т
"SB-OLAMI" MCHJ	300008921	М.Мирғулбмов	Қатортол мах. А.Умаров кўч., 85	10-0716/9044-т
"OLIMP TRADE SERVIS" XK	205720693	А.Абдужабборов	Гулбод, 4-62	10-0716/9045-т
"MIRZO-MUZAFFAR" XF	203015265	М.Абидова	Ходжаева мавзеси, 3-85	10-0716/9046-т
"ELIT STAN SERVIS" MCHJ	205734518	Н.Валиева	пр.Хўжалик, 46	10-0716/9047-т
			С.Раҳимов кўч., 371	

Мазкур корхоналарнинг думалоқ муҳр, бурчак тамгалари ҳамда бирламчи таъсис ҳужжатлари ва давлат рўйхатидан ўтказилганлик тўғрисидаги гувоҳномалари бекор қилинади. Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб 2 ой давомида Собир Раҳимов тумани ҳокимияти махсус комиссияси томонидан қабул қилинади. Тел.: 227-15-73, 148-07-24, 148-07-54.

2 ой мобайнида даъво билан туман махсус тугатиш комиссиясига мурожаат қилинмаган ҳолда корхоналар белгиланган тартибда давлат реестридан чиқарилади.

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2007 йил 23 июлдаги 10-0718/6852-сонли ҳал қилув қарорига асосан Яқкасарой туманидаги "WISTRONG INTERNATIONAL LTD" (юридик манзили: Чилонзор кўчаси, 83-уй) банкрот деб эътироф этилган ва тугатишга оид ишлар бошланган. Мазкур корхонага тегишли бўлган думалоқ муҳр, бурчак штампи ва таъсис шартномаси, устави, давлат рўйхатидан ўтказилган 25.02.2002 йилдаги 939-сонли қарор бекор қилинган. Барча даъволар тугатиш комиссияси томонидан эълон чоп этилган кундан бошлаб 1 ой давомида 50-99-87 телефони орқали қабул қилинади. Тугатиш комиссияси қуйидаги манзилда ишлайди: Тошкент ш., Фарҳод кўчаси, ба-уй, Яқкасарой туман ДСИ биноси, 3-қават, 318-хона.

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2007 йил 13 июндаги 10-0705/7502-сонли ажримига асосан Бектемир туман ДСИ рўйхатидан ўтган "BILOL-YOSIN-FAYZ" XK (СТИР 205058836), 10-0705/7500-сонли ажримига асосан "PROFI QURILISH MONTAJ" MCHJ (СТИР 205591318) ҳамда 10-0705/7501-сонли ажримига асосан "Жаҳонгир Барака" ХКни (СТИР 204751750) иқтисодий ночор деб топиш юзасидан қузатув жараёнини қўллаш тайинланган. Муваққат бошқарувчи этиб Т.Гиязов тайинланган. Ишни суд мажлисида кўриш 2007 йил 13 август соат 10.00 да сайёр суд мажлисида Тошкент ш., Х.Бойқаро кўчаси, 2-уйда жойлашган. Бектемир тумани ҳокимияти биносида ўтказилиши белгиланган. Кредиторлар 1-йиғилиши 2007 йил 11 август соат 17.00 да Бектемир тумани, Х.Бойқаро кўчаси, 92-уйда жойлашган Бектемир туман ДСИ биноси, 206-хонада ўтказилади.

Тошкент вилояти хўжалик судининг 2007 йил 3 августдаги қарорларига асосан банкрот деб топилган Янгийўл туман ДСИдан солиқ тўловчи сифатида рўйхатдан ўтган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи	СТИР	Қарор рақами
"SALFAROZIQTAYYOR" ШК	204675014	11-0706/7481
"KARIMJON OTA DEXQON" ФХ	205521102	11-0706/7482
"SALFARTA'MINOT" ШК	204684423	11-0706/7480
"SALFAR" ФХ	203244923	11-0706/7476
"MEPOS SERVIS" ИЧК	201532154	11-0706/7479
"MCPMK-570" MCHJ	200588330	11-0706/7478
"SANOATTEKHENERGO STANDART" MCHJ	206192188	11-0706/7477

Мазкур корхоналар бўйича ҳозирги кунда тугатиш ишлари олиб борилмоқда. Корхоналарга тегишли муҳр ва штамплар бекор қилинади. Ушбу корхоналар бўйича талаб ва таклифлар қуйидаги манзилда қабул қилинади: Тошкент вилояти, Янгийўл туман ДСИ биноси, 8-хона. Тел.: (8 370-58) 6-37-35.

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2007 йил 3 августдаги ҳал қилув қарорларига асосан умумий тартибда банкрот деб топилган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи	Қарор рақами	Тугатув бошқарувчиси
"METALL TEKS GRUPP" MCHJ	10-0717/8516	З.Нодиров
"INSAYT BIZNES SAVDO" XK	10-0717/8520	Д.Алимбеков
"SAYONAT SERVIS TRADE" MCHJ	10-0717/8519	Ш.Суяров
"KAMILOT TRADE SERVIS" MCHJ	10-0717/8521	З.Убайдуллаев
"TORNADO PLUS SERVIS" MCHJ	10-0717/8517	Д.Алимбеков
"MASHRAV QURILISH SERVIS" MCHJ	10-0717/8518	Ш.Суяров

Мазкур корхоналарга тегишли бўлган думалоқ муҳрлар ва уч бурчакли тамгалар бекор қилинган. Даъволар 2 ой мобайнида Тошкент шаҳар Учтепа тумани, М.Шайхзода кўчаси, 1а-уй, 310-хонада қабул қилинади.

Тел. 275-95-10.

000 KASHTAN-SYSTEM

АНАЛИТИЧЕСКИЕ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ
разработка, внедрение, сопровождение, обучение

АСУ-отдел кадров - управление персоналом
Банковская деятельность и технологии
Биржевые торговые площадки - "MERCURY-KS"
Делопроизводство+Документооборот
Корпоративные информационные системы, IT-безопасность
NET-технологии: ADO.NET, ASP.NET
1С 7.7 и 8.1 "Предприятие" SQL настройка под GAAP
Промышленные СУБД: MS-SQL Server, Oracle, DB/2 и др.

МЫ ЗА ПРОЦВЕТАЮЩИЙ УЗБЕКИСТАН!

г.Ташкент, ул. Дружбы народов, 23А, офис 404
Тел.: (+99898) 300-35-57
E-mail: kashtan-uz@mail.ru

"BEKASPLUS.BIZ"
дастурлаш гуруҳи
ТАКЛИФ ЭТАДИ

Бизнесни автоматлаштириш
вазифаларининг комплекс ечими
ЯНГИЛИК!
Бухгалтерия ҳисобини юритишнинг ўзбек стандартига созланган
1С предприятие 8.0,
дастурининг ноёб конфигурацияси

Мутахассисларимиз мижознинг ҳар қандай хоҳиш ва талабларини инобатга олган ҳолда буюртмага ишлайдилар.

Биз муаммоларингизни ҳал этишда ёрдам берамиз!

Манзил: Фетисов кўч., 1/1
Тел.: 191-60-63, 168-58-99, 108-59-63
E-mail: bekasplus@mail.ru

ХУСУСИЙ ЭЪЛОНЛАР

ЎЗИНФО-БУХГАЛТЕР компьютер дастури. "NORMA" АХТни улаган ҳолда бухгалтерия, солиқ, омбор ҳисоби.
Молиявий таҳлил, ҳисобот.
Тел.: 770-11-23, 133-49-80.

Декларантлар учун "ДЕКЛАРАНТ ПЛЮС" дастури - декларация тайёрлаш, ДБКга электрон нусхасини жўнатиш.
Тел. 107-67-18.

1С:ПРЕДПРИЯТИЕ

Базавий версиялар
Стандарт ва малака версиялари
Тармоқ версиялар
SQL учун версиялар

- Корхоналар фаолиятини автоматлаштириш
- 1С фирмаси дастурларини етказиб бериш
- Намунали конфигурацияларни жорий этиш
- Ихтисослаштирилган конфигурацияларни ишлаб чиқиш
- Ўрнатиш, ўқитиш, жойга бориш
- Бухгалтерия
- Иш ҳақи ва кадрлар
- Савдо ва омбор
- Молиявий режалаштириш
- Солиқлар ва ҳисоботлар
- Ишлаб чиқариш ва хизматлар

1С:ФРАНЧАЙЗИНГ «UniSOFT»

Амалий дастурий таъминот бўйича мажмуавий хизмат кўрсатиш
173-95-95, 173-30-18, 186-30-18, 173-97-12, 278-97-41
Манзил: Тошкент ш., Катортал кўч., 60, 705-хона

1С: ПРЕДПРИЯТИЕ дастурлар тизими

1С TELEPORT

Хўжалик ҳисобидаги ва бюджет корхоналарининг ҳисобга олиш ва бошқарув функцияларини автоматлаштириш

Компаниянинг шиори ва мақсади: "Буюртмачининг умидларини оқлаш"

7.7 ва 8.0 лицензион версиялари локал ва тармоқ ечимлари

Тошкентдаги тел.: 137-49-20, 137-49-21, 137-10-63, teleport@1c.uz, "Х.Олимжон" м.б., "Рангметаллойд" биноси, 414-хона
Самарқанддаги "ДАСТУР-САМ" ШК (3662) 34-14-76, dastursam@mail.ru;
Қўқондаги "ORIENT INTEX" ШК: (37355) 2-33-69, 3-14-72, (590) 556-24-94, orient_intex@mail.ru, батафсил маълумотлар www.1c.uz сайтида

Бозорда 13 йил

1С: ФРАНЧАЙЗИНГ

1С: Предприятие дастурлар тизими

Корхоналарни автоматлаштириш

1С МОС КЕЛАДИ!

Сифат сертификати

Халқлар дўстлиги кўч., 42-уй, 206-хона. Тел. 173-24-37, 127-37-79 E-mail: plussoft@uzpak.uz

1С:Франчайзинг "PLUS SOFT"

Янги Ҳисобварақлар режаси
Бухгалтерия ҳисоби
Омбор ҳисоби
Иш ҳақи ҳисоб-китоби
GAAPга созлаш

TEXNET
10 лет на рынке Узбекистана

1С:ПРЕДПРИЯТИЕ
Комплекс решения задач

1С:Предприятие 7.7 проф. версия + установка и 10 часов обучения всего за **340 000 сум!**

✓Поставка программ ✓обучение ✓сопровождение ✓внедрение
Выполнение работы в короткие сроки с гарантией отличного качества

132 14 41, 133 32 32, 401 05 85, 344 55 90

1С:ПРЕДПРИЯТИЕ

infotech plus
1С ФИРМАСИНИНГ РАСМЙИ ДИЛЕРИ

Бюджет ва хўжалик ҳисобидаги корхоналарнинг бухгалтерия, иш ҳақи ва омбор ҳисобини тўла автоматлаштириш.

ЎРНАТИШ*КУЗАТИШ*ЎҚИТИШ

Наманган шаҳар, У.Носир кўчаси, 7-уй.
Тел.: (+998 69) 226-15-63, 270-13-13

ЭНДИ ФАРҶОНА ВОДИЙСИДА ХАМ!
www.1c.ifoda.com

"Melanj" МЧЖ хизматларини кўрсатади
ХОНАЛАРГА САНИТАРИЯ ИШЛОВИ БЕРИШ

- Дезинсекция (суварақлар, чивинлар, кумурсқалар, пашшалар, қаналар ва б.ни йўқ қилиш)
- Дератизация (қаламуш ва сичқонларни йўқ қилиш)

Бутун Ўзбекистон бўйлаб бир марталик ишлов беришлар ва йиллик хизмат кўрсатишга шартномалар тузамиз

Аъло натижа ва хизматларнинг юқори сифатли бўлишини кафолатлаймиз

Тел.: 162-36-48, 127-63-38

РЎЙХАТЛАР

Тошкент вилояти хўжалик судининг 2007 йил 25 июлдаги ҳал қилув қарорларига асосан Бекобод шаҳридаги соддалаштирилган тартибда банкрот деб топилиб, тугатиш ишлари бошланган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи	СТИР	Қарор рақами
"Самстрой" ХК	201994435	11-0706/6087
"Аланга" ХК	201776129	11-0706/6088
"Барлос" МЧЖ	203589841	11-0706/6089

Мазкур корхоналар бўйича тугатиш бошқарувчиси этиб Бекобод шаҳар ДСИ ходимлари В.Баратов, Ф.Жайлаев, Х.Кушмуродовлар тайинланган. Мазкур корхоналарнинг таъсис ҳужжатлари, давлат рўйхатидан ўтганлик тўғрисидаги гувоҳномалари ҳамда думалоқ муҳр ва бурчак тамғалари бекор қилинади. Ушбу корхоналарга алоқадор шахс ва корхоналар 1 ой давомида ўз аризалари билан мурожаатларини Бекобод шаҳар, Истиклол кўчаси, 20-уй, Бекобод шаҳар ДСИ биноси, 20-хонага билдиришлари мумкин.
Тел.: (291) 2-49-18.

Ўзбекистон Республикаси Олий хўжалик суди Раёсатининг 2004 йил 5 февралдаги PN11-сонли қарорига асосан Бектемир туман ДСИ рўйхатидан ўтган "ENILTEX" ҚК (203086574) ҳамда Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2007 йил 22 июндаги 10-0718/5240-сонли ҳал қилув қарорига асосан Бектемир туман ДСИ рўйхатидан ўтган "ATLANTIK OIL KOM" ҚК (204653445) тугатилмоқда. Корхоналарга тегишли думалоқ, бурчак шаклидаги муҳр ва штамплар ҳамда томонларнинг қўшма корхона тузиш тўғрисидаги таъсис шартномалари ва Давлат рўйхатига олинганлиги тўғрисидаги гувоҳномаларининг асл нусхалари бекор қилинади. Дебитор ва кредитор даъволари эълон чоп этилган кундан бошлаб 2 ой мобайнида қуйидаги манзилда қабул қилинади: Тошкент ш., Мовароуннаҳр кўчаси, 3-уй. Тел. 132-00-97.

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2007 йил 23 июлдаги қарорларига асосан Мирзо Улуғбек туманидаги умумий тартибда банкрот деб эътироф этишга оид иш юритилиб, кузатув жараёни бошланган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи	Қарор рақами
"ELEKTRONAZORATAVTOMASHQURILISHTA'MINOT" ШХК	10-0710F9188
"DEMAND TRADE" ХК	10-0710F9189
"ARARAT" ХК	10-0710F9190
"TAGSAL-SAVDOI-TOV" ХК	10-0710F9191

Мазкур корхоналар бўйича муваққат бошқарувчи этиб З.Ахмедов тайинланган. Ушбу корхоналар кредиторларининг 1-йигилиши 2007 йил 13 август соат 10.00 да Мирзо Улуғбек туман ДСИ биноси, 209-хонада ўтказилади. Корхоналарнинг банкротлик иши 2007 йил 17 август соат 10.30 да Тошкент шаҳар хўжалик суди биносида (Чўпон ота кўчаси, 6-уй) ўтказилади. Тел. 162-17-82.

www.pc.uz - Ўзбекистон компьютер бозоридаги талаб ва таклиф

Иқтисодий-ҳуқуқий газета
НОРМА МАСЛАХАТЧИ

СОЛИҚЛАР
БУХГАЛТЕРИЯ
ҲУҚУҚ

БОШ МУҲАРРИР
ФАРҶОД КУРБОНБОВ

ТАҲРИРИЯТ МАНЗИЛИ:
100000, Тошкент ш.,
Х.Олимжон майд., 10а.
E-mail: normapress@mail.ru

ТАЪСИСЧИ "Norma Hamkor" МЧЖ

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида рўйхатга олинди.
Рўйхат рақами 0074.

Нашр учун масъул:
Нодир Алимов

Муаллифлар фикри доим ҳам таҳририят нуқтаи-назарига мос келадими. Чоп этилган тавсиялар, тушунтиришлар, жумлалар, фактлар, статистик маълумотлар, реклама эълонларининг аниқлигига жавобгарлик муаллифи зиммасига юкланади.

Таҳририят оғохлантирадики, газетамизда мавжуд ахборотдан фойдаланганлик, фойдаланмаганлик ёки мувофиқ равишда фойдаланмаганлик билан боғлиқ ҳар қандай ҳаракатлар ва/ёки оқибатлар учун таҳририят жавобгар эмас. Таҳририят муштарийлар билан ёзишиб туриш имкониятига эга эмас.

"Норма маслаҳатчи" да эълон қилинган материалларни тўлиқ ёки қисман кўчириб босиш, электрон ва бошқа манбаларда қўйиштириш, тарқатишга фақат "Norma" МЧЖ билан тузилган шартнома асосида йўл қўйилади.

Газета таҳририят томонидан тайёрланган диапозитивлар ёрдамида "Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида босилди (Тошкент ш., Буюк Турон кўч., 41). Буюртма Г-763. Аляли 7445. Баҳоси келишилган нархда

Газета 2007 йил 9 августда соат 18.30 да топширилди.

1 2 3 4 6